

PEKKA ERVAST

GNOSTIKOT

RUUSU-RISTIN KIRJALLISUUSSEURA R.Y.
JA
KRISTOSOFINEN KIRJALLISUUSSEURA R.Y.

PEKKA ERVAST

GNOSTIKOT

Näköispainos

Ruusu-Ristin
Kirjallisuusseura r.y.
Helsinki 1982

Kristosofinen
Kirjallisuusseura r.y.
Tampere 1982

Digitalisoitu näköispainos 2006

Arvi A. Karisto Oy:n kirjapaino
Hämeenlinna 1982

SAATESANAT

Tämä Pekka Ervastin kirja, joka ilmestyi ensi kerran vuonna 1943, on laadittu hänen pikakirjoitetuista luennoistaan. Esitelmät Pekka Ervast piti Helsingissä tammi-maaliskuussa 1928.

Kirja kuvaa kristinuskon alkuaikoja ja auttaa ymmärtämään sitä sisäistä vaikutusta, minkä Jeesus Kristus pani alulle. Samalla se auttaa meitä ymmärtämään myös omaa aikaamme. Kun koetamme tutkia näitä asioita sisäiseltä kannalta, silloin on aivankuin pohtisimme joitakin nykytärkeitä kysymyksiä. Tästä Pekka Ervast nimenomaan huomauttaakin. Sillä noina menneinä aikoina esiintyivät maailmassa samat probleemit kuin meidän päivinämme.

Tämän painoksen loppuun on lisätty luettelo Pekka Ervastin kirjoista. Luetteloa ei kirjassa alunperin ollut. Muilta osin kirja näköispainoksena on ensipainoksen sanatarkka toisinto.

Helsingissä lokakuun 13. pnä 1982

Pekka Okko

PEKKA ERVAST

GNOSTIKOT

RUUSU-RISTI

1943

Hyvinkään Kirjapaino Osakeyhtiö.
Hyvinkää 1942.

Gnostikot

I

Teosofian maailmankatsomukseen tutustuttuamme, varsinkin tutustuttuamme oppiin jälleensyntymisestä, joka valaisee niin monta kohtaa elämässä, me varmaan ihmettelemme, ettei meidän kristinuskossamme, mikäli me sitä tuntemme, sitä ole opetettu. Me kysymme silloin: Eikö koskaan täällä länsimailla kristikunnan aikana ole ajateltu mitään sellaista kuin jälleensyntyminen? Kun sitten vielä mahdollisesti teemme

sellaisia henkisiä kokemuksia, että meille alkaa tulla tietoa yliaistillisista asioista, elämän henkisistä arvoista, me vielä enemmän ihmettelemme sitä, että täällä kristikunnassa, näissä meidän kirkoissamme, on aina puhuttu tietoa vastaan; on aina sanottu, että usko se on joka pelastaa, mitään tietoa ei voi olla. Oma kokemuksemme todistaa meille kuitenkin, että tietoa on. Me hämmästyimme siis vielä enemmän, ja kysyimme itseltämme, eikö kristinuskossa, tässä sivistyksessä koskaan siis ole ollut mitään tietoa, eikö täällä koskaan ole ollut sellaista todellista kokemusta ja tietoa elämän sisäisistä asioista, joista meillä nyt on tietoa. Silloin lähdimme tietysti suurella kiinnostuksella tutkimaan kristillisen sivistyksemme historiaa. Teosofeina ja ruusuristiläisinä me tapammekin tässä meidän kristikunnassamme monenlaisia, enemmän tai vähemmän salaperäisiä liikkeitä, salaperäisiä seuroja ja yhdyskuntia, jotka ovat eläneet joko kirkon ulkopuolella tai salassaan sisällä, ja jotka ovat opettaneet asioita, joita kirkot eivät nyt enää opeta. Silloin kun ryhdyimme historiallisesti näitä tutkimaan, astuu eteemme vanhimpana aikana gnostilaisuus, ja meitä heti ilahduttaa se, että itse tämä nimitys gnostilaisuus on johdettu kreikkalaisesta sanasta gnos, joka merkitsee tieto. Siis gnostikot, jotka kaikki kristikunnassa tuomitsevat peräti kerettiläisiksi, ovat puhuneet tiedosta, tiedosta asioista, joista meilläkin sattuu nyt olemaan tietoa. On aivan luonnollista, että meidän mieleemme kiintyy näihin gnostikoihin, ja ryhdyimme siis heitä ja heidän oppejaan tutkimaan, sillä he ovat kristi-

kunnan vanhin salainen seura. Sitten kyllä huomaamme historian kuluessa monia muitakin seuroja ja yhdyskuntia, jotka ovat toisenlaisia oppeja opettaneet kuin kirkko. Sellaisia seurojahan olivat, kuten tiedämme, esim. temppeliritarit ja monista lahkoista esim. albigenssit keskiajalla, sekä uudemmalla ajalla niinsanotut rosenkreutziläiset, ynnä monet muut. Emme niissä nyt viivy.

Kun siis ryhdymme gnostikoita tutkimaan, on meidän muistettava, että kun emme lähde ainoastaan historiallisesti ja intellektuaalis-teosofiselta kannalta näitä salaperäisiä liikkeitä tutkimaan, vaan kun me astumme heidän luoksensa omaten mekin erikoista henkistä tietoa, niin on hyvä heti tehdä itselleen selväksi ja pitää mielessä, mikä tämä meidän varsinainen tietomme on, joka kokemuksiimme perustuu ja joka tekee meille mahdolliseksi oikealla tavalla arvostella näitä kaikkia liikkeitä. Emme niitä aivan umpimähkään ahmi emmekä nielaise, vaan tahdomme tutkia ja perustella kaikkea. Mikä on meille se totuuden kriterio, joka on tullut meille selväksi kokemustemme kautta? Meillähän on aivan luonnollisia historiallisia edellytyksiä arvostella asioita, kun ajattelemme, että se kriterio on se uusi elämänymmärrys, jonka olemme saaneet Jeesus Kristukselta ja jonka tietysti saamme teosofialtakin, kun sitä kyllin syvästi tutkimme. Jeesus Kristus, joka tavallaan pani alulle uuden elämänymmärryksen, antoi sille lopullisen muodon, niin että me nyt häneltä saamme kaikista selvimmät, sanoisinko niin, taivasten valtakunnan avaimet. Eihän hän varsinaisesti opeissaan

tuonut mitään uutta, ja voimme vielä lisätä, että Buddha ainakin ennen häntä oli opettanut aivan samaa ja osasi myöskin painostaa samoja asioita, mutta Jeesus Kristus antoi niille kuin uuden sisällön, ja samalla hän avasi uuden tien meille niitä lähestyä. Sentähden hän varsinaisesti alkoi uuden ajan ihmiskunnan historiassa. Tämä Jeesuksen opettama elämänymmärrys on siinä, että rakkaus on kaikki kaikessa, jumalallinen rakkaus. Hän nimenomaan opetti, että Jumala on rakkautta. Se Taivaallinen Isä, johon Jeesus aina vetosi, on rakkautta, jumalallista rakkautta. Tämän näin yksinkertaisen asian ymmärtää kuitenkin ainoastaan se ihminen, joka on kokenut sitä rakkautta. Sentähden kun me sanomme ymmärtävämme Jeesus Kristuksen uutta elämänymmärrystä ja kun me olemme häneltä kuin saaneet totuuden kriteerion, merkitsee tämä ennenkaikkea, että me olemme kokeneet sitä taivaallista, jumalallista rakkautta, josta Jeesus aina puhui ja jonka inkarnatio hän oli, ja että me myöskin olemme käsittäneet sen, tuon rakkauden luokse vievän tien, jonka hän on käskyissään meille viitoittanut. On erinomaisen tärkeätä tietää tuo seikka, että me emme ominpäin, kuinka sanoisin, aivan suoralta kädeltä koeta tunkeutua tuohon jumalalliseen rakkauteen. Me huomaamme, että ihmiskunnassa puhutaan sängen paljon rakkaudesta. Ja monet ihmiset sanovat jopa uskovansa ja ymmärtävänsä, että rakkaus on syntiä. Mutta onko sanottu, että kaikki ovat ymmärtäneet, mitä Jeesus Kristus nimenomaan teroitti tieksi tämän jumalallisen rakkauden luokse. Me emme voi rakas-

taa kaikkia ilman muuta. Meidän täytyy, jotta pääsisimme jumalallisen rakkauden yhteyteen, kulkea sitä tietä, jonka Jeesus Kristus on viitoittanut käskyissään. Nämä käskyt hän on antanut opetuksissaan, ja ne on koottuna evankeliumissa vuorisaarnaan, kuten tiedämme. Kun meillä on kriteriona Jeesuksen rakkauden oppi ja hänen käskynsä, ja kun me olemme nämä asiat kokeneet, niin että tiedämme näiden käskyjen olevan ainoat ehdottomasti pätevät, ja että rakkaus on ainoa elämänymmärrys, joka kaikki ratkaisee, niin silloin osaamme arvostella kaikkia liikkeitä oikeasta lähtökohdasta. Meillä on silloin todella totuuden mittapuu. Tämä on välttämätöntä pitää mielessä, sillä muuten emme näe selvässä valossa kaikkia liikkeitä ja niiden mahdollisia erehdyksiä.

Ennenkuin voimme ryhtyä puhumaan gnostikoista ja gnostisismistä, niin meidän on hyvä lyhyesti katsahtaa silloiseen maailmaan ja oloihin, jotka vallitsivat silloin, kun Jeesus Kristus esiintyi maailmassa. Sitten vielä on meidän hyvä lyhyesti tarkastaa Jeesuksen ilmestymistä ja ensimmäisiä kristillisiä aikoja. Voimme sitten paremmalla menestyksellä tutkia gnostilaisuutta, joka ilmeni ensimmäisen vuosisadan lopulla sekä toisella ja kolmannella vuosisadalla.

Se, mikä oli tunnusmerkillistä tuossa suuressa Rooman valtakunnassa, johon Palestiinakin kuului, oli, että juutalaiset olivat valloitettua ja sortettua kansaa ja että siinä vallitsi täydellinen uskonnon ja uskon vapaus. Kaikki uskonnot saivat tehdä työtä vapaasti, yrittää ja ponnistaa ja voittaa ihmisiä puolelleen. Myöskin huomaam-

me, että oli vallalla, niinkuin sanotaan, synkretistisiä pyrkimyksiä yhdistää erilaisia uskontoja yhdeksi maailmanuskonnoksi tai kaikille sopivaksi uskonnoksi, maailmankatsomukseksi, ottaa sieltä ja täältä oppeja ja saada hyvää aikaan. Samalla koko pyrkimys osoitti, että ajattelevammat ihmiset tahtoivat tulla suvaitsevammiksi. Heistä oli lapsellista riidellä asioista, jotka useimpien mielestä olivat aivan tuntemattomia. Rooman valtakunnassa oltiin samanlaisella älyllisellä sivistyskannalla, jolla me nyt olemme, tai tuskin vielä olemme, sillä eivät kaikki ihmiset vielä läheskään ymmärrä, että jollei ole tietoa henkisistä asioista, niin ei ole muuta turvaa kuin olla suvaitseva, sillä muuten emme löydä veljeyden lakia. Kun olemme suvaitsevia, niin silloin me annamme toiselle arvon, silloin me kunnioitamme toisessa ihmisessä ajattelijaa ja mielipiteiden omistajaa. Me annamme toiselle silloin hänelle kuuluvan arvon. Sivistyneelle ihmiselle on luonnollinen asia, että hän on suvaitseva. Sillä jos hän ei ole suvaitseva, hän tekee itsensä naurettavaksi. Naurettavia älykkäiden ihmisten silmissä ovat uskovaiset, jotka ovat suvaitsemattomia ja ahdasmielisiä. Uskovaisten henkinen elämä perustuu uskomiseen. He uskovat, että mitä heidän opettajansa sanoo ja mitä jossakin kirjassa sanotaan, pitää ehdottomasti paikkansa. He eivät suorastaan pyri omaan henkiseen kokemukseen. — Ihminen, joka on saavuttanut tietoa, luonnollisesti ei saata olla samassa mielessä suvaitseva kuin ne, joilla ei ole tietoa. Jos ne ihmiset, joilla ei ole tietoa, tahtovat pelastaa itsensä naurettavuudesta, heidän täytyy

olla suvaitsevia, mutta ihmiset, joilla on tietoa, ovat kaikkea muuta kuin suvaitsevia, sillä heidän täytyy sanoa, mikä on totuus. Jokainen tiedemies tietää tämän hyvin. Kun hän kerran tietää, niin hän sanoo, kuinka asiat ovat. Mutta tietysti hänen täytyy olla selvillä siitä, kuinka paljon hän tietää. Siinä suhteessa ihmiset usein joutuvat ojasta allikkoon, kun luulevat tietävänsä enemmän kuin todellisuudessa tietävät. Mutta kun ihminen on saavuttanut henkistä tietoa, hänen tehtävänsä on luonnollisesti kertoa tästä toisille rohkaisuksi ja opetuksiksi. Silloin on aina huomattavissa, että ihmiset, jotka ovat saavuttaneet tietoa, samalla kohoavat rakkauteen. Heidän tietonsa kulkee käsi kädessä rakkauden kanssa. Rooman valtakunnassa pyrittiin siis suvaitsevuu-teen, ja siellä vallitsi uskonvapaus. Kuten tiedämme, siellä oli paljon seurakuntia ja yhdyskuntia, jotka väittivät omaavansa tietoa ja jotka ottivat oppilaita vastaan, vihkivät heidät ja antoivat heidän kehittää itseään. Rooman valtakunnassa oli eräskin uskonnollinen liike, Mitraksen mysteriouskonto, jossa nimenomaan suoritettiin salaperäisiä vihkimyksiä ja mysterioita. Mutta emme viivy niissä, vaan käänämme huomiomme Palestiinaan. Ne asiathan ovat teille jokaiselle tuttuja, mutta minä vain muistutan näitä asioita teidän mieleenne sentähden, että aina kun tutkitaan jotakin historiallista asiaa, on hyvä muistutella sellaisia asioita, jotka muodostavat taustan, sillä monet seikat voivat meidän mielestämme unohtua, vaikka olemme ne ennen tietäneetkin.

Palestiinassa asui Juudan kansa sorrettuna. Se oli tottunut silloin tällöin olemaan vieraan vallan alaisena. Se oli merkillisiä kohtaloita kokenut vuosisatojen kuluessa, mutta se oli sitkeä kansa, ja tuntui siltä, että sen elämä ei ollut vielä sellainen, millaiseksi sen kerran olisi pitänyt tulla. Sentähden siinä eli Messiaan odotus. Tiedämme lisäksi, että juuri niihin aikoihin oli voimakas sosialistinen, anarkistinen liike myöskin Juudeassa. Sen kannattajia sanottiin sellouteiksi, ja nämä mielellään panivat toimeen mielenosoituksia ja pikku kapinoita. He tahtoivat, että yhteiskunnalliset ja valtiolliset olot olisi muutettava. Heidän maailmankatsomuksensa ei ollut suorastaan uskonnollinen, ja sentähden emme kiinnitä huomiota heihin. Mutta sitten oli Palestiinassa, niinkuin muistamme, varsinaisesti kolme eri uskonnonsuuntaa eli lahkoa, jotka kaikki olivat juutalaisia ja kannattivat Juudan uskontoa, mutta kuitenkin erosivat toisistaan, niinkuin lahkojen on tapana. Nämä olivat farisealaiset, sadukealaiset ja essealaiset. Muutamalla sanalla voimme niitä karakterisoida. Farisealaiset uskoivat psyykkisiin ja henkisiin asioihin. He uskoivat henkimaailmaan, enkeleihin, ihmisen sieluun ja sen elämään kuoleman jälkeen sekä ihmisen ylösnousemiseen. He olivat siis henkiuskojia, siis meidän käsityksemme mukaan, niinkuin me nyt sanoisimme, kaikkea muuta kuin materialisteja. Mutta samalla he uskoivat Mooseksen lakiin sen kaikissa yksityiskohdissa ja vaativat itseltään ja toisilta, että tätä lakia noudatettiin. He olivat siis erinomaisen

hurskaita, uskonnollisia ihmisiä, mutta heistä evankeliumeissa puhutaan hieman ylenkatseellisesti. Jeesus Kristuskin nimitti heitä kyykäärmeitten sikiöiksi. Olemme saaneet sen käsityksen farisealaisista, että he olivat hyvin ulkokullattua väkeä. Mutta he eivät oikeastaan olleet ulkokullattuja. Tietysti saattoi olla hyvin paljon heidän joukossaan sellaisiakin, mutta he olivat yleensä hurskaita uskonnollisia ihmisiä, sellaisia, jotka koettivat yksityiskohtaisesti elää Mooseksen lain mukaan ja tämän lain mukaan järjestää elämänsä aina pikkumaisuuteen saakka. He olivat turhantarkkoja kaikissa muodollisissa menoissa, pesuissa, rukouksissa ja muussa ulkonaisessa, ja syrjästä katsoen voisi sanoa, ulkokullattuja, sillä ulkokultaisuutta on kaikki pyhä elämä, jollei se ole sisäisestäikin pyhää. Mutta epäilemättä juuri farisealaisten laho oli niitä pietistimäisiä heränneitä, uskonnollisia ihmisiä, jollaisia on ollut täällä Suomessakin ja joita pidettiin erikoisen suuressa arvossa. Kansa on paikoitellen esim. Pohjanmaalla, ainakin oli noin 20—30 vuotta sitten, kun matkailin siellä, hyvin pietististä ja körttiläistä. Siinä oli sängen paljon ulkonaistakin, mutta epäilemättä he olivat vanhurskaita ja ajattelevia ja uskonnollisia ihmisiä silti. Meidän kansamme piti sellaista arvossa. Sentähden emme ihmettele myöskään, että kansa oli farisealaisten puolella. Kansa ihaili juuri näitä farisealaisia oppineitaan, jotka olivat näin turhantarkkoja kaikenlaisessa ulkonaisessa ja muodollisessa pyhydessään. — Sadukealaiset olivat aivan toista maata. He olivat pikemmin, niinkuin voisimme sanoa, käytän-

nöllisiä materialisteja. Tietysti hekin uskoivat Jumalaan ja että elämässä on jotakin korkeampaa, mutta silti he ajattelivat vain tätä näkyvää, nykyistä elämää. He eivät ollenkaan olleet piirissään selvillä kuolemanjälkeisistä asioista. Heidän lahkoonsa kuului ylhäisiä ja rikkaita, jotka olivat yleensä sadukealaisia. — Kuvaavin ero sadukealaisten ja farisealaisten välillä oli se, että farisealaiset uskoivat kohtaloon. He uskoivat, että kohtalo johti kaikkea ja että ihminen ei ole mitään, hän ei ole vapaa millään tavalla. Kohtalo aina kaiken määrää, ja kohtalo on jo määrännyt kaiken, se on tähdissä kirjoitettu. Kukaan ei voi paeta kohtaloaan. Sadukealaiset puolestaan sanoivat, että ihminen on vapaa olento. Hänellä on vapaa tahto, ja hän itse muodostaa elämänsä, miksi haluaa. He eivät niin paljon pitäneet Mooseksen laista, elämän laista, jonka mukaan kaikki elämässä kosta itsensä. Farisealaiset uskoivat karmaan, siihen että karma kaiken määrää ja että ihminen on karman sitoma. Sadukealaiset uskoivat tavallaan karmaan hekin, mutta sillä tavalla, että ihminen on vapaa olento ja luo oman karmansa. Eivät kumpaisetkaan liene katsoleet taaksepäin ja ajatelleet jälleensyntymistä, mutta siltihän me voimme sanoa, eitä he uskoivat omalla tavallaan karmaan. — Sadukealaiset luonnollisesti sentähden kiinnittivät huomionsa tähän nykyiseen elämään ja ajattelivat, että koska ihminen on vapaa olento, niin hänen täytyy tehdä tästä jotakin hyvää. Se hyvyys meni useimmissa tapauksissa käytännölliseen materialismiin, nautintoihin ja elämän iloisuuteen. — Sitä-

vastoin taas tuo kolmas suunta, essealaiset, oli merkittävä lahko, yhdyskunta, jollaista voisimme sanoa kaikkina aikoina kaivattavan, mutta jollaista ei usein ole. Ihmisillä on siihen kyllä sisäistä pyrkimystä kaikkina aikoina, mutta se ei nähtävästi onnistu kuin silloin tällöin. Nämä essealaiset elivät kaikki yhdessä, kaikki ne, jotka varsinaisesti olivat vihittyjä veljiä tässä veljeskunnassa. Tähän veljeskuntaan kuului ainoastaan miehiä, mutta sitten oli myös maallikkoveljiä, ja nuo maallikkoveljet olivat molempaa sukupuolta. Tämä varsinainen veljeskunta eli pienessä koloniassa. Tämä essealaisten seurakunta oli ollut olemassa jo muutamia vuosisatoja ennen Kristusta. He elivät naimattomuudessa ja vapaassa kommunismissa. He, todella voisimme sanoa, rakastivat toisiaan, olivat veljiä keskenään, auttoivat ja tukivat toisiaan. Heti kun joku liittyi heidän seurakuntaansa, hän toi sille kaiken omaisuutensa. He eivät menneet naimisiin, mutta he ottivat kyllä mielellään kasvattipoikia seurakuntaansa ja vanhempiakin ihmisiä ja usein orpoja ja niitä, joista vanhemmat erikoisten syitten tähden tahtoivat luopua. Näitä he kasvattivat, ja he antoivatkin näille erinomaisen kasvatuksen. Kasvatit saivat sitten jäädä veljeskuntaan jatkamaan pyhää elämää. — Veljet heräsivät varhain aamulla auringon noustessa, ja sitten he lähtivät pelloille työtä tekemään tai muihin askareihin. He tulivat aterialle pukeutuneina valkeisiin viittoihin merkinä siitä, että heidän piti olla puhtaita. He pesyivät ennen syömistä ja söivät hiljaa yhdessä. Heidän elämänsä oli erinomaisen yksitoikkoista,

yhdennäköistä aamusta iltaan ja päivästä päivään, mutta heille itselleen se oli sisältörikasta elämää, kun he saivat rukoilla ja miettiä. Merkillinen elämänviisaus heillä oli, koska yhdyskunnat saattoivat pysyä hengissä monia satoja vuosia. Nämä essealaiset ovat siitä merkillisiä, että heidän keskuudestaan lähti, voimme sanoa, Jeesus Kristuskin. Jeesus Kristus oli varmasti viettänyt heidän luonaan joitakuuta nuoruuden, joitakuuta lapsuuden vuosia. Evankeliumi ei nimittäin kerro Jeesuksesta mitään sen perästä, kun hän 12-vuotiaana esiintyi temppelissä, ennenkuin hän sitten esiintyi jo täyskasvaneena miehenä, 30-vuotiaana ja alkoi julkisen toimintansa. Ei puhuta mitään Jeesuksen näiden vuosien välisestä elämästä, mutta on aivan varmaa, että hän vietti osan elämästään essealaisten parissa. Tietysti hän saattoi käydä muuallakin, mutta osan elämästään hän vietti heidän luonaan. Ei ole mikään huono huomautus oppineiden puolelta, että Jeesus suhtautui suopeasti essealaisiin, koska hän ei koskaan puhunut heistä mitään, ei mitään alentavaa eikä mitään moittivaa, niinkuin hän esim. moitti farisealaisia ja sadukealaisia. Mutta koskaan hän ei sanonut sanaakaan essealaisista siitä yksinkertaisesta syystä, että hän itse oli ollut heidän parissaan, tutustunut heidän elämäänsä ja nähnyt, kuinka kaunista se oli. Siitä yksinkertaisesta syystä vielä, että hän itse toi monet oppinsa, monet neuvonsa, monet käytännölliset ohjeensa, monet seremoniansa essealaisten veljeskunnasta. — Mutta tähän essealaisten veljeskuntaan kuului eräs toinenkin huomattava henkilö, ja se oli Johannes

Kastaja, joka oli Jeesusta vähän vanhempi. Hän oli niinikään kasvanut esseelaisten veljeskunnassa, ja siellä hän oli oppinut tuntemaan Jeesuksen. Johannes Kastaja oli koko ajan esseelaisten veljeskunnassa ollessaan, nähdessään Jeesuksen ja kuullessaan hänen puhuvan, tarkastaessaan hänen elämäänsä ja myöskin sitten kuullessaan vanhemmilta veljiltä heidän toiveitaan ja uskoaan, että Jeesus oli varmasti joku hyvin merkittävä olento, joka tulisi paljon hyvää tekemään, ajatellut, että Jeesus oli Messias, vähitellen Johannes Kastajassa saattoi kehittyä vakaumus siitä, että Jeesus oli se tuleva. Johannes Kastaja oli muuten itse aivan erikoinen totuudenetsijä. Hän ei, niinkuin esseelaisten yleensä, tyytynyt elämään tuossa rauhallisessa ympäristössään poissa maailmasta, niinkuin jonkinlaisessa luostarissa. Hän ei tyytynyt onnellisena viettämään päiviään, sillä häntä vaivasi ajatus ja häntä huolestutti tunne, että on kokonainen kansa ja on niin paljon ihmisiä, jotka elävät tietämättöminä, jotka elävät pimeydessä ja synnissä. Hänen mielestään ei ollut kylliksi, että esseelaisten näyttivät vain esimerkkiä, ja kaikki juutalaiset Palestiinassa siten tiesivät, että todella oli olemassa tuo veljeskunta. Häntä se ei tyydyttänyt. Hänen mielestään oli mentävä ulos kansan keskuuteen puhumaan. Ja sentähden hän teki, mikä on heränneen ihmisen velvollisuus: ei odottaa, että toiset tekisivät sen, vaan lähteä ulos ihmisten keskuuteen. Johannes Kastaja lähti itse, kun hän tunsikin kypsäksi, erämaahan, Jordanin luo, ja siellä hän rupesi saarnaamaan kansalle. Kansa kerääntyi ympärille kuun-

telemaan, sillä hän oli voimakas puhuja. Ei Johannes Kastaja mitään odottanut elämältä. Kaikki ihmiset hämmästyivät, ja heidän huomionsa kiintyi ihmiseen, joka ei välittänyt mistään muusta kuin toisten parhaasta. Hän itse oli niin vaatimaton ja yksinkertainen elämässään, että kukaan ei voinut ajatellakaan, että hän pyrki mihinkään omaan etuun näillä puheillaan ja saarnoillaan. Johannes Kastaja puhui synnistä ja pimeydestä, ja huonoa elämää vastaan. Hän oli ankara, ja hän sanoi, että ihmisten täytyi muuttaa elämäntapansa ja ottaa vastaan puhdistava kaste uuteen elämään. Suuret joukot antoivat kastaa itsensä. Opetuslapsilleen hän puhui erikoisesti paljon, ja hänellä olikin tietoa yliaistillisista asioista ja paljon henkisiä kokemuksia. Ja mikä opettaja hän muuten olisi ollutkaan. Hän saikin paljon opetuslapsia, jotka kuuntelivat ja seurasivat häntä. Sitten ilmestyi Jeesus. Jeesus Natsarealainen oli ihminen, joka oli kokenut jotakin aivan uutta, suurta ja merkillistä. Hän ei etsinyt, niinkuin Johannes Kastaja etsi. Hän ei niinkuin Johannes viitannut tietä päämaaliin, johon piti pyrkiä, vaan hänellä oli jotakin annettavaa. Hän eli taivaissa itse, Taivaallisen Isän yhteydessä. Hän tahtoi antaa rakkautta, ja hän tahtoi avata ihmisten silmät näkemään uutta elämää Jumalan yhteydessä, Taivaallisen Isän yhteydessä. Tämä oli Jeesuksen nuoruudessa enemmän tai vähemmän hämärää, mutta vähitellen hänen vakaumuksensa kasvoi. Hän vuosi vuodelta näki selvemmin, millä tavalla (hän voisi olla avuksi ihmisille. Hän tuli sitten Jordanin virran luo ja antoi

Johannes Kastajan kastaa itsensä. Hän oli pääsyt selvyYTEEN ja tahtoi alkaa työnsä siten, että meni sen opettajan luo, jonka hän vanhastaan tunsi ja joka hänen mielestään oli oikealla tavalla valmistanut tietä hänen sanomalleen, koska hänenkin täytyi myös alkaa tuota samaa. „Teidän ihmisten, teidän täytyy luopua kaikesta pahasta, teidän täytyy muuttaa mielenne ja kääntyä. Jollette te käännä ja muuta mieltänne, ette voi ymmärtää Taivaallisen Isän rakkautta.” Meidän täytyy kääntää persoonallinen rakkautemme pois kaikesta synnistä ja itsekkyydestä ja kaikesta pahasta, ennenkuin voimme käsittää täydellisesti Taivaallisen Isän rakkautta. Sentähden Jeesus oli kiitollinen Johanneksen työlle, ja hän meni Johanneksen luo ja sanoi: „Kasta sinä minutkin nyt”. Johannes oli koko ajan nuoresta saakka odottanut Jeesusta ja ajatellut, että Jeesus parhaalla tavalla jatkaa hänen työtään. „Jos en ole erehtynyt, niin hän on se, joka tuleman piti.” Johannes tietysti ihastui, kun Jeesus saapui. Hän myöskin epäilemättä kuuli ja näki, mitä Jeesukselle tapahtui silloin, kun hänet kastettiin. Minä en usko, että Jeesus itse olisi kertonut, vaan uskon, että Johannes Kastaja näki ja kuuli ja kertoi sitten toisille. Ei myöskään tarvitse ajatella, että kaikki, jotka ympärillä olivat, olisivat nähneet ja kuulleet taivaallisen äänen, mutta Johannes Kastaja epäilemättä näki ja kuuli. Hän näki, kuinka sisäiset taivaat aukenivat Jeesuksen tajunnassa ja hänen yläpuolellaan ja kuinka kaukaa, kaukaa sieltä ylhäältä ja sisästä kuului ääni, joka sanoi sanat, jotka evankeliumissa ovat: „Sinä olet

minun rakas poikani, jonka olen tänään synnyttänyt.” Johannes kuuli tämän, ja Jeesukselle se oli samalla kuin nimenomainen vihkimys uuteen elämään. Nyt hän sai Taivaalliselta Isältä merkin ja vahvistuksen: „Tästä päivästä lähtien alkaa sinun julkinen elämäsi, sinun opetusvelvollisuutesi.” Sentähden se olikin Jeesukselle hyvin suuri merkkipäivä ja suuri kokemus. Se ei tietysti tuonut uutta hänen tietoonsa, sillä hän tiesi kaikki nämä asiat ennestään, hänellä oli se elämäkokemus jo ennestään, mutta tämä oli kuin ulkonainen vihkimys suureen työhön. Me tiedämme, että Jeesuksen elämäntyö ei saanut kestää kauan. Hän teroitti kaikessa olemisessaan, kaikissa teoissaan, kaikissa opetuksissaan, selvemmin kuin Buddha, että rakkaus on kärsimyksien päällensä ottamista. Rakkauden autuus on siinä, että se kestää. Rakkaus nuhtelee, rakkaus oikaisee ja ojentaa, rakkaus sanoo, kuinka pitää olla, mutta teoissaan rakkaus kestää, antaa anteeksi, kärsii toisten puolesta, ei koskaan hätäänny, ei koskaan hermostu eikä pitkästy. Tämän Jeesus näyttää koko olemuksessaan ja koko elämässään, ja hän on sentähden kuin uhrilamppu, kuin viaton lapsi, joka ei millään tavalla voi puolustaa itseään, vaan seisoo avuttomana pahuuden edessä. Niin paljon kuin maailma tahtoo olla paha pienelle viatomalle lapselle, niin paljon se saa sitä olla. Pieni viaton lapsi, joka ei osaa kävellä, ei puhua, eikä mitään, on aivan avuton, ja ane ihmiset olisimme petoja, jos tekisimme paha avuttomalle. Nyt Jeesus koko elämässään ja olemuksessaan osoitti juuri tätä. Rakkaus on sellainen, että se kyllä sanois-

saan nuhtelee ja opettaa, mutta elämässään se kärsii. Se on valmis kantamaan koko maailman tuskat, kaikki maailman synnit ja pahuudet, kaiken itsekkyyden, mikä maailmassa on. Se heittäytyköön rakkauden päälle ja rakkaus kantaa sen. Sentähden ei Jeesus tarvinnut kauan tällä tavalla kärsiä. Hän oli siinä autuudessa, imutta samalla hänen elämänsä oli aamusta iltaan kärsimystä, vapaaehtoista kärsimystä. Sitä kärsimystä seuraa autuus, sillä ainoastaan siinä, että hän oli kuin avuton, viaton lapsi, ainoastaan siinä, että hän aina yhtämittäisesti rakasti, ainoastaan siinä oli se uusi, positiivinen, mutta näennäisesti niin negatiivinen elämänymmärrys, joka on Kosmillisen Kristuksen elämää, joka maailman pelastaa. Ei maailma koskaan tule pelastetuksi sillä tavalla, että jatketaan pahan tekemistä. Silloin onnettomuus ja paha vain jatkuu. Maailma tulee pelastetuksi ainoastaan sillä tavalla, että luovutaan pahaa tekemästä. Me tavalliset ihmiset emme kykene tähän. Ei kukaan ihminen kykene sellaiseen kristus-elämään, ilman että Kristus on hänessä. Hänessä täytyy olla Kosmillinen Kristus, joka oli kokonaan Jeesuksessa, että hän voisi elää tätä elämää ja että hän voisi kokea sitä autuutta. Ei sitä voi sanoa onneksi triviaalisessa merkityksessä. Se on marttyyriin autuutta. Kukaan ihminen ei voi sitä kokea ilman Kosmillisen Kristuksen myötävaikutusta ja apua, ja sentähden meissä täytyy syntyä Kosmillinen Kristus, mystillinen Kristus, jotta voisimme tätä kestää. Sellainen oli Jeesuksen elämä, ja se ulkonaisesti loppui kolmen vuoden kuluttua,

koska maailmakaan sitä ei kauemmin sietänyt. Toinen asia on, että Jeesus kyllä eli ja toimi monta aikaa kuolemansa jälkeen, mutta siitä tulemme puhumaan gnostisismien yhteydessä. Hänen julkinen elämänsä tässä maailmassa kesti vain tuon lyhyen ajan. Kun Jeesus oli kuollut ja kun apostolit olivat hajaantuneet ja vaelsivat Jerusalemiin takaisin ja muodostivat Jerusalemin seurakunnan, niin me huomaamme, kuinka historiallisesti katsoen oli oikeastaan kaksi seurakuntaa. Johannes Kastajan opetuslapset, joita oli paljon, eivät karkki ilman muuta olleet tulleet Jeesuksen opetuslapsiksi. Ainoastaan ne, joille Johannes Kastaja oli nimenomaan sanonut, että seuratkaa nyt häntä. Johannes ei ollut liioin kuullut Jeesukselta itseltään, että hän oli Messias. Sentähden kerrotaan, että kun Johannes oli vankeudessa, niin hän lähetti kaksi opetuslasta Jeesukselta kysymään, oliko hän Messias. Jeesus ei antanut varmaa vastausta sentähden, että kristusihminen ei koskaan sano itse: Minä olen Kristus. Jeesushan nimenomaan varoitti: „Tulee monta ihmistä, jotka sanovat: Minä olen Kristus, tuossa on Kristus, minä olen se ja minä olen se. Älkää uskoko heitä siitä yksinkertaisesta syystä, että kristusihminen ei sano: Minä olen Kristus. Se on toisten sanottava, niiden, jotka ovat päässeet siitä tietoon.” Muistuu mieleeni evankeliumin kertomus. Jeesus kysyi kerran, kenen ihmiset sanovat hänen olevan, ja silloin opetuslapset vastasivat: „Toiset sanovat, että sinä olet Elias, toiset, että sinä olet Johannes Kastaja ja toiset, että sinä olet joku toinen profeetoista.” Silloin

Jeesus sanoi: „Elias on jo tullut, kuinka voisin se olla.” Sitten Jeesus kysyi: „Kenen te sanotte minun olevan.” Ja Pietari sanoi: „Sinä olet totisesti Jumalan poika, sinä olet Kristus.” Tietysti Jeesus ei puhuessaan olisi sitä kieltänyt, jos joku olisi sanonut hänelle, että hän on Jumalan poika, mutta hän ei lähtenyt ulos maailmaan sanomaan: „Minä olen Jumalan poika, katsokaa nyt.” Ei kukaan ihminen, jossa Kosmillinen Kristus elää, sitä sanoisi. Eihän se mitään merkitse, jos sanoo. Sen pitää näkyä teoissa, sen pitää näkyä elämässä. Ei merkitse siis mitään, jos vain väittäisi jotakin. Johanneksen opetuslasten keskuudessa oli siis paljon sellaisia, jotka eivät olleet Jeesuksen seuraajia. Tietysti voimme sanoa, että he pyrkivät Kristukseen, niinkuin kaikki, jotka pyrkivät totuuteen, ovat pyrkineet Kristuksen yhteyteen maailman alusta saakka. Mutta he eivät kaikki tunnustaneet Jeesusta Messiaakseen. Sentähden Jeesuksen kuoleman jälkeen oli kuin kaksi seurakuntaa Jerusalemissa. Toista johti Pietari, joka oli Jeesuksen apostoli, ja sitten myöhemmin Jakob. Tämä seurakunta oli muodostunut varsinaisista Jeesuksen kannattajista. Se oli siis ikäänkuin kristitty. Toisen seurakunnan muodostivat Johannes Kastajan kannattajat, jotka kyllä tunnustivat Jeesuksen ja tunnustivat, että Jeesus kyllä opetti samaa ja ehkä vielä enemmän kuin Johannes, mutta he eivät olleet varmoja siitä, oliko Jeesus Messias. Pietarin seurakunta oli nimenomaan vakuuttunut siitä, että Jeesus oli Messias ja että Jeesus kohta tulisi takaisin. Siis Kristuksen toisen tulemisen odotus alkoi heti

Jeesuksen kuoleman jälkeen. Ensimmäinen seurakunta Jerusalemissa eli nimenomaan uskossa: „Meidän Mestariimme, meidän Herramme tulee kohta takaisin.” Se oli tavallaan kuin heidän fantasiauskonsa, joka antoi siivet heidän elämälleen. Muuten he olivat todellisia Jeesuksen seuraajia siinä, että noudattivat Jeesuksen käskyjä. Pietari tunsi ne, ja hänen käsityksensä mukaan uusi elämänymmärrys oli siinä, että Jeesuksen käskyjä noudatettiin. Pietarilla ei ollut vielä selvillä kaikessa ajattelussaan itse rakkaus, mutta hänellä oli selvillä tie rakkauden luo, ja sentähden hän teroitti välttämättömänä tienä Jeesuksen käskyjä. Se oli tämän ensimmäisen Jerusalemin seurakunnan tunnusmerkkejä. He elivät muuten täydellisessä kommunistisessä köyhyydessä, niinkuin voisimme sanoa. Eivät he kuitenkaan puutetta ja nälkää kärsineet, sillä he elivät yksinkertaista elämää. Kaikki oli heillä yhteistä. Mutta oli huomattavissa pieni, ulkonainenkin ero Pietarin seurakunnan ja Johanneksen seurakunnan välillä. Johanneksen kannattajat olivat viranomaisten suosiossa, sillä he eivät olleet millään tavalla jyrkkiä tai yltiöpäisiä, niinkuin kristityt Pietarin seurakunnassa olivat, joiden elämän pohjana ja perustana oli odotus, että Jeesus tulee takaisin. Se näkyi siinä, että he enemmän tai vähemmän luopuivat työnteosta ja rupesivat elämään pääomalla, keräsivät varoja yhteen. Se oli siis tyyppillinen uskonnollinen seurakunta.

Tämän Pietarin seurakunnan elämä oli pyhää, veljellistä, uskollista pyrkimystä, joka oli kauttaaltaan kaunista, mutta siinä oli tuo pieni fan-

tasia, että Herra tulee kohta, ja sentähden on sama, miten olemme. Emme tee työtä, emme suorita ulkonaisia tehtäviä maailmassa niin paljon kuin ennen. Syntyi pieni uskonkiihko, ja sentähden se ei voinutkaan pysyä kauan. Sitten seurasivat marttyyrit, Stefanus ensimmäisenä. Mutta se, että syntyi vainoja juutalaisten puolelta, lähensi Johannes Kastajan ja Pietarin seurakuntien jäseniä, niin että he yhä enemmän sulivat yhteen ja tunnustivat toisensa täydellisesti.

Kristinuskon alkuajat

II

Tarkoituksemme olisi nyt vähän puhua kristinuskon alkuajoista, sillä aiomme lähiaikoina vähän tutkia noita salaperäisiä liikkeitä, joita on ollut kristikunnassa. Aloittaaksemme alusta, luomme siis lyhyen katsauksen kristinuskon alkuaikoihin, ja sitä varten on hyvä, että pidämme mielessä, millainen itse Jeesus Kristuksen vaikutus oli, mikälainen oli se, jota voimme nimittää kristinuskoksi hänen eläessään.

Yleensä, jos tutkimme suurten uskontojen syntyä, teemme sen havainnon, että niiden synty on aina ollut erittäin inhimillinen; ei ollenkaan mitään järjestettyä, mahtipontista, majesteetillista, suurta hommaa, jollaiseksi helposti voisimme luulla niiden alkuperän. Kun esim. nykyaikana teosofisen liikkeen yhteydessä saamme kuulla kaikenlaisista vihkimyksistä, ihmisen kehityksestä, kaidan tien erilaisista asteista j.n.e., voisimme helposti luulla, että tuo, josta sitten on tullut suuri uskonto, on heti alussa ollut erittäin merkittävää ja mahtavaa, että siinä on ollut paljon n.s. vihittyjä, opetuslapsia, tietäjiä ja suurenmoisia auttajia. Mutta heti kun menemme historiallisiin aikakirjoihin ja lähdekirjoihin, (huomaamme, kuinka perin inhimillistä kaikki on ollut, kuinka yksinkertaista ja luonnollista; ei mitään sellaista — sanoisinko sitä teatraaliseksi —, joksi sitä voisimme otaksua. Niinpä tämä inhimillisuus ennenkaikkea pistää näkyviin Jeesuksen elämän ja vaikutuksen yhteydessä. Hänen opetuslapsensa olivat kaikki aivan luonnollisia ihmisiä omine heikkouksineen, vikoineen ja suurine harrastuksineen ja antaumuksineen. Voimme hyvin ymmärtää, kuinka he olivat täynnä suurta uskoa, luottamusta ja turvallisuuden tunnetta, silloin kun heidän keskellään liikkui olento, jolla oli ihmeellisiä tietoja, kykyjä ja voimia, olento, joka oli tullut kuin taivaasta ja tuonut mukanaan ei ainoastaan taivaallista rauhaa, vaan myös tietoa taivasten valtakunnan mysteριοista, sisäisen elämän sisimmistä salaisuuksista. Kuinka turvalliselta tuo tuntui kaikista opetuslapsista. Vasta myöhemmin

heistä tuli apostoleita; Jeesuksen eläessä olivat kaikki enemmän lapsen asemassa, vaikka olivatkin täyskasvaneita miehiä ja naisia, täynnä elämänvoimaa ja pyrkimystä. Kaikki ryhmittivät hänen ympärilleen lasten tavalla, ja he tunsivat, kuinka hänen läsnäolonsa antoi heille ymmärrystä ja rauhaa, avasi heidän ymmärryksensä käsittämään asioita, joita he eivät yksin olisi käsittäneet, avasi erilaisia kykyjä, että he selvänäköisellä tavalla saattoivat nähdä jonkinlaisia salaisen maailman asioita, ja myös sellaisia kykyjä, että he saattoivat tehdä miltei voimatekoja. Se ei ollut mitään itsetietoista pyrkimystä heissä itsessään; se tulvi heihin siksi, että heidän rakas mestarinsa oli heidän luonaan, hän, jonka läsnäolo oli kuin auringon lämmittävä loiste.

Sentähden huomaamme, kuinka Jeesus itsekin ajatteli ja sanoi ja huomautti heille, kuinka vähän he tiesivät, ja kuinka pieni heidän oma uskonsa oli. Hän sanoi, että he riippuivat hänessä kiinni. Ei hän heitä siitä moittinut, mutta hän antoi heidän joskus itse huomata, kuinka pieni heidän oma uskonsa oli, niinkuin sanotaan meidän käännöksessämme. Mutta usko (pistis) ei käsitä silloin opinkappalten totena pitämistä. Pistis merkitsee tietoa, ja Jeesus tarkoitti: „Teillä on kovin vähän omaa tietoa; te näette minun silmilläni, tunnette minun tunteillani, ja niinkuin minä kädelläni viittaa, niin teidän ajatuksenne ja tahtonne kulkee, mutta te ette seiso omilla jaloillanne, niinkuin ihmisen tulee seisoa. Sentähden minun täytyy lähteä pois tästä näkyvästä maailmasta, että te jäisitte yksin, sillä silloin lähetän teidän luok-

senne totuuden pyhän hengen, lohduttajan, parakleetin (lohduttaja ei ole hyvä suomennos, parempi on puolustaja, advokaatti), joka muistuttaa teitä siitä, mitä olen teille opettanut. Teillä ei ole' tällä hetkellä selvää muistoa ja tietoa siitä, mitä olen teille opettanut. Te olette kiinni minun persoonassani. Te tiedätte, että saatte minulta uusia käskyjä ja että te ette itse ajattele niin paljon. Mutta sitten, kun lähden pois, kaikki tulee selväksi teidän mielessänne, sillä minä lähetän teille totuuden pyhän hengen.” —

Käsite „totuuden pyhä henki” ymmärretään yleensä yksinomaan teologisesti, sillä tavalla, että jumaluuden kolmas persoona alkoi toimia opetuslapsissa jo ensimmäisessä seurakunnassa, kun Vapahtaja oli kuollut; se oli ihmeitä tekevä voima, Jumala, joka alkoi silloin toimia kirkossa. Katolinen kirkko sanoo, että siitä saakka, kun Jeesus kuoli, on Pyhä Henki vaikuttanut kirkossa. Sentähden katolinen kirkko on uskaltanut julistaa dogmin, että paavi on erehtymätön. Mistä syystä? Siitä, että paavi on Pyhän Hengen täyttämä ollessaan koko kirkon pää. Koska Kristus on lähettänyt Pyhän Hengen kirkolle, paavi on sen täyttämä, koska hän edustaa kirkkoa, hän aina virkansa puolesta tulee Pyhän Hengen täyttämäksi. Siis hän on erehtymätön, joka teologisesti on loogillista. Tältä teologiselta kannalta ymmärretään protestanttisessakin kirkossa, että se on jumaluuden kolmas persoona, joka alkoi vaikuttaa ensimmäisessä seurakunnassa. Mutta meidän täytyy muistaa, että ensi kädessä ei totuuden pyhä henki ole teologian käsite, vaan psykologinen. Jos

ajattelette ketä tahansa vainajaa, niin huomaatte, että hänen läheisensä aina muistavat häntä, hänen neuvojaan ja opetuksiaan selvemmin hänen kuolemansa jälkeen kuin hänen eläessään.. On kuin hänen kuvansa nousisi elävänä omaisten silmien eteen ja puhuisi jotakin. Ihminen kuolemansa jälkeen kirkastuu jälkeenjääneiden mielikuvituksessa; silloin emme ole taipuvaisia muistamaan hänen heikkouksiaan ja inhimillisiä puoliaan, vaan muistamme, mitä hyvää hän on tehnyt, mitä neuvoja hän on meille antanut j.n.e. Sentähden on aivan niinkuin jokainen ihminen kuolemansa jälkeen lähettäisi jonkinlaisen totuuden hengen jälkeenjääneille.

Tältä kannalta meidän täytyy ymmärtää myös Jeesuksen suhdetta opetuslapsiin tai paremmin opetuslasten suhdetta Jeesuksen muistoon. Kun Jeesus oli lähtenyt pois näkyvästä maailmasta, hänen kuvansa kirkastui opetuslapsille ja puhui heidän omassatunnossaan, mitä hän oli puhunut eläessäänkin. He eivät ennen olleet huomanneet niin ihmeellisiä puolia tuossa opetuksessa, mutta nyt hänen sanansa kaikuiivat heidän sielussaan ja sydämessään niin kehoittavina, että se vaati, antoi voimaa seurata hänen neuvojaan. Samoinhan lapsikin kriittisenä hetkenä muistaa isän tai äidin neuvoja paremmin heidän kuoltuaan kuin heidän eläessään. Kun äiti antoi eläessään hyvän neuvon, ei lapsi sitä useinkaan muistanut kiusauksen hetkenä, mutta kun äiti kuoli, muisti lapsi sen, ja se jäi vaikuttamaan psykologisesti paljon suggeroivammin kuin äidin eläessä. Sentähden emme voi ihmetellä, kun Jeesus sanoi, että oli välttämä-

töntä hänen siirtyä toiselle puolelle, jotta kaikki tulisi selvemmäksi opetuslapsille.

Mutta me emme tietenkään kiellä, että tällä totuuden pyhällä hengellä on toinen, paljon syvempi ja läheisempi merkitys. Selvää on, että se pyhä henki, jonka Jeesus, joka ei ollut tavallinen, joka-päiväinen ihminen, lähetti, on toisenlainen kuin tavallisen ihmisen lähettämä totuuden henki. Tässä onkin hyvin syvä ja laaja teologinen puoli, jos niin tahdomme sitä nimittää. Ja siitä teologi-sesta puolesta tahdomme nyt puhua.

Muistatte varmaan, että eräässä esitelmässä koe-tin selittää Kosmillista Kristusta, joka personoitiui Jeesukseen, jonka täyttämä Jeesus tavallaan oli ollut monen elämän aikana, mutta johon Jeesus kokonaan saattoi yhtyä viimeisessä elämässään Jeesus Natsarealaisena, ja josta hän tuli täysin tie-toiseksi Jordanin kasteessa. Tästä puhuin, ja huomautin eräästä tärkeästä seikasta, nim. siitä, että emme saa käsittää Kosmillista Kristusta toi-seksi, vanhemmaksi persoonallisuudeksi; emme saa ajatella edes, että se olisi niitä olentoja, joita on näkymättömässä maailmassa, universumissa — jokin aurinko-olento. — Me nimitämme Logok-seksi sitä äärettömän suurta olentojoukkoa, joka on tämän aurinkokunnan takana, samalla tavalla kuin jokaisen aurinkokunnan takana universu-missa. Kosmillinen Kristus ei ole mikään sellai-nen olento. Me voimme usein nähdä meidän ny-kyaikaisessa teosofisessa kirjallisuudessamme pu-huttavan siihen suuntaan, että Kristus on jokin hyvin korkea mestari, entinen ihminen siis, vaik-kakin hän olisi kuinka monta tuhatta miljoonaa

vuotta sitten ihmisasteen jättänyt, tai että hän olisi joku elohimeistä, logos-olentoista. Nykyisestä kirjallisuudesta voimme sellaista lukea, ei Madame Blavatskyn „Salaisesta Opista.” Minun on täytynyt huomauttaa, että, mikäli minä ymmärrän ja olen kokenut ja nähnyt, asia ei ole sillä tavalla. Ja meidän oma sydämemme ja omatuntomme sanoo meille, ettei yksilöllisen ihmisen vapahtajaksi kelpaisi mikään toinen ihminen, yksilöllinen olento. Millä tavalla se voi olla meidän vapahtajamme, joka on ollut ihminen kuin me — eivät edes logokset tässä maailmankaikkeudessa, jumalalliset luojat, sillä he ovat myös ennen olleet miljoonia tai miljardeja vuosia sitten ihmisasteella. Ihmisen vapahtajaksi kelpaa yksin Jumala, se suuri Elämä, joka ei ole mistään toisesta syntynyt, jolla ei ole alkua eikä loppua, vaan joka on, ja jota emme osaa määritellä. *Kosmillinen Kristus on se aspekti, se puoli tässä jumaluudessa, joka on jumaluudessa piilevä olemassaolon täydellisyyskuva, mikä meille ihmisille merkitsee tällä asteella: ihmisen täydellisyysihanne, taivaallinen ihminen, jonka täydellisyys meidän on saavutettava.* Se on tuo, niinkuin Madame Blavatsky sanoo „Salaisessa Opissa”, ideatio eli aateskelu, joka on Jumala itse, kuten Johanneksen evankeliumissa sanotaan: „Sana oli Jumalan luona ja Jumala oli se Sana, ja Sanan kautta on tehty kaikki, mitä tehty on”. Se on suuri Universaalinen Kristus, salaperäinen, meille käsittämätön ideatio eli aatemuodostuma, järkitoiminta suuressa jumaluudessa, äärettömyydessä, joka on kaiken ilmennyksen takana, kaiken *raison d'être*, meidän elä-

mämme henkinen sisältö, olemassaolon henkinen substanssi. *Se on tämä Kosmillinen Kristus, joka, on elävänä ja vaikuttavana kaikissa olennoissa, niin ruohonkorressa, kivessä, kuin korkeimmissa jumalissa. Ja siitä johtuu, koska se on meissä, että me olemme veljiä kaikkien olentojen kanssa.* Korkein jumala taivaassa on meidän veljemme. Tämä on suurenmoinen ajatus, osviitta „Salaisessa Opissa.” Kun tutkitte „Salaista Oppia”, huomaa, kuinka Madame Blavatsky tahtoi teroittaa kaikkien olentojen merkillistä syntyperää ja merkillistä jumaluutta. Tämä on suurenmoista tuossa ensimmäisessä teosofisessa ilmoituksessa, ja sitä on hyvin paljon tahdottu sotkea pois myöhemmässä kirjallisuudessa, on aivankuin katolilainen tuulahdus olisi käynyt läpi teosofisen kirjallisuuden ja liikkeen myöhempinä vuosina. Madame Blavatsky oli käynyt Buddhan koulua, ja se koulu kasvattaa erikoisesti juuri älyä. Me emme pääse Jeesus Kristuksen luo, jollemme käy kaikkien suurten opettajien koulua, jollemme käy Buddhan koulua ja kehitä älyä. On aivan turha käsitys, niin kuin usein voimme nähdä, että nyt olemme Jeesuksen opetuslapsia; buddhalaiset ja kaikki muut ovat pakanoita; eivät ne tiedä Kristuksesta ja Jumalasta mitään. Se on suoraa valhetta, sillä kaikki vanhat filosofit ja uskontojen perustajat ovat puhuneet Kosmillisesta Kristuksesta niin paljon kuin heillä tietoa on ollut. Se, että Jeesus Kristus syvimmin on osannut tuoda ilmi Kosmillisen Kristuksen, ei vähennä hänen edeltäjiensä arvoa: ilman edeltäjiä hän ei olisi voinut sillä tavalla, niin majesteetillisesti tuoda ilmi Kosmillista

Kristusta kuin hän toi. Ja jos tahdomme käydä Jeesuksen jälkiä, meidän täytyy oppia rakastamaan kaikesta sydämestämme noita ihmeellisiä Jumalan poikia, vapahtajia, tietäjiä, ajattelijointa, jotka ovat paljastaneet meille elämän salaisten mysterioiden kautta. Ainoastaan istumalla heidän jalkojensa juuressa meillä on toivoa päästä Jeesus Kristuksen luo. Niin korkea ja syvä on Jeesus Kristus.

Sentähden oli luonnollista, että Madame Blavatsky, joka oli Valkoisen Veljeskunnan lähetti oli käynyt ankaraa buddhalaista koulua, jossa hänen intelligenssinsä oli tullut erikoisen loistavaksi. Kaikki tiedemiehet tunnustivat kuin yhdestä suusta, että niin älykästä, tietorikasta ihmistä, joka osasi jokaiseen huomautukseen vastata, he eivät olleet ennen kuulleet. Tietysti monet ihmiset rikkiviisaudessaan kohauttivat olkapäitään, mutta niiden, jotka menivät hänen luokseen totuutta etsimään, täytyi ihmetellä. Madame Blavatsky nimitti itseään buddhalaiseksi ja ehkä teroitti sitä liian paljon, mutta hänelle oli niin vastenmielinen koko katolisen kirkon järjestelmä, niin tyhjä ja eloton, että hän paljon mieluummin käsitti itsensä buddhalaiseksi, jolla ei ole mitään auktoriteettia. Buddhahan sanoi, ettei pidä uskoa mitään, mitä ei oma järki ja sydän tunnusta todeksi. Sentähden Madame Blavatskykin tuossa „Salaisessa Opissa” mestarinsa auttamana saattoi levittää eteemme suurenmoisia kosmillisia näköaloja, joita myöhempi teosofinen kirjallisuus on sotkenut jonkin verran, näkemystä, että olemme Absoluutin poikia, Jumalan kohdussa syntyneitä, ei min-

käänlaisten alempien olentojen. Kaikki on kehityksen tulosta, mutta kaikki pohjautuu suureen, yhteen elämään. Kaikki luonnossa on suurta demokratiaa okkultisessa merkityksessä: kaikki ovat veljiä; ei kellään ole okkultisesti hypnoottista valtaa toisten yli. Mutta se on myös mitä suurinta hierarkiaa, sillä ei ole mikään häpeä totella sen neuvoja, joka on viisain. Jos ajattelemme Valkoista Veljeskuntaa, ei siellä kukaan ajattele, että hän tottelee toista. Sellainen ei tule kysymykseenkään. Päinvastoin jokainen tuntee, että hänen suurin onnensa, elämänsä, ilonsa on siinä, että hän tekee niinkuin on viisasta, että hän noudattaa viisaampansa neuvoja, ja ne neuvot tulevat luonnollisella tavalla. Se on todellinen hierarkia, siinä ei ole mitään käskyvaltaa. Jokainen näkee, mitä on tehtävä.

Siis meidän on aina pidettävä mielessä se tärkeä seikka, että se *Kosmillinen Kristus, josta me puhumme ja joka ilmeni Jeesus Natsarealaisessa, oli todellinen kaikkeuden elämä, äärettömyys*. Sentähden, kun Jeesus puhuu Isästä, hän puhuu siitä äärettömyyden Elämästä, jonka poika hän oli ja jonka poikia me kaikki olemme. Ei ole mitään tyhmää, epäloogillista, kun sanomme, että olemme Jumalan poikia, sillä ainoastaan ilmaisemme luonnon totuuden. Toinen asia on, että olemme vielä huonoja ja pieniä, mutta Jumalan poikia ovat muurahaisetkin maassa, siitä emme pääse mihinkään. Sentähden on järjetöntä, että esim. kristinuskossa opetetaan ajattelemaan, että ihmiset ovat maan matoja; opetetaan halveksimaan koko tätä Jumalan työtä, kun halventavasti ajattelemme it-

sestämme ja toisista. Se on hyvin vaarallista suggestiota, ja se on pitänyt kristikuntaa suuressa pimeydessä, eettillisessä voimattomuudessa. Meissä on äärettömän suuri elämän voima, mutta me luomme vain kaikenlaisia aineellisia arvoja, rautateitä, puhelimia ja suuria keksintöjä. Se ei ole eettisesti väärää madonkaan kannalta, mutta me olemme sangen vähän kyenneet suuriin siveellisiin tekoihin., Kun otan käteeni jokapäiväisen sanomalehden, olen ajatellut monta kertaa: noin monta murhaa, puukotusta, noin monta juopumuksesta, varkaudesta, kavalluksesta kiinni otettua. Kaikki on huonoa, eettisesti ala-arvoista. Jos jossain paikassa kerrotaan jostakin ihmisestä, joka on pelastanut toisen hukkumasta, se on tavallisesti hyvin pienenä uutisena, se on sellaista, joka kuuluu jokapäiväisiin harvinaisuuksiin; ei sille ole voitu paljon arvoa antaa. Onhan sekin tapa kasvattaa ihmiskuntaa, että puhutaan paljon kaikesta huonosta, emme siten pääse vaipumaan siihen omahyväiseen tunteeseen, että ihmiskunta on sentään jotakin. Kyllä meille muistutetaan joka päivä, kuinka alkuperäisiä me vielä eettisessä suhteessa olemme. Mutta kaiken takana piilee tuo suggestio, että me olemme huonoja, maan mattoja. Kun uusi aika tulee, Vesimies pääsee vaikuttamaan ja ihmiskunta herää unestaan, silloin me tulemme tuntemaan itsemme kuninkaiksi, me emme ole enää niin paljon pakotuksen ja kolotuksen runtelemia, että meidän täytyisi katsoa vain maata ja kiviä; me voimme käydä pää pystyssä; me voimme katsella pilviä; kuunnella lintujen laulua; nähdä, kuinka aurinko kultaa puita. Me

voimme silloin tuntea ja tietää, että kaikki ihmiset ovat kuninkaan poikia, jalosyntyisiä olentoja. — Meidän pitää uskoa, että voisimme olla jaloja, ajatella hyvää, uskaltaa suurta ja kaunista. Se kaikki riippuu meistä itsestämme. Ja sitä me tulemme täällä maan päällä vielä toteuttamaan, kulkemaan kuin kuninkaan pojat, jotka tietävät, että (heillä on niin paljon takanaan.

Meidän täytyy sentähden valittaa, että on niin huonosti käsitetty Kosmillista Kristusta; niin vailinaisesti — tai ei ollenkaan — on käsitetty sitä, että Kosmillinen Kristus on meissä jokaisessa. Mitään ulkonaista vapahtajaa ei ole, mutta jokaisessa on sama sisäinen vapahtaja. Jeesus Kristuksessa tämä Kosmillinen Kristus puhkesi ihanimpaan kukkaan. Ja kun Jeesus Kristus kuoli, läksi pois tästä näkyvästä maailmasta ja lupasi opetuslapsille, että hän pian tulee takaisin, niin opetuslapset käsittivät sen ensin niin, että Jeesus tulee fyysisesti takaisin. Ja me tiedämme, että ensimmäisessä kristillisessä seurakunnassa, Pietarin seurakunnassa Jerusalemissa, oli kannustavana uskona: „Herra tulee kohta takaisin.” Jeesushan siten ilmestyikin aivan ruumiillisessa muodossa joillekulle, ja tämä vain vahvisti sitä uskoa seurakunnassa, että hän tulee ruumiillisesti heidän luokseen, mikä sellaisenaan oli harhakäsitys. Hänen takaisintulonsa ruumiillisessa muodossa ei suinkaan ole mikään mahdottomuus, mutta se ei tapahtu tällaisessa fyysisessä ruumiissa, vaan hänen omassa kuolemattomassa taikaruumiissaan. Se tapahtuu tänä päivänä kelle tahansa, joka sillä tavalla voi hänet ottaa vastaan, ja se saattoi tapah-

tua silloinkin kelle tahansa ja koska vain, kun oli siihen edellytyksiä. Ja me tiedämme ja olemme puhuneet siitä, kuinka ensimmäisissä kristillisissä seurakunnissa järjestettiin etupäässä Paavalin toimesta erilaisia toimituksia, jotka olivat omiansa valmistamaan läsnäolevien mielentilaa, auraa sillä tavalla, että Jeesus saattoi tulla heidän luokseen opettamaan heitä, niin että kaikki saattoivat hänet nähdä. Ensimmäiset kristityt eivät suinkaan pyrkineet kehittämään itsessään alemmaa selvänäköä, että olisivat nähneet näkymättömän maailman asioita, mutta he koettivat valmistaa auraansa niin, että Jeesus saattoi tulla ja opettaa heitä, niin että he näkivät hänet. Ja tapahtui hyvin monessa gnostilaisessa ja kristillisessä seurakunnassa, että mysterio-, sakramenttitoimituksessa Jeesus esiintyi. Meillä on gnostilaisessa kirjallisuudessa — esim. „Pistis Sophiassa” — todistuksia siitä, että ainakin yhdentoista vuoden aikana kuolemansa jälkeen Jeesus ilmestyi opetuslapsille ja opetti heitä.

Mutta se mihin me nyt tahdomme kääntää huomiomme, on kysymys Pyhästä Hengestä. Mikä oli se totuuden pyhä henki, jonka Jeesus lupasi lähettää opetuslapsilleen? — Meillä on Apostolien Teoissa kertomus siitä, kuinka helluntaina Pyhä Henki laskeutui näkymättömästä maailmasta opetuslapsiin elävien liekkien muodossa ja tuli heidän sisäänsä. Tässä on puhe Jeesuksen lähimmistä opetuslapsista. Heidän aivoihinsa laskeutui elävä liekki, Pyhä Henki, joka muutti heidät kokonaan, antoi heille uusia kykyjä, valaisi heidän järkeään, teki heidät uusiksi ihmisiksi. Mitä tällä tarkoite-

taan? Sillä ei tarkoiteta yksinomaan sitä psykologista momenttia, josta äsken oli puhetta, vaan sillä tarkoitetaan jotakin erikoista vuodatusta. Sillä tarkoitetaan kyllä jotain sellaista kuin kristikunnassakin, kun puhutaan Pyhästä Hengestä tarkoittaen Jumalan kolmatta persoonaa, ja todellisuus tämän takana onkin se, että tämä oli vuodatus Kosmillisesta Kristuksesta, Kosmillisesta Logoksesta. Nyt minun täytyy heti huomauttaa teille, että voitte nykyaikana lukea suomenkielellä muuatta teosta, jonka nimi on „Luomisen tuli”. Siinä uudenaikainen teosofi kauniilla, käytännöllisesti oikealla tavalla puhuu Pyhän Hengen vuodatuksesta. Neuvon kaikkia sen lukemaan. Ja te huomaatte, että siinä on paljon oikeita havaintoja, oikeaa inspiratiota. Mutta filosofinen tausta siinä on aivan ontuva; selitys Pyhästä Hengestä ei ole ollenkaan yhtäpitävä sen kanssa, mikä meidän täytyy teosofeina saada tutkimalla Salaisen Veljeskunnan Madame' Blavatskyn kautta antamaa ilmoitusta ja kulkemalla Jeesus Kristuksen jäljessä. Kirjassa puhutaan siitä, että Pyhä Henki on tämän meidän aurinkokuntamme Logoksen kolmannen olemuspuolen vuodatus, luomisen tuli, ja kun ihminen pääsee kosketukseen sen voiman kanssa, silloin hän innostuu, ja hänessä herää kykyjä ja sisäistä näkemystä ja inspiratiota ja elämän halua, ja hän tahtoo kokea ja nähdä ja päästä tietoon. Nykyaikana ihminen on erittäin altis ottamaan vastaan tätä Pyhän Hengen inspiratiota. Hän ei halua Jumalan Poikaa; hän ei tahdo mitään selvää maailmankuvaa ensin, vaan hän tahtoo ensin kokea elämän luovaa voimaa, sitten hän läh-

tee itse elämää kokemaan, jolloin hänelle selviää monet kysymykset. Tämä on käytännöllisesti oikein monessa tapauksessa, mutta juuri tuo selitys, että Pyhä Henki olisi vuodatus meidän aurinkokuntamme Logoksesta ja toinen selitys, että nyt alkaisi jonkinlainen Pyhän Hengen aika, on minun käsittääkseni aivan harhaan vievä. Sillä mikä on tämä Pyhä Henki? Sekä Jeesus Kristuksen että ensimmäisen kristillisen seurakunnan kanalta, sekä myös teosofian kanalta Pyhä Henki on se luomisvoima, luova tuli, toimiva järki, inspiroiva voima, joka on jumaluudessa. Jumaluudessa ovat nuo elämän eri apsektit, siinä on Isä kaiken lähteenä, Poika on tuo täydellisyyskuva ja sitten siinä on itse elämisen taikavoima, luomisen suuri, ihmeellinen voima, maailman järjen suuri voima, Pyhä Henki. Se on kaikki suuressa jumaluudessa, se ei ole mikään erikoinen ominaisuus tässä meidän aurinkokuntamme Logoksessa. Tietysti kaikki nämä kolme aspektia ovat jokaisessa inhimillisessä olennessa, tahto vastaa Isää, tunne Poikaa ja järki Pyhää Henkeä. Suuressa kollektiivisessä Logoksessa nämä jumalalliset voimat ovat suuressa määrin ilmenneet, mutta ne eivät ole alkuperäisin siitäkään Logoksesta, vaan ovat lähtöisin Suuresta Elämästä.

Siis kysymys Pyhästä Hengestä selviää Kosmillisen Kristuksen yhteydessä. Kun ymmärrämme, että Kosmillinen Kristus on universaalinen asia, niin ymmärrämme myös, että Pyhä Henki on tämän äärettömän Elämän elämänvoima, suuri taikavoima, joka todella parantaa ja saa aikaan mitä merkillisiä asioita tahansa. Siinä on paljon tai-

kaa kätkettynä. Me emme tunne sen salaisuuksia vielä, emme osaa aavistaa, mitä ihmeellisiä kykyjä siinä on. Nyt siis tämä todellinen Pyhä Henki, itse elämän Pyhä Henki, kun Jeesus Kristus lähti pois, laskeutui ja laskeutuu Kosmillisen Kristuksen lupauksesta niihin ihmisiin, jotka ovat vastaanottavia. Jeesus Kristus ei suinkaan tarkoittanut, että „Kun minä menen pois, te perustatte kirkon ja minä lähetän siihen Pyhän Hengen”, vaan hän sanoi opetuslapsille: „Kun Minä lähden pois (se Minä oli maailmankaikkeuden suuri kosminen tajunta), niin te, jotka olette asettuneet vastaanottaviksi, saatte Pyhän Hengen, sen hengen, joka lähtee Isästä ja Minusta, sen luomisen voimain, sen ihmeellisen järjen ja kyvyn, jonka yksin Jumala voi antaa.” Ja hänen lähimmät opetuslapsensa, jotka olivat häntä ymmärtäneet, jotka tosi teossa ja uskossa tahtoivat häntä seurata ja olivat seuranneet, saivat tuon vuodatuksen. Mutta se Pyhän Hengen vuodatus ei missään koneellisessa merkityksessä kuulu mihinkään kirkkoon. Korkeintaan voimme sanoa, että kun ensimmäiset opetuslapset saivat tämän Pyhän Hengen Kosmilliselta Kristukselta, niin heidän ruumiinsa täytyi siitä niin, joutui sellaiseen värähtelytilaan, että he saattoivat siunata toisia, konsekroida seuraajiaan. Sentähden voimme lukea, kuinka apostolit siunasivat niitä, jotka osoittautuivat vakaviksi Jeesuksen seuraajiksi. Kun valittiin diakooneja, joista Stefan oli ensimmäinen, kerrotaan, kuinka he saivat vihkimyksen eli pyhityksen apostoleilta, ja kun apostoli laski kätensä sellaisen oikean Kristuksen

seuraajan pään päälle, niin se Pyhä Henki, mikä oli hänessä, meni hänen kätensä kautta toisen ruumiiseen. Sentähden apostolien siunauksella, esirukouksella, oli niin suuri merkitys ensimmäisissä seurakunnissa. Siitähän on syntynyt legenda, traditio, että roomalaiskatolisessa kirkossa on olemassa apostolinen suksessio, että siellä kaikki piispat ovat saaneet tämän apostolisen siunauksen; ja sillä on tarkoitettu, että Pyhän Hengen voima on kulkenut toisesta toiseen kätten päälle panemisella. Kun piispa vihittää roomalaiskatolisessa kirkossa, panee toinen piispa kätensä vihittävän päälle ja siunaa hänet, jolloin hän tulee vihityksi oikealla tavalla — apostolinen voima on mennyt häneen. Roomalaiskatolisessa kirkossa uskotaan, että se siunaus on kulkenut polvesta polveen. Jos asia olisi ulkonainen ja muodollinen, olisi se oikein. Jos olisi todistettavissa, että piispan vihkiminen, konsekratio, on tapahtunut keskeytyksettä apostolien päivistä saakka, olisi siinä muodollinen suksessio. Mutta historiallisesti on epävarmaa, onko todistettavissa, että aivan apostoliselta ajalta saakka on kulkenut edes Rooman paavin istuimessa apostolinen suksessio. Se ei ole täysin todistettu. Mutta meidän täytyy ymmärtää, että apostolinen siunaus ei merkitse mitään, ellei se, joka ottaa vastaan siunauksen, ole sellainen, joka sisäisesti voi sen ottaa vastaan, ja se, joka siunaa, kykene sitä tekemään. Sentähden Madame Blavatsky „Isis Unveiledissä” huomauttaa siitä humpuukista, mikä tässä apostolisessa suksessiossa on. Ja me ymmärrämme sen hyvin, kun ajatellemme,

että roomalaiskatolisessa kirkossa on ollut paa-veja ja piispoja, jotka ovat olleet rikoksentekijöitä; kuinka pyhä, apostolinen siunaus olisi voinut kulkea sellaisten kautta, jotka eivät välitä pyhydestä mitään. Niinpä eräskin Rooman paavi sanoi: „Kuinka paljon hyötyä meillä on tästä tarinasta Kristuksesta.” Hän ajatteli, miten paljon nautintoja heillä siitä saattoi olla. Onhan Jumalan pilkkaa ajatella, että sellaisten kautta kulkisi Pyhän Hengen siunaus katkeamattomana; täytyyhän olla välittäjissä jotakin eettistä puh-tautta ja pyhyttä. Sentähden apostolista suk-sessiota todellisessa merkityksessä ei ole olemassa. Mutta ensimmäisessä seurakunnassa oli todella Kosmillinen Pyhä Henki vaikuttamassa. Ja niin paljon tuo Pyhän Hengen vuodatus vaikutti, että aivan niiltä ajoilta saakka on täällä länsimailla ollut suurta elämän intoa ja halua, suurta elä-mänvoimaa. On ehkä karmallinen, historiallinen seikka, että elämänvoima on siirtynyt itämailta tänne länsimailla, ja vaikka se ei ole ollut juma-luuden Pyhää Henkeä, se on ollut luomisen tulta. Mutta koko tämä Pyhän Hengen vuodatus siinä mielessä kuin Jeesus tarkoitti, ei suinkaan ole käsitettävä niin, että ihmiset jäisivät tälle Pyhän Hengen asteelle, vaan tämän Pyhän Hengen pi-tää olla jotakin valmistavaa; sen pitää viedä ih-miset Kosmillisen Kristuksen luo. Miksi? Sen-tähden, että Pyhä Henki on itse asiassa se puoli kosmillisesta jumaluudesta, joka aina on ollut lähinnä ihmisiä; luomisen tuli on ollut ihmiskun-taa kaikista lähimpänä; sitä olemme voineet par-haiten vastaanottaa. N.s. vanhassa liitossa koko

kulkeminen vihkimyksestä vihkimykseen on Pyhän Hengen työtä ihmisessä, eikä ihminen silloin saavuttanut Pyhän Hengen vaikutusta muuten kuin näkymättömässä maailmassa. Mutta Jeesus omalla työllään lähensi Kosmillista Kristusta, veti ihmiskuntaa Kosmillisen Kristuksen luo; ja sentähden se Pyhä Henki, jonka hän lähetti, oli omiansa viemään ihmisiä nopeammalla tavalla Kosmillisen Kristuksen luo, Kosmillisen Kristuksen tajuntaan tässä fyysisessä tajunnassa. Kosmillinen Kristus on ollut kuin piilossa, mutta Pyhä Henki on aina ollut vaikuttamassa ihmiskunnassa. Aina ovat jotkut ihmisistä etsineet totuutta, pyrkineet, ajatelleet elämää, ja se on asettanut heidät Pyhän Hengen yhteyteen. Tämä Pyhän Hengen vaelluksen tie on hyvin pitkä; se on kulkua askel askeleelta, monenlaisten vihkimysten kautta Kosmillisen Kristuksen yhteyteen. Mutta Jeesus Kristuksen työn kautta Pyhä Henki sillä tavalla muutti muotonsa, koska Kosmillinen Kristus itse rakkautena oli tullut lähemmäksi koko ihmiskuntaa, että Pyhä Henki saattoi suoranaisemmin, voimakkaammin ja nopeammin, ei luomisen tulena yleensä, vaan Kosmillisen Kristuksen lähettämänä Pyhänä Henkenä, vaikuttaa yksityisessä ihmisessä, niin että hän nopeammin nyt saattaa kulkea kaitaa tietä ja päästä Kristuksen tajunnan yhteyteen.

Kun katselemme ensimmäistä seurakuntaa, huomaamme, että se oli Pyhän Hengen yhteydessä; sen jäsenet kulkivat tätä Pyhän Hengen tietä, mutta eivät päässeet vielä kristustajuntaan. Ainoastaan yksi esimerkki meillä on: Stefan, tuo

ensimmäinen diakoni, oli ensimmäinen kristitty, joka Jeesus Kristuksen kuoleman jälkeen pääsi kristustajuntaan. Hän oli Pyhän Hengen täyttämää, ja kuollessaan marttyyrikuoleman hän näki taivasten aukenevan ja Jeesus Kristuksen olevan Isän luona. Tämä merkitsee, että (hän pääsi kristustajunnan yhteyteen, tunsi Jumalan Pojan itsessään; Pyhä Henki oli vienyt hänet Kosmillisen Kristuksen yhteyteen — ei ollut siis mitään hätää elämässä eikä kuolemassa; koko olemassaolo oli äärettömän ihmeellinen draama. Stefan kuoli silloin, kun hän pääsi siihen kristustajuntaan. Olen huomauttanut siitä, kuinka Paavali seiso i syrjästä katsomassa tätä Stefanin kuolemaa, ja hän näki, kuinka Stefan vaipui polvilleen, ja hän kuuli, mitä Stefan puhui siitä, mitä näki. Se vaikutti Paavaliin hyvin merkittävästi: hän oli silloin Saulus ja työskenteli kristittyjä vastaan. Ja ensimmäinen, jonka Stefanin perästä kerrotaan päässeen Kosmillisen Kristuksen tajaan, oli juuri Paavali Damaskuksen tiellä. Hän perusti sitten omia seurakuntia, ja hänestä hän muutamat sanovat yliolkaisesti, että hän on perustanut kristinuskon ja kirkon. Se on puoleksi totta ja johtuu siitä, että Paavali oli ensimmäinen, joka pääsi sitten todella kristustajuntaan, syvempään ymmärrykseen; hän ei jäänyt Pyhän Hengen tielle, vaan tuli kosmilliseen kristustajuntaan. Sentähden syntyi uusia pauliinisia seurakuntia hänen vaikutuksestaan.

Siten Pyhä Henki on aina ollut ja on yhä valmistava tie kristustajuntaan.

Pietari, Paavali ja Johannes

III

Pietari, Paavali ja Johannes, — sekä Johannes Kastaja että myöhemmin myös Johannes Evan-
kelista, — on tämpäpäiväisen esitelmän aiheena,
ja se vie meidät taaksepäin, niinkuin viime ker-
ralla sanoimme, kristinuskon alkuaikeihin. Joku
saattaa kysyä, miksi käänämme katseemme noi-
hin vanhoihin historiallisiin seikkoihin. Mehän
elämme keskellä nykyaikaista elämää, ja mehän
voisimme aivan nykyaikaisella tavalla käydä kä-

siksi elämän arvoituksiin. Tähän vastaan, ettei mikään ole niin opettavaa nykyaikanakin kaikkiin pulmiin ja arvoituksiin nähden kuin tutkia samantapaisia asioita historiallisesti, tutkia aikoja, jolloin samanlaisia kysymyksiä oli ihmisten ratkaistavana. — Jos tämä meidän tutkimuksemme olisi, kuinka sanoisin, ainoastaan eksoteerisesti historiallista, silloin meidän ehkä olisi joskus vähän vaikeampi käsittää yhteyttä menneiden ja nykyisten arkojen tapahtumien välillä. Mutta kun me koetamme tutkia näitä asioita sisäiseltä kannalta, tai niinkuin meidän on myöskin tapana sanoa, Okkultiselta kannalta, siltä kannalta, että tunnemme syvästi ymmärtävämmä ja näkevämme noita asioita menneiltä ajoilta, silloin on mielestämme aivankuin pohtisimme joitakin nykytarkeitä kysymyksiä. Sillä noina menneinä aikoina esiintyivät maailmassa samat probleemit kuin meidän päivinämmä. Kun olen valinnut tämän aiheen kristikunnan kehityksestä, silmälläpitäen sen niinsanottua salaista liikettä, niin oma harrastukseni ei tietenkään ole ollut pelkästään vain historiallista, vaan yleisinhimillistä ja universaalista totuuden etsimistä. Se näkökanta lähtee siitä, että totuutta on etsitty, ja totuutta on löydetty, ja totuuden puolesta on uhrauduttu kautta aikojen.

Pietari, Paavali ja Johannes esiintyvät meille niinkuin symboleina kristinuskosta, siitä todellisesta, jos niin tahdomme sanoa, kristillisestä impulsista, uudesta, henkisestä, sisäisestä vaikutuksesta, minkä Jeesus Kristus pani alulle. Ja me voimme täydellä syyllä sanoa, että nämä kol-

me persoonallisuutta edustavat meille niitä kolmea eri virtausta, jotka lähtivät Jeesuksenkin persoonasta ja työstä, johtuivat hänen vaikutuksesta. Näitä virtauksia voidaan tutkia kyllä aivan historiallis-eksoteerisesti, sillä ne ovat siksi silmiinpistävät, että historioitsijatkin ne huomaavat, mutta vielä paljon kiintoisemmiksi ne käyvät, kun katselemme niitä niin sanoakseni sisäisellä silmällä. Kun sanomme, että Pietari, Paavali ja Johannes edustavat meille kolmea eri virtausta, emme tietenkään tarkoita tällä mitään heidän persoonallisuksiensa arvostelua; emme aseta toista persoonallisuutta toisen yläpuolelle, emme sano, että toinen apostoli oli toista parempi; sanomme ainoastaan, että he kukin omassa työssään tulivat edustaneeksi, tulivat painostaneeksi määrättyä puolta Jeesuksen sanomasta ja vaikutuksesta. Tämä vaikutus näkyi ennenkaikkea näiden apostolien tai näiden ensimmäisten edustajain seuraajissa, heidän seurakunnissaan. He itse olivat tietenkin henkisesti hyvin kehittyneitä persoonallisuksia, olivat niinkuin (englanniksi) sanotaan „around”-(jokapuolisesti kehittyneitä) persoonallisuksia. Heissä ei ollut puutteellisuksia ja vikoja, mutta heidän työnsä, heidän huolenpitonsa rajoittui määrättyyn alaan. Sentähden he ja heidän seurakuntansa joutuivat edustamaan eri virtauksia. Voimme kysyä, mitä virtauksia, ja mitenkä Jeesuksen työstä ja opista saattoi muodostua eri virtauksia? Oliko niillä mitään tarkoitusta? Oliko niillä vain historiallinen merkitys? Jos profaaneja historiantutkijoita luemme, niin saamme sen vaikutelman, että se oli

satunnaista. Toiset seurakunnat sattuivat painostamaan sitä ja sitä puolta Jeesuksen opista ja persoonasta, ja sillä oli omat historialliset edellytyksensä.

Ero oli suuri Pietarin ja Paavalin välillä. Pietari oli Jeesuksen persoonallinen tuttava. Paavali ei tuntenut persoonallisesti Jeesusta. Heidän käsityksensä oli erilainen sekä Jeesuksen persoonasta että myös hänen opistaan. Mutta silti tämä sisäisesti katsoen ei ole ollut mitään satunnaista, ei mitään sattumaa, vaan se on johdunut suorastaan siitä, että Jeesus itse edusti kaikkia kolmea virtausta, että hänen sisässään, hänen persoonallisuudessaan, hänen työssään, hänen vaikutuksessaan oli todella olemassa kolme eri puolta. Kun me sitten kysymme, mitkä nuo virtaukset olivat sisäiseltä kannalta, niin tahtoisin sanoa, että me ymmärrämme ne parhaiten, jos samalla kuin tutkiimme näiden eri apostolien vaikutusta ja heidän seurakuntiensa elämäntapaa ja elämää muistamme ja pidämme' mielessä ja rinnakkain näiden tosiasian kanssa Jeesuksen kolmea kiusausta. Sillä jos mitkään virtaukset ovat todellisia, niillä on aina määrätty suhde pahan probleemiin. Se mikä tällaisen virtauksen erottaa toisesta, on juuri suhtautuminen pahaan tai johonkin erikoiseen pahan muotoon. Siis tällaiset henkiset virtaukset ovat tekemisissä erilaisten kiusausten kanssa. Jeesus, joka oli mestariolento ja Kristus, joka oli itse jumalallinen henki, tietysti suhtautui oikealla tavalla kaikkeen pahaan ja voitti kaiken pahan, mutta hänen seuraajansa joutuivat edustamaan eri puo-

lia tässä pahan voittamisessa, joutuivat kukin tekemisiin määrätyn kiusauksen kanssa.

Muistelkaamme nyt evankeliumin kertomusta Jeesuksen kiusauksista. Muistamme, että Jeesusta kiusattiin kolmella eri tavalla. Nämä kiusaukset ovat sangen kuvaavia totuudenetsijälle, mystikolle, sillä kukin niistä kuvaa erikoista pahan alaa. Jeesuksen ensimmäinen kiusaus, kun hän oli kauan ollut erämaassa ja kärsinyt nälkää, oh se, että kiusaajan ääni sanoi hänelle: „Sinähän, joka olet Jumalan poika, voit tehdä kivistä leipää.” Silloin Jeesus torjui sen kiusauksen sanomalla: „Ei ihminen elä vain leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka Jumalan suusta lähtee.” Kun Jeesusta kiusattiin toisen kerran, niin muistamme, että paholainen vei hänet temppelin harjalle ja sanoi hänelle: „Heittäydy tästä allas. Ei sinulle mitään pahaa tapahtu, sillä sinähän olet Jumalan poika ja tiedät, että suuret enkelijoukot tulevat sinua kantamaan, että ehjänä pääset tästä alas.” Jeesus torjui tämänkin kiusauksen sanomalla: „Älä kiusaa Herraa, sinun Jumalaasi.” Sitten (kiusaaja vei hänet kolmannen kerran korkealle vuorelle ja näytti hänelle koko maailman sanoen: „Jos lankeat maahan minun eteeni ja palvelet minua, niin annan sinulle kaiken tämän, minkä nyt näet, ja sinä saat vallan koko maailman yli.” Jeesus torjui tämänkin kiusauksen sanomalla: „Herraa, sinun Jumalaasi sinun tulee yksin palvella; ei muuta herraa maailmassa kuin yksin Jumalaa.” Jeesus voitti siis nämä kolme kiusausta; ja hän samalla näyttää tien, millä tavalla ne on voitett-

tava. Hän samalla myöskin näyttää, mitä kiusauksia välttämättä tulee jokaisen totuudenetsijän, jokaisen hänen jäljessään kulkevan seuraajan eteen. Jos muistamme, mitä monta kertaa olemme esitelmissämme puhuneet ja mistä voi olla kirjoissanikin mainittuna, niin paha eli kiusaus okkultisesti, pitkän historiallisen kehityksen nojalla, esiintyy kolmessa eri muodossa, kolmena eri paholaisena. Mehän olemme nimittäneet näitä kolmea eri kiusaajaa, kolmea eri paholaista eri nimillä. Sitä paholaista, joka ensin esiintyi Jeesukselle erämaassa, olemme nimittäneet Luciferiksi. Sitä paholaista, joka esiintyi temppelein harjalla, olemme nimittäneet nimellä Ahriman. Näitä nimityksiä käytetään rosenkreuziläisissäkin piireissä. Mutta sitten on vielä olemassa kolmas nimitys, jota olemme käyttäneet tuosta kolmannesta kiusauksesta vuorella, ja sen kiusaajan nimi on Saatana. Meillä on siis kolme kiusaajaa eli kiusauksen edustajaa: Lucifer, Ahriman ja Saatana. Nämä kolme kiusausta, nämä kolme pahan muotoa on hyvä pitää mielessä ja muistaa, silloin kun tutkimme kristinuskon alkuvaiheita, ja myöskin kristinuskon myöhempiä vaiheita, kun me tahdomme saada kuvan kirkosta, siis ennenkaikkeaa roomalaiskatolisesta kirkosta ja myös myöhemmästä kristillisestä kirkosta. Meidän on välttämättä pidettävä nämä kiusaukset mielessä, nämä pahan eri muodot, sillä silloin vasta saamme selvän kuvan eri kristillisistä seurakunnista alkuaikoina ja myöskin kristillisestä kirkosta sen pitkän kehityksen aikana. Tämä taas on välttämätöntä sen

vuoksi, että oikein ymmärtäisimme niitä salaisia liikkeitä, joita on ollut kristikunnassa.

Ajatelkaamme ensin Pietaria ja hänen seurakuntaansa Jerusalemissa. Sehän itse asiassa oli kaikista vanhin, ensimmäinen kristillinen seurakunta. Meidän mieleemme tulee heti, kun historiallisesti asiaa tutkimme, se seikka, että Pietarin opetuksen, saarnan keskuskohtana oli Jeesuksen suuri ja ihmeellinen oppi Jumalan valtakunnasta. Jeesushan heti aloitti opetuksensa sanoen: „Tehkää parannus, muuttakaa mielenne, sillä Jumalan valtakunta on lähestynyt.” Tämä oli Pietarin oppi. Pietarin elämänsäitys, koko hänen käsityksensä Jeesuksen uudesta elämänymmärryksestä keskittyi tähän oppiin Jumalan valtakunnasta. Pietari tiesi aina muistuttaa ja painostaa sitä, että tämä valtakunta on meissä itsessämme; se on sisäinen valtakunta, niinkuin Jeesus teroitti kerta toisensa perästä. Jumalan valtakunta on meissä, ja siinä hallitsee Jumala, Isä Jumala hallitsee siinä, jos niin tahdomme sanoa, kuninkaana. Tätä valtakuntaahan nimettiin sekä kreikaksi että latinaksi, ja arvatenkin myös arameankielellä, kuningaskunnaksi. Me olemme' suomentaneet Jumalan valtakunta, mutta Jeesuksen käyttämä vertaus oikeastaan tarkoitti taivaitten kuningaskuntaa. Tässä kuningaskunnassa oli Isä Jumala kuin kuninkaana, ja me kaikki ihmiset olemme tämän kuninkaan alamaisia, hänen lapsiaan. Meidän tulee totella ainoastaan tätä Isää, joka hallitsee meissä. Siinä on meidän veljeytemme, siinä on meidän tasa-arvoisuutemme, siinä on meidän vapautemme,

ettemme ole toisistamme sisäisesti riippuvia, vaan olemme riippuvia ainoastaan Isästä, Jumalasta meissä. Me olemme keskenämme yhdenvertaisia veljiä. Ei kukaan saata toinen toistaan pelastaa ja opettaa missään yliluonnollisessa merkityksessä. Jokaisen sisäinen johtaja on Jumala, kuningas itse tässä hänen omassa valtakunnassaan. Sillä tavalla me olemme veljiä. Mutta meidän tulee totella tätä sisäistä kuningasta eli Isää. Ja koska Jeesus oli tämän kuningaskunnan meille näyttänyt ja paljastanut, hän oli odotettu Messias, — mutta hän oli samalla ihminen. Ei Pietari painostanut mitään muuta Jeesuksen persoonallisuudessa kuin hänen ihmisyyttään. Hän oli ihminen, joka kohtalon käskystä oli tullut Messiaaksi. Tämä ihminen oli näyttänyt meille tien Jumalan valtakuntaan. Sentähden olikin aivan välttämätöntä, että uskoimme Jeesukseen, että luotimme hänen opetuksiinsa. Hän oli omalla elämällään näyttänyt meille, että hän kuului tuohon kuningaskuntaan. Hän ei asettunut kenenkään päämieheksi, vaan oli kaikkien auttaja, kaikkien rakastaja. Hän oli kaikkien kanssa yhdenvertainen. Hän oli näyttänyt meille Jumalan kuningaskunnan ja tien siihen. Sentähden täytyi häneen uskoa ja luottaa hänen opetuksiinsa. Muuta pelastusta ei ollut, kuin että tunnustimme Jeesuksen Messiaaksi, siksi odotetuksi vapahtajaksi, kuninkaaksi, joka näyttää meille tien Jumalan valtakuntaan. Jeesuksen tiehen kuului silloin, — puhun nyt Pietarin kannasta, — että me luovuimme kaikesta omaisuudesta. Ihmisen täytyi elää vapaaehtoisessa köy-

hydyssä; ja sentähden Jerusalemin seurakunnassa ei kukaan mitään omistanut. Kaikki oli yhteistä, kaikki laskettiin apostolien jalkain juureen, sillä Pietari piti niin selvänä, niin tärkeänä tuota eroa, mitä Jeesus oli teroittanut, Jumalan ja Mammonan välillä. Oli kaksi herraa, joita ihminen saattoi palvella, Jumala ja Mammona. Pietari sanoi: „Jumala on näkymättömässä. Jumala ei ole tekemisissä tämän näkyvän maailman kanssa muuten kuin yhteisesti, kollektiivisesti. Jumala asuu jokaisessa ihmisessä. Siis ihminen, joka on tässä Jumalan valtakunnassa, kuuntelee Isän ääntä, ja hänkään ei voi siis mitään omistaa. Hänen täytyy olla aivan köyhä.” Sentähden Pietari, kuka ties vielä ankarammin kuin Jeesus, painosti tätä puolta, niin että ensimmäinen Jerusalemin seurakunta, *ebeonittein* seurakunta eli tuollaisessa kommunistisessa köyhydessä. Tämä oli samalla sekä Pietarin että tuon ensimmäisen seurakunnan kannalta kuin valmistusta ja odotusta, sillä Pietari piti kiinni myöskin Jeesuksen sanasta, jonka hän usein sanoi opetuslapsilleen, että hän tulee takaisin. Pietari ajatteli sitä ulkokohtaisesti ja ajatteli, että Jeesus tulee fyysillisenä olentona takaisin; Jeesushan oli noussut kuolleista, ja nyt hän itse tulee takaisin johtamaan tätä kristillistä seurakuntaa. Se oli kannustavana uskona heille, kun he heittäytyivät, niinkuin meidän täytyy tunnustaa, epäkäytännölliseen fyysilliseen elämään. Sillä juuri se seikka, että he luopuivat kaikesta omaisuudesta, mutta kuitenkin tietysti olivat pakkoitettuja yhteisesti jotain omistamaan, tuli sangen epäkäytännölliseksi sentähden, että heidän

aikansa ja huolensa kiintyi enemmän ja enemmän jumalallisiin asioihin, rukouksiin ja mietiskelyihin, niin että he saattoivat jättää tekemättä ja suorittamatta jokapäiväisiä töitään ja velvollisuuksiaan. He elivät yhteisillä varoilla, kuluttivat siis pääomaa, eivätkä sitä lisänneet. Tuo oli luonnollinen seuraus siitä uskosta, että Jeesus tulee pian takaisin fyysisessä muodossa järjestämään heidän elämänsä ja kukaties koko maapallon elämän. Tämä, joka samalla oli kaunista ja elähyttävää, aiheutti tuon epäkäytännöllisen piirteen ensimmäisessä kristityssä seurakunnassa. Mutta Pietari oli aivan oikein ymmärtänyt, mikä suuri vaara oli kristityllä eli sillä ihmisellä, joka tahtoi seurata Jeesusta. Pietari oli ymmärtänyt, että vaarana sille ihmiselle, ja tietysti jokaiselle ihmiselle, joka tahtoo elää henkisesti, on, että jollei ihminen tee selvää eroa Jumalan ja Mammonan välillä, hän joutuu huomaamattaan Mammonan pauloihin. Tämä Mammona ei esiinny hänelle aina niin rikkauden ja ulkonaisen hyvän muodossa, vaan se esiintyy hänelle ehkä enemmän siinä muodossa, että hän tahdotte saada suurta vaikutusvaltaa maailmassa voidakseen sillä tavalla hallita ja ohjata ihmisiä. Tämä on Mammonan vaara ja kiusaus, jonka Jeesus torjui kolmannessa kiusauksessa vuorella, kun hän sanoi: „Lähde luotani Saatana.” Se on Saatanan kiusaus, ja merkillistä kyllä muistamme, että Jeesus evankeliumin kertomuksessa kerran sanoi Pietarille nimenomaan: „Mene pois luotani, Saatana.” Hän siis ikäänkuin asettaa toistensa yhteyteen Pietarin ja Saatanan, vaikka Pietari todella torjui ja tahtoi torjua juuri tuota Saatanan vaa-

raa, että ihminen kiintyy maailman oppiin taikka Mammonaa palvelemaan, pyrkimään valtaan maailmassa. Sentähden Pietari oli niin ankara tuossa omassa seurakunnassaan. Voimme hyvin sanoa, että pietarilainen seurakunta oli siveellisesti kaikista ankarin. Meillähän on kamala kertomus Ananiaasta ja Safiirasta, jotka koettivat salata rahojaan. Kun he silloin valehtelivat tuodessaan vain osan rahoistaan seurakunnalle, oli Pietari niin ankara, että heidän valheensa tappoi heidät. Ei saanut missään muodossa palvella Mammonaa. Täytyi kokonaan antautua Jumalan johdettavaksi, Isän johdettavaksi ja kokonaan olla jäsen Jumalan kuningaskunnassa. Tämä oli tuo silmiinpistävä piirre pietarilaisessa seurakunnassa, ja kun siis puhumme pietarilaisesta virtauksesta, tarkoitamme sitä Jeesuksen opetuksen, elämän ja vaikutuksen virtausta, joka näkyi siinä, että ihminen torjui kokonaan Saatanan kiusauksen, osasi voittaa Saatanan.

Kun sitten käännyimme Paavalin puoleen, huomaamme jotakin aivan toista. Paavali ei ollut tuntenut Jeesusta persoonallisesti, fyysillisesti. Paavalihan tuli Paavaliksi sen kautta, että hän Damaskuksen tiellä kohtasi Jeesuksen yliluonnollisesti tai yliaistillisesti. Paavali oli vanha totuudenetsijä, ja nyt hänelle tapahtui tuo suuri herätys ja uudestisyntyminen, jolloin hän tuli Jumalan luo ja tajusi näyssä, mikä Jumalan poika on. Hän löysi Jumalan pojan omassa itsessään, hän näki Kosmillisen Kristuksen, ja näki, että hän itsekin on tuo Kosmillinen Kristus, hän näki itse olevansa Jumalan poika. Samalla hän näki myös Jeesus

Kristuksen tuossa Jumalan pojassa: „Miksi vastustat minua. Turha on taistella minua vastaan. Minä olen Jumalan tajunnassa. Nyt kun tulet Jumalan tajuntaan, niin näet kuka minä olen.” Silloin Paavali muuttui kokonaan. Kesti kauan aikaa, ennenkuin hän selvisi ja osasi sulattaa kokemansa, mutta Paavali kuitenkin muuttui tuon sisäisen kokemuksen johdosta. Hän tuli Sauluksesta Paulukseksi, ja hän siis ymmärsi, että kristinusko eli Jeesus Kristuksen seuraaminen on siinä, että ottaa vastaan Jumalan pojan. Hänen temperamenttinsa ja luonnollinen asenteensa, hänen sielunlaatunsa ja mielenlaatunsa oli filosofinen ja älykäs, niin että hänen täytyi nähdä hyvin suuri filosofinen totuus myöskin järjellään ja älyllään, ennenkuin hän saattoi omaksua jotakin uutta. Hän oli Damaskuksen kokemuksessaan saanut järjensä valaistuksi. Hän näki elämän ja maailman, ja hän ymmärsi nyt elämän sillä tavalla kuin Jeesus oli ymmärtänyt elämän ja tahtonut opettaa toisille. Hän ymmärsi nyt elämän sillä tavalla, että ihminen, joka tässä ulkonaisesti on tällainen hyvin merkillinen ja salaperäinen, ruumiillinen olento, joka osaa puhua, tuntea, ajatella, tahtoa, tehdä työtä, on paljon korkeampi kuin eläimet, koska hänessä on järki ja ajatus. Hän on itse asiassa henkiolento, joka, kun hän uudestisyntyy ja tulee tietoiseksi omasta sisäisestä olemuksestaan, huomaa olevansa Suuren Elämän, kosmillisen tajunnan poika, kosmillisen tajunnan synnyttämä tajuntakeskus. Paavali siis tahtoi, että me kaikki huomaisimme tämän ja tulisimme tällä tavoin Kristuksen luo. Kun hän sitten mietti, millä

tavalla ihminen voi tulla Kristuksen luo, mitenkä hän voi päästä tietoon tästä Jumalan poikuudesta, päästä tietoon siitä, että Kristus on hänessä, niin hän tuli siihen, että ihmisen tulee valmistaa itselleen kirkas ja oikea älyllinen kuva tästä maailman ja ihmisen salaisuudesta, siitä, että ihminen on Jumalan poika. Uskomalla sitten siihen hän antaa sen niin tunkea läpi itsensä, että hän tekee Damaskus-kokemuksen. Jotta ihminen voisi päästä tuohon oikeaan älylliseen käsitykseen omasta salaisuudestaan, jotta hän oppisi tuntemaan itsensä ensin älyllisesti Jumalan pojaksi, hänen täytyy ensin siveellisesti puhdistaa itseään ja suorittaa myöskin sellaisia seremoniallisia juhlamenoja, jotka ovat omiansa vaikuttamaan hänen ruumiiseensa puhdistavasti ja nostavasti. Paavalin mieleen tuli, että ihmisillä on aina ollut temppeleipalvelusta ja kaikenlaisia seremonioita. Paavali oli niitä tutkinut ja hän tunsu ja tiesi, että ne vaikuttivat ihmiseen. Paavali käsitti, että sellaiset seremoniat ja jumalanpalvelusmuodot ovat hyviä myös tässä uudessa elämänymmärryksessä, kun ihminen tahtoo tulla, kun ihminen pitäisi saada tulemaan Kristuksen luo. Paavalista on sanottu, että hän on meidän kristinuskomme ja meidän kristillisen kirkkomme varsinainen perustaja. Se on oikein sanottu, sillä Paavali on paljon enemmänkin kuin Uudesta Testamentista voi päätellä, teroittanut sitä ulkonaista elämää, mitä ihminen voi seremoniaalisesti elää, jotta hän puhdistuisi sisäisesti ja pääsisi Kristuksen tuntoon. Mutta meidän täytyy ymmärtää, että Paavalille tämä kaikki oli aivan todellista. Paavali tiesi, mitä hän tahtoi. Hän

oli itse tehnyt nuo henkiset kokemukset, ja hän tietysti ajatteli, millä tavalla hän saisi toiset ihmiset kokemaan niitä samoja asioita. Paavalihan sentähden myöskin ymmärsi, että Jeesuksen opetuksessa, hänen nimenomaisissa siveellisissä opetuksissaan oli uusi tunnussana. Tuon sanan rakkaus Paavali selvästi tunsu, ja hän tiesi koko olemuksellaan, että rakkaus on oleva ihmisen olemuksessa se pohjasävel, jota hänen tulee totella, jossa hänen tulee elää. Ilman rakkautta ei ole mikään mitään, niinkuin Paavali itse sanoo. Rakkaus on kannustin, rakkaus on elämän sisältö, rakkaus on elämän tuoksu, ja rakkaus on elämän täyttymys. Sentähden rakastamalla, ja rakkautessaan ihminen sekä saattoi päästä Jumalan pojan luo että sitten myös oppia Jumalan poikana täydellisesti elämään. Mehän huomaamme selvästi, kun tutkimme Paavalin kirjeitä, kuinka hän ei missään kohdassa puhu Jeesuksen viidestä käskystä, jotka olivat selvinä Vuorisaarnassa ja joita Pietarin seurakunnassa pidettiin arvossa hyvin tärkeinä, itse elämän lähtökohtina. Paavali ei puhu niistä. Hän on omaksunut tuon uuden hengen, jonka hän huomasi Jeesuksen siveellisissä opetuksissa, rakkauden. Sentähden hän ei tullut puhuneeksi erikoisesti mistään käskystä, vaan hän enemmän puhui siitä suuresta kirkkaudesta, joka seuraa, kun ihminen uskoo oikealla tavalla. Sillä Paavali ennenkaikkea teroitti uskoa ja puhui uskosta. Hän tarkoittaa sillä sitä filosofista selvyttä, jonka voimme hankkia itsellemme omasta kokemuksestamme ja omasta suhteestamme maailmaan, siis siitä, että me olemme Jumalan

poikia. Sitä hän ensin tarkoittaa uskolla, mutta sitten hän ennenkaikkeaa tarkoittaa uskolla sitä sisäistä uskoa, varmuutta ja tietoa, joka seuraa Damaskus-kokemusta. Kreikkalainen sana pistis, joka on käännetty sanalla usko, ei merkitse ai-noastaan uskoa, pitää jotakin totena, vaan se merkitsee sitä uskoa, joka seuraa tietoa ja kokemusta. Pistis on sentähden hyvin syvä usko, aivan todellinen usko, niinkuin jokainen meistä uskoo, että $2+2=4$, vaikkemme osaa sitä metafysisillisesti todistaa, joskin muuten näyttää toteen. Samalla tavalla on meidän uskomme, kun se seuraa Damas-kus-kokemusta. Se on varmuutta ja luottamusta, joka perustuu tietoon, että me olemme Jumalan poikia, että Kristus on meissä. Sitä ei voi millään tavalla todistaa. Sen voimme havainnollisesti näyttää sillä tavalla, että se ihminen, jossa niinkuin Paavalissa elää Kristus, osaa elää toisella tavalla kuin eläin, hän osaa elää jalommalla, epäitseekkäämmällä, puhtaammalla tavalla kuin kuka tahansa ensimmäinen ihminen kadulta. Se ei ole millään muulla tavalla todistettavissa. Se on havainnollisesti näytettävissä. Kun Paavali tällä tavalla teroitti uskoa ja loi tämän uuden usko-käsitteen, niin hän itse samalla oli tietoinen siitä vaarasta, joka voi uhata ihmistä uskon tiellä. Hän osasi itse aina torjua ne kiusaukset, jotka tulivat tällä tiellä, tässä virtauksessa. Nämä kiusaukset olivat Ahrimanin kiusauksia. Ne olivat niitä kiusauksia, jotka Jeesus torjui temppelin harjalla. Huomatkaamme, kuinka kuvaavaa on, että se tapahtuu temppelin harjalla. Ja Jeesus sanoi: „Älä kiusaa Herraa, sinun Jumalaasi.” Paavali omalla

persoonallisuudellaan, omalla vaikutuksellaan osasi suojella seurakuntiaan näistä vaaroista, ja hän neuvoi ja teroitti ihmisille, että usko ei saa olla mitään hulluutta; usko ei ole mitään taikauskoa; se ei ole mitään tuulesta temmattua uskoa, vaan se on todellista uskoa siihen, että me olemme Jumalan poikia. Jeesus Kristus on elämällään ja kuolemakaan näyttänyt, että ihminen voi olla Jumalan poika. Jeesus Kristus on ottanut Jumalan pojan vastaan itseensä ja siis näyttänyt meille, että ihminen voi täydellisesti omaksua Jumalan tajunnan eli Kristuksen. Nyt kun me toisetkin tahdomme sen nojalla seurata Kristusta, koska mekin niinkuin Paavali saattoi lisätä, olemme saaneet kokea, että me voimme samalla tavalla ottaa vastaan Kristuksen itseemme niinkun Jeesus Kristus, ja olemme niin kehittyneitä henkisessä elämässä, että sanomme: „Minä en enää elä, vaan Kristus minussa”, niin meidän täytyy suojella itseämme kaikelta harhanomaiselta ja tuulesta temmatulta uskolta. Paavali ymmärsi hyvin, että Ahrimanin kiusaus, kaikista suurin vaara tässä toisessa virtauksessa uskon tiellä on sokea usko, harhausko, taikausko. Ihminenhän voi nimittäin kuvitella, luulla, että hän uskoo, ja hän voi sanoa itselleen: „Koska minä uskon todella vahvasti, että minä osaan tehdä niitä ihmetöitä, joita Jeesus teki, Paavali teki, joita kaikki suuret apostolit ovat tehneet; sillä Jeesushan sanoo: Kellä on uskoa, hän saa vuoria siirtymään, miksikä en minä voisi vaikka heittäytyä temppelein harjalta alas, ja miksikä en voisi kulkea vedan päällä? Minähän uskon.” Tämä silloin on sokeata uskoa, taikauskoa,

harhauskoa. Jeesus torjui tuon vaaran ja kiusauksen sanomalla: „Ei sinun pidä kiusata Herraa, sinun Jumalaasi.” Ei hän tarkoittanut sitä paholaista, joka häntä kiusasi; hän itse ei saa kiusata Jumalaa. Jos minä heittäytyisin temppelein harjalta alas, niin minä kiusaisin Jumalaa sillä, että luulen olevani niin merkillinen olento, että kaikki enkelit minua auttavat. Minä olen niin suuri olento, että kun astun meren aalloille, enkelit kyllä kannattavat minua. Jeesus nimenomaan sanoo: „Sillä tavalla ei saa kiusata Jumalaa.” — Mistä sellainen usko saa alkunsa. Se olisi voinut tapahtua Jeesukselle. Se saa alkunsa ihmisen huomaamatta. Uskon tiellä voi tulla sellainen sisäinen, henkinen ylpeys, jonkinlainen sokeus, että luulee itseään toisia paremmaksi, merkillisemmäksi olennoksi. Huomaamatta se tulee tässä toisessa virtauksessa, jos ihminen ei ole päässyt Damaskuskokemukseen, vaan jos hän hapuilee vielä ja pyrkii Kristuksen luo. Hän luulee saavuttaneensa Kristuksen, mutta okkultisesti katsoen hän on kaukana Damaskuskokemuksesta. Hän ei tiedä Jumalan pojan kokemuksesta vielä mitään. Tässä on se vaara, että ihminen voi tulla ylpeäksi, häijyksi, suvaitsemattomaksi huomaamattaan. Hän kyllä jotakin kieltää itseltään, hän hillitsee itseään jollakin tavalla. Hän vaatii itseltään enemmän siveellisessä suhteessa; hän kyllä panee vaikka surupuvun päälleen. Hän on surullisen näköinen, syö vähän, juo vähän, kieltäytyy sukupuolisesti. Sukupuolielämä on etua¹ alla hänessä. Uskonnollisissa virtauksissa on sukupuolielämä suuri tekijä. Mutta huomaamattaan hänen sisäänsä hiipii hen-

kinen ylpeys, niin että hän katsoo toisia ihmisiä ja ajattelee: „Kuinka suuressa pimeydessä kaikki ihmiset vaeltavat, kuinka paljon alapuolella minua he ovatkaan kehityksessä.” Ei hänen tarvitse juuri sillä tavalla ajatella, mutta hänen sielunsa asenne on sellainen. Hän vaatii, että kaikki ihmiset olisivat uskonnollisia ja hartaita. Hän tulee suvaitsemattomaksi; hän tahtoo, että kaikki uskoisivat niinkuin hän. Hän ei itse huomaa, että hän on langennut Ahrimanin kiusaukseen. Hän on langennut henkiseen ylpeyteen, joka tekee hänet häijyksi, suvaitsemattomaksi, rajoitetuksi ja ahdasmieliseksi. Tämä on vaara Paavalin tiellä. — Myöskin tiedämme, että Paavalin täytyi ottaa lukuun se, että kun ihmiset mietiskelevät ja elävät uskossa ja kasvattavat itseään pyrkiessään Damaskus-kokemukseen, niin heissä voi ilmetä erilaisia psyykkisiä kykyjä. Paavali nimenomaan puhui siitä, että toiset seurakunnassa voivat saada profeetallisia näkyjä ja toiset taasen voivat puhua kielillä. Onhan se kaikki hyvää, mutta Paavali on kuitenkin sanonut leikillisesti: „Pidän suu-remmassa arvossa sitä, joka osaa tulkita kuin sitä, joka osaa kielillä puhua.” Paavali oli kyllä hyvin suvaitsevainen tällaisiin ilmiöihin nähden. Sen huomaa selvästi hänen seurakunnastaan. Hänen seurakunnassaan esiintyi nim. paljon psyykkisiä ilmiöitä. Näitä psyykkisiä ilmiöitä välttämättä esiintyy, kun on kyseessä Paavali-virtaus, ja silloin on ainoana pelastajana, niinkuin Paavali selittää, että ihminen pitää kiinni selvästä, luonnollisesta talonpoikaisjärjestään. Se on meidän terve järkemme, joka silloin pelastaa meidät kuiluista.

Sitten käännämme huomiomme Paavalista Johannekseen. Tarkoitin sekä Johannes Kastajaa että myöskin Johannes Evankelistaa sekä myöskin sitä Johannesta, joka eli myöhemmin. He kaikki kuuluvat yhteen, ja jos emme ota Ilmestyskirjan Johannesta lukuun, — ainakin Johannes Kastaja ja Johannes Evankelista. Johannes Kastajan nimi on tullut tälle virtaukselle tyypilliseksi. Se on virtaus, joka levisi ensimmäisinä aikoina sangen paljon, etenkin Arabiaan. Olen jostakin historiallisesta kirjasta nähnyt, että tällä kolmannella seurakunnalla olisi ollut satoja tuhansia jäseniä Arabiassa. Nyt se on kuitenkin hävinnyt melkein kokonaan, niin että nykyään ei ole jäljellä kuin yksi pieni seurakunta, *mandealainen* seurakunta, joka pitää Johannes Kastajaa varsinaisena apostolinaan ja profeettanaan. Nämä seurakunnat Egyptissä, Arabiassa ja Aasiassa olivat n.s. gnostilaisia seurakuntia. Ne olivat niitä seurakuntia, jotka meitä itse asiassa eniten kiinnostavat, ja ne ovat kaikista merkellisimpiä meikäläiseltä, nykyajan totuudenetsijän kannalta. Huomaamme Johannes Kastajan persoonallisuudesta, että hän oli ajatteleva ja samalla vähän epäilevä, mutta sellainen luonne, joka tahtoi tietää. Vaikka hän oli tuntenut Jeesuksen nuorempana ja tiennyt, että siitä ystävästä tulee jotakin ihmeellistä, ja vaikka hän oli kastanut Jeesuksen, ja vaikka hän silloin itse oli huomannut aivan selvästi kuka Jeesus oli, niin hän kuitenkin, kuten muistamme, vankina ollessaan lähetti vielä jonkun Jeesuksen luo kysymään: „Oletko sinä Messias?” Hän ei aivan varmasti luottanut omiin havaintoihinsa ja aja-

tuksiinsa. Hän olisi tahtonut päästä aivan selvään tietoon. Tämä on kuvaava piirre hänen kaikissa seuraajissaankin. Gnostikot olivat kaikki sellaisia kristityitä, jotka pyrkivät tietoon. He olivat älyihmisiä, joista meidän aikanamme olisi tullut hyviä tiedemiehiä. He olivat niitä, jotka saattoivat epäillä, mutta jotka ajattelivat paljon, pohtivat asioita, kaikkia kysymyksiä pyörittelivät päässään. He olivat tutkijoita, jotka tahtoivat ottaa selvän asioista. Gnostikot, kaikki nuo seurakunnat, joissa oli miljoonia jäseniä, tutkivat esim. kaikkia uskontoja, eikä minkäänlaisella välinpitämättömällä tai tuomitsevilla tavalla. He eivät tutkineet uskontoja nähdäkseen, kuinka huonoja kaikki olivat olleet, vaan he ajattelivat, että Jumala on aina pitänyt huolta ihmiskunnasta. Ei Jeesus ollut ainoa, joka on näyttänyt, että on sentään vähän rakkautta, huolenpitoa ja vaivaa Jumalan taholta, vaan Jumala on pitkin ihmiskunnan historiaa pitänyt ihmisistä huolta. Tuossa on Juudan kansa ja sen uskonto, joka on ajatellut olevansa Jumalan yhteydessä. Maapallolla on paljon ihmisiä ja uskontoja. Kaikki ihmiset ovat etsineet ja uskovat, että heilläkin on ollut jotakin henkistä saavutettavissa. Siis meidän pitää suuremmalla sympatialla ja avaramielisellä suvaitsevaisuudella tutkia kaikkea ja huomata, miten kaikessa on hyvää. Gnostikoilta ei ollut mitään sokeata uskoa, sillä he tahtoivat tutkia ja ymmärtää kaikkea. Samalla tavalla kuin me teosofisessa liikkeessämme tutkimme kaikkia uskontoja filosofisesti, kaikkia mahdollisia tiedon saavutuksia, samalla tavalla gnostikotkin tahtovat kaikkea tutkia.

Sitten he löytävät ytimen, esoteerisen ytimen, joka on samanlainen kaikkialla, kaikissa uskonnoissa. He huomaavat, että viisautta on aina ollut muinaisista ajoista saakka. Gnostikot tietävät, Johannes Kastaja sen tietää ja ensimmäiset suuret gnostilaiset opettajat tietävät, että salaista viisautta on ollut olemassa aikojen aamusta lähtien, ja sitä salaista viisautta he etsivät kaikkialta. Sitten he myöskin ymmärtävät, että Jeesus Natsarealainen Kristuksena oli tuonut jotakin uutta, ei ainoastaan siinä merkityksessä, että hän olisi tuonut jotakin uutta opetuksis:aan ja paljastanut salaperäisiä asioita, vaan hän toi ihmiskunnan historiaan jotakin täysin uutta. Gnostikkojen mielestä oli ihmiskunnan historia ennen Kristusta ollut jonkinlaista tavoittelemista, pyrkimystä ylöspäin, ja nyt Kristuksen jälkeen he saivat jotakin uutta voimaa sisäiseen sielunelämäänsä. Kun he saivat tämän uuden elämän ja voiman, joka teki heidät veljiksi kaikkien kanssa, niin ymmärrämme aivan selvästi, että he tahtoivat tutustua kaikkiin ihmisiin, kaikkien ihmisten ja uskontojen erilaisiin käsityksiin elämästä, ja silloin he myöskin todella voivat opettaa ihmisiä aivan yleismaailmallisella tavalla. — Jos te tänä päivänä luette kaikista suurimpia ja viisaimpia teologeja, niin huomaa, että nämä tutkijat sanovat, että gnostikot ovat kaikista kiintoisimpia ensimmäisiä kristityitä sentähden, että he loivat kristinuskon kaikki dogmit; he olivat ensimmäiset, jotka rupesivat järjestelemään kristillisiä opinkappaleita. Kirkko saa kiittää itse asiassa näitä gnostikoita siitä, että kristinuskosta tuli ehjä filosofia, ehjä dogmiyhteys.

Ei kylläkään suoranaisesti niin, että kristillinen kirkko olisi omaksunut gnostikkojen oppeja ja opetuksia, vaan siinä merkityksessä, että kristillinen kirkko torjui näitä opetuksia, selitti samoja asioita toisella tavalla. Mutta juuri siitä, että kirkko oli kuin pakoitettu itse muodostamaan käsityksiä itselleen, se saa kiittää gnostikoita. Näin tunnustavat nykyajan tutkijat. Gnostikot olivat siis ajattelijoita, filosofeja. Sokeasta uskosta ei ollut puhuttakaan. He myöskin käsittivät ja tiesivät sen, että jos ihminen tahtoo päästä tietoon, hänen täytyy muodostaa itsestään välikappale, kone, joka voi salaperäisiä asioita tutkia. Ei riitä näiden yliaistillisten asioiden tutkimiseen, että ihmisellä on nämä viisi aistia. Hänen täytyy kasvattaa ja puhdistaa koko olemustaan, niin että hänessä herää kuin uusi aisti. Tämä oli gnostikkojen ensimmäinen edellytys, aksiomi. Sentähden heillä on hyvin paljon tekemistä ihmisen itsepuhdistuksen kanssa, siveellisyyden kanssa. He pohtivat niitä kysymyksiä, mikä kyllä aina panee ihmisen pään vähän pyörälle, totuudenetsijänkin, kun hän lähtee tuntematonta maata kohti vaeltamaan. Sukupuolikysymys oli gnostikoilta erinomaisen keskeinen kysymys. Gnostikot ottivat sen kysymyksen kaikilta kolkilta tutkiakseen. Kysymme sitten, mikä vaara oli gnostikoilta? Mikä oli heidän kiusauksensa? Heillä oli se kiusaus, joka kerrotaan ensimmäisenä Jeesuksen kiusauksena, kun kiusaaja erämaassa sanoi: „Tee näistä kivistä leipää.” Jeesuksen vastaus oli pätevä ja tepsivä, kun hän sanoi: „Sinä et elä leivästä ainoastaan, vaan jokaisesta sanasta, joka Jumalan suusta läh-

tee.” Gnostikkojen kiusaus oli juuri tämä Luciferin kiusaus. Jos emme ota sitä ainoastaan karkeassa ulkonaisessa merkityksessä, rikkauten merkityksessä, niinkuin se usein otetaan ja niinkuin se on myös otettavissa totuudenetsijänkin elämässä, jos emme ota sitä siinä merkityksessä, että pitää kivistä tehdä leipää, vaan jos otamme sen symbolisessa, sisäisemmässä merkityksessä, totuudenetsijän kannalta, niin silloin nuo kivet ja nuo leivät eivät tarkoita todellisia kiviä ja todellisia leipiä, vaan kivillä tarkoitetaan kaikenlaisia ajatuksia ja opetuksia, kaikenlaisia opinkappaleita ja kaikenlaisia dogmeja. Gnostikoille kiusaaja sanoo: „Tee kivistä leipää — tee dogmeista sellaista, joka todella voi ravita ihmisen sielua.” Kuinka tämä oli kiusaus gnostikoille? Kun gnostikko pyrkii todella tietoon, niin hän saa ponnistuksiensa perästä erään avaimen; hän saa symbologisen avaimen. Hän saa käteensä avaimen, jolla hän voi avata kaikki opinkappaleet, kaikki opetukset ja dogmit. Hän näkee ne kaikki vertauskuvina, ja hän tietää, mitä ne voivat merkitä; mikä merkitys niillä on sisäisesti. Myöskin kun hän katselee luontoa ja sen ilmiöitä ja elämää ympärillään, hän samalla avaimella voi avata nekin. Hänessä on mennyt sisäinen aisti auki, sellainen sisäinen silmä, jonka avulla hän näkee, kuinka kaikki on vertauskuvaa. Hän osaa kaikkea selittää, kaikkia asioita tulkita. Nyt hänen edessään on tuo kiusaus: Tee kivistä leipää. Kivet aivan okkultisesti kuuluvat ajatusmaailmaan. „Tee dogmeista selviä vertauskuvia ja oppeja.” Se on gnostikon kiusaus. „Ei ihminen elä vain

leivästä; ei hän elä vain siitä, että hän ymmärtää kaikkia asioita vertauskuvallisesti. Hän elää siitä sanasta, joka lähtee Jumalan suusta. Älä unohdu tähän psyykkiseen henkitulkintaan, siihen sisäiseen silmään, joka näyttää sinulle toisen todellisuuden näkyvän takana, vaan ymmärrä, että sinun on pyrittävä Jumalan yhteyteen, siihen sisäiseen henkeen, jossa ei ole mitään vertauskuvia. Sinun pitää itse päästä Jumalan yhteyteen, niin että Jumala puhuu sinulle jotakin uutta.” — Se oli gnostikkojen vaara. Ja me huomamme, kun historiallisesti tutkimme gnostilaisia seurakuntia, ja tämän te voitte todeta mistä historiallisesta kirjasta tahansa, että gnostikot mielellään vaipuivat — en puhu suurista gnostilaisista opettajista — tyhjään spekulatioon, tyhjään aateskeluun. Kun he näkivät niin paljon asioita, näkivät totta siellä ja totta täällä, näkivät vertauskuvia, niin he mielellään rupesivat itse aateskelemaan sen sijasta, että etsisivät koko sielullaan, etsisivät yksin Jumalaa. He sensijaan käyttivät ajatustaan suurenmoisiin kykyihin. Sentähden profaanit tutkijamme sanovat, että koko heidän oppinsa oli tyhjänpäiväistä spekulatiota ja aateskelua. — Ainoastaan ihminen, jolla on asiasta tietoa, voi huomata, kuinka merkillistä suurten gnostilaisten opettajien opetus todella oikeastaan on ollut.

Kun nyt ajattelemme katolista kirkkoa ja kristillistä kirkkoa, niin me huomamme selvästi, mitä virtauksia se otti vastaan. Ensimmäisenä se torjui jyrkästi gnostilaisuuden, tuomitsi sen aivan vääräksi, ei tahtonut olla missään tekemisissä

gnostikkojen kanssa. Kirkko ei tahtonut filosofisesti ja spekulatiivisesti etsiä tietoa. Ja se on todella läpikäyvässä piirteessä. Sentähden huomaamme, että kirkossa ei ole niin paljon langettu tyhjämpäiväiseen filosofoimiseen. Mutta taas toiselta puolen huomaamme, että kirkko ei ole yksinomaan Paavalin edustaman virtauksen jatkamista eikä yksinomaan Pietarinkaan, vaan että kirkko jatkaa näitä molempia virtauksia, sekä Pietarin että Paavalin. Kirkko voi puhua Johanneksesta, mutta enemmän tai vähemmän vältellen. Pietari perusti Rooman kirkon, ja sanotaan, että hän oli ensimmäinen Rooman piispa, joka kuitenkin on aivan tuulesta temmattua. Kirkko on omaksunut Paavalin suureksi opettajakseen, puolustajakseen. Sentähden huomaamme, että kun kirkko omaksui Paavalin ja Pietarin virtauksen, niin se asetti itsensä alttiiksi niille kahdelle kiusauksella, jotka seuraavat Paavalin ja Pietarin virtausta, nimittäin Ahrimanin ja Saatanan. Ahrimanin kiusaus, sokea usko, tulee erikoisesti näkyviin protestanttisessa kirkossa. Tietysti sokeaa uskoa on olemassa katolisessakin kirkossa, mutta tietoisemmin vielä se esiintyy protestanttisessa kirkossa. Katolisessa kirkossa näemme, kuinka suurin kiusaus on Saatanan kiusaus: „Pyri valtaan täällä maan päällä.” Siihen on katolinen kirkko langennut suinpäin. Se ei ole lainkaan osannut pitää kiinni virtauksesta puhtaassa muodossa. Kirkot menevät heti kiusaajan kitaan. Katolinen kirkko näkee asiat, kuten tiedämme, Augustinuksen tavoin. Augustinus, suuri kirkkoisä ja uskonperustaja sanoo nimenomaan, niinkuin

muistamme: „Kirkko on Jumalan valtakunta maan päällä, ja kun kirkko leviää koko maailmaan, ympäri maapallon, kun kirkko saa kaiken vallan käsiinsä, silloin Jumalan valtakunta maan päällä toteutuu; silloin ei ole mitään pahaa olemassa; silloin eivät ihmiset käy sotia keskenään. Minulla on jumalallinen valta, minulla, joka olen katolinen kirkko. Minä julistan pannaan sellaisen kuninkaan, joka tahtoi sotaan ruveta.” Näin osaa kirkko pettää. Kun kirkko teki liiton valtion kanssa, niin siitä saakka on täydellinen sokeus ollut kristikunnassa. Me näemme, että paavit ihan tosissaan ja yhä tietoisemmin pyrkivät valtaan. He unohtavat Jeesuksen sanat: „Jumalan valtakunta on meissä. Se ei ole siellä eikä täällä. Se on meissä, jokaisessa yksilöllisesti, ei missään pakkovallassa, jossa hierarkia hallitsee.”

Tällä tavalla meillä on kuin oikea tausta. Nyt olemme ymmärtäneet suurin piirtein oikein koko kristikunnan. Me olemme nähneet, mitä salaisia voimia vaikuttaa kristikunnassa ja on vaikuttanut. Me huomaamme, kuinka pitkin kristikunnan historiaa aina silloin tällöin pyrkii esiin jotakin salaista tietoa jossakin salaisessa piirissä.

Syntiinlankeemus

IV

Syntiinlankeemus on yhteydessä pahan probleemin kanssa; ja me tiedämme, kun olemme vähänkin lukeneet koulussa tai muuten kristinuskon alkuajoista, että gnostikot erikoisesti pohtivat tätä pahan arvoitusta. Kuten olemme voineet huomata historiallisista luvuista, he eivät uskoneet mihinkään absoluuttiseen pahaan, eivät uskoneet, että paha oli alkuaan peräisin Jumalasta; he eivät myöskään uskoneet, ainakaan kaikki, että pahan

prinsiippi, periaate siinä merkityksessä olisi ikuinen, että olisi jokin ikuinen pahan edustaja, paha henki, paholainen eli perkele. Mehän taas tiedämme, että tavallisessa eksoteerisessa kristinuskossa, joka kirkkojen kautta tuli ainoaksi oikeaksi, uskotaan, että pahan edustajana on ikuinen olento, koska sanotaan, että kadotus, helvetti, on iankaikkinen. Voihan tästä olla joitakin poikkeuksiakin, kuten esim. Ruotsin kirkko, joka on poistanut helvettiopin, mutta yleensä kirkon oppi on täten selvästi dualistinen, vaikka se dogmeissaan selittäisi, että se ei sitä ole.

Kun gnostilaisia järjestelmiä tutkimme — gnostilaisuus ilmenee hyvin monissa erilaisissa järjestelmissä —, huomaamme, että kaikilla oli yhteinen usko salaperäiseen viisauteen, joka oli ihmisen saavutettavissa. Kun puhumme gnostilaisuudesta, täytyy meidän enemmän pitää kiinni niistä opeista, jotka olivat eri järjestelmissä yhteisiä. Voimme ohimennen mainita, että oli järjestelmiä, Persian puolella ja syyrialaisia, joissa ajateltiin, että maailmankaikkeudessa oli olemassa kaksi voimaa, valo ja pimeys. Mutta jos pidämme kiinni egyptiläisestä gnostisismista, huomaamme, ettei siinä uskottu niin jyrkästi kahteen eri prinsiippiin, ei ainakaan kahteen ikuiseen. Ja siinä vielä selvemmin painostettiin sitä, että kaiken kaksinaisuuden takana oli se ainoa, ikuinen, absoluuttinen elämä, jota ei saata määritellä. Nämä vanhat gnostikot tulevat meille nykyisille teosofisille tutkijoille juuri sentähden erittäin kiintoisiksi, kun he opettivat, että oli olemassa ainoastaan yksi lopullinen periaate, jumaluus, yksi ainoa, absoluuttinen elä-

mä. Tämä oli kuin ääretön ympyrä, jonka keskipiste ei ole missään tai jonka keskipiste oli kaikkialla ja kehä ei missään. Sillä tavalla he saattoivat määritellä kaikista suurinta salaisuutta maailmankaikkeudessa, sitä, jota vanhat intialaiset sanoivat Parabrahamiksi. Tämä ääretön, jota numeroluvulla voidaan merkitään nollalla, ympyrällä, oli kuitenkin ilmennyksen ainoa takana oleva syy; se oli yksikkö samalla kun se oli 0, se oli se Elämä, joka aiheutti ilmennyksen. Millä tavalla se sen aiheutti, siitä saattoivat gnostikot ajatella eri tavoin.

Aleksandrialainen gnostilainen opettaja *Basilides*, joka pohti pahan probleemia, sanoi, että tämä ensimmäinen salaisuus loi koko maailmankaikkeuden sanalla. Hän puhui samalla tavalla kuin Vanha Testamentti I:n Mooseksen kirjan alussa ja kuten Johanneksen evankeliumi. Hän puhui Sanaista, jonka ensimmäinen jumaluus lausui, ja tämä Sana sitten tyhjästä loi maailmankaikkeuden, loi sen itsestään. Basilides puhui tällä tavalla alkuperäisestä luojasta, mutta se luoja oli ehdottomasti hyvä. Sitten on toinen suuri opettaja, joka on edustava tälle egyptiläiselle opille, *Valentinus*. Hän on ehkä vielä enemmän tunnettu, ja oppineiden mielestä edustaa enemmän gnostilaisuutta. Hänen kirjoittamukseen on myös otaksuttu „Pistis Sophia.” Hän on siinä suhteessa gnostilaisten edustaja, että hän puhuu tämän maailman synnystä kuten yleensä olemme tottuneet ajattelemaan, että gnostikot siitä puhuvat. Hän puhuu emanatiosta — ei luomisesta —, ja tämä emanatio oli vuodatusoppi, joka on tullut aivan tunnus-

sanaksi, kun puhutaan gnostilaisuudesta. Muuten tiedämme, että meidän aikanamme teosofiset tutkijat mieluummin ajattelevat ja käsittävät maailman synnyn tällaisena vuodatuksena, emanationa jumaluudesta, eikä luomisen toimenpiteenä. Madame Blavatsky „Salaisessa Opissa” erikoisesti painostaa tätä puolta asiasta, ja Valentinus sangen seikkaperäisesti puhuu tästä emanatioprosessista. Ohimennen sanoen, alkuperäistä gnostilaista kirjallisuutta ei ole jäljellä, sillä kirkolliset kristityt suuressa uskonvimmassaan hävittivät kaikki arvokkaat kirjat; he polttivat Aleksandrian suuren kirjaston, jossa oli seitsemänsataatuhatta erilaista kirjaa, joihin oli koottu kaikki senaikainen viisaus. Ja meidän täytyy valittaa, että niin suuri sivistystekijä sillä tavalla hävitettiin. Sentähden meillä ei ole jäljellä mitään varsinaisia gnostilaisia kirjoituksia. Tietysti salaisissa piireissä väitetään, että kaikkia tärkeimpiä kirjoja on jäljellä jokin kappale, mutta niitä pidetään salassa, kunnes aika kypsyy, jotta niitä voidaan päästää maailmaan. „Pistis Sophian” tohtori Bruce löysi jostakin luostarista 1700-luvulla, ja hänen kuoltuaan se ostettiin British Museumiin. Se oli koptinkielien, ja vasta viime vuosisadalla eräs oppinut käänsi sen latinaksi. „Pistis Sophia” on alkuperäinen kristillinen evankeliumi, mutta aivan toisenlainen kuin meidän tavalliset evankeliumimme. Se käsittää metafysisillisiä asioita ja on paljon syvempi kuin muut.

Mikäli siis voimme tutkia gnostilaisia, etenkin Valentinuksen järjestelmää, on se tarkka esitys maailman emanatiosta, eli ulosvuodatuksesta ju-

maluudesta. Ja meidän täytyy nykyaikaisina tutkijoina tunnustaa, että kun ensin luemme niistä asioista, ne tuntuvat meistä erinomaisen ikäviltä ja käsittämättömiltä. Vasta silloin, kun saamme avaimen, niinkuin jokaisella teosofisella tutkijalla itsestään on jokin avain, kaikki paljastuu meille suurenmoisena luomisdraamana. Valentinuksen gnostilainen järjestelmään puhuu niistä emanatioista, jotka valuivat ulos salaperäisestä jumaluudesta, ja hän selitti, kuten gnostilaiset yleensä, asiat matemaattisessa muodossa. Tämä emanatio hänen mukaansa jakautuu seuraavasti: ensimmäinen käsittää nelinäisyyden, *tetraktys*, sitten tulee *ogdoadi*, kahdeksikko, sitten *dekadi* ja *dodekadi*, kymmenen ja kaksitoista. Tämä tekee asian meille hyvin monimutkaiseksi. Tässä ensimmäisessä nelinäisyydessä on silloin kuin neljä eri prinssiippiä eli *aionia*, niinkuin gnostikot niitä nimittivät, ja nämä jakaantuivat kahtia parittain. Se, mikä on erikoisesti huomattava tässä gnostilaisessa järjestelmässä, on, että niin pian kun lähdetään ulos tuosta ensimmäisestä ilmennyksen ykkösestä, ensimmäisestä universaalisesta Logoksesta, ilmenee kaksinaisuus. Se on läpikäyvä nä koko luomisprosessissa, niin että gnostikot siis ajattelivat, että heti alusta lähtien, kun ensimmäisestä ykkösestä emanatio alkaa, kaikki on kaksinaista, kaksinaista; polariteettilaki on heti vallitsemassa, ilmennyksessä muodostuu heti pareja. Ensimmäinen kaksinaisuus on *sige* ja *ennoia*, se on hiljaisuus eli äänettämyys ja ajatus. Tuota kaikista ensimmäistä yksikköä nimitetään kuiluksi eli Pohjattomuudeksi, siinä syntyy ensimmäinen paris-

kunta, hiljaisuus ja ajatus. Sitten seuraava pari, *nous* ja *aletheia*, järki ja totuus, muodostavat yhdessä ensimmäisen parin kanssa nelinäisyyden, tetraktyksen. Sitten seuraava pari on *logos* ja *zoe*, sana eli järki ja elämä, ja sitä seuraava on *anthropos* ja *ekklesia*, ihminen ja seurakunta. Nämä kaikki kahdeksan muodostavat tuon ensimmäisen ogdoadin. Meidän on turha nimittää tässä lisää näitä pareja. Emme kuitenkaan pääse niistä perille, ellemmme syvenny yksityiskohtiin.

Näin oltiin päästy *sophia achamothiin*, viisau-teen, joka sitten emanoi *Demiurgin*. Demiurgos oli gnostikkojen mielestä maailman luoja, se oli meidän maailmamme ja sitä lähinnä olevan maailman luoja. Me saamme kulkea aivan äärettömiä matkoja mitä ihmeellisimmissä, korkeissa henki-maailmoissa, ennenkuin tulemme itse maailman luojaan Demiurgiin, jota gnostikot vertasivat juutalaisten jumalaan, Jehovaan. Vasta pitkien aikojen perästä, kun kaikki 4, 8, 10 ja 12 ovat emanoituneet, tulee suuri luoja. Tällä ovat gnostikot tahtoneet painostaa, että emanoinen on lähtemistä keskipisteestä; ja he teroittivat sitä seikkaa, että samalla tavalla kuin ajattelemme jotakin valon keskustaa, esim. kynttilää, niin se keskusta, valon lähde, levittää valoa ulos, mutta kuta kauemmaksi tullaan keskustasta, sitä hämärämmäksi tulee valo, kunnes se häipyä pimeyteen. Samoin on emanation laita. Se lähtee kirkkaasta jumaluudesta, mutta kun se valuu ulos, niin se edetessään keskuksesta hämärtyy, ja lopulta se tulee aivan pimeyden rajalle, ja siinä on Demiurgos, maailman luoja. Itse pimeyttä edustaa aine.

Aine on pimeys, sillä se on kaikista kauimpana valon keskuksesta.

Jos Vähän ajattelemme meidän omia teosofisia tutkimuksiamme ja teosofista käsitystämme emanatiosta, voimme ainakin vertauskuvallisesti sanoa, että mekin ajattelemme niin, että kun tuosta ensimmäisestä salaperäisestä absoluutista ja sen ensimmäisestä suuresta ilmennyksestä lähtevät erilaiset, jumalalliset olennot, niin hekin laskeutuvat enemmän ja enemmän aineeseen, tasolta tasolle. Tämä on vertauskuvallista, meidän havainnollisesta maailmasta ottamamme käsite, joka ei vastaa todellisuutta, sillä aineesta ei voi puhua kosmillisten, universaalisten tasojen yhteydessä. Mutta kun tulemme suureen kolmanteen tasoon alhaalta päin lukien, silloin me vasta tulemme niihin logos-joukkoihin, kosmokratoireihin, maailman rakentajiin, jotka ovat meidän takanamme. Kun puhumme logoksesta, tarkoitamme ihmeellistä taivaallista joukkokuntaa, joka on hirmuisen korkealla meihin verrattuna, mutta hyvin alhaalla verrattuna niihin jumalolentoihin, jotka ovat niiden yläpuolella, korkeammilla tasoilla. Me myös nykyaikana ajattelemme siis samansuuntaista kuin vanhat gnostikot, ja voimme ymmärtää, että kun meillä olisi avain heidän systeemeihinsä, ne meille avautuisivat. Mutta kun luemme niitä historiallisista lähdekirjoista, ne tuntuvat meistä tuulesta temmatuilta ja lapsellisilta.

Siis gnostikkojen mukaan, kun emanatio on saapunut Demiurgiin, niin se luo esim. meidän aurinikosysteemimme. Silloin jotkut gnostikot ajattelivat: Demiurgos saattaa jo olla tietämätön, vä-

hän paha; hänestä lähtee pahan, rajoituksen mahdollisuus. Paha ei ole muuta kuin luonnon tosiasiata, joka johtuu rajoituksesta; olento on rajoitettu, se tulee itsekkääksi ja synnyttää pahan. Muutamat gnostikot sentähden vertasivat Demiurgia juutalaisten jumalaan, Jehovaan, joka sanoo: „Minä olen kiivas jumala, joka kosten.” Se oli jumala, joka saattoi suuttua, vihata, kehoittaa väkivaltaisiin tekeihin. Sen me tiedämme juutalaisten historiasta. Sentähden gnostikot painostivat usein sitä, että Demiurgos on juutalaisten Jehova; juutalaisilla ei ollut tietoa mistään korkeammasta jumalasta. Ja me emme saata kieltää sitä, etteivätkö gnostikot painostaneet tätä pätevillä syillä viitatessaan juuri Vanhaan Testamenttiin.

Mutta sitten on myöskin toisia gnostikoita, jotka eivät myönnä, että Demiurgissa itsessään voi olla pahaa; he eivät pidä häntä Jehovana, vaan sanovat, että hän on kuvaamattoman ihana, korkea olento; häntä ei voi verrata inhimillisiin olentoihin, jotka saattava; suuttua ja kostaa, vaan hän on kerrassaan jumalallinen olento. — Mutta me emme enemmän tahdo viivähtää luomisemanatiassa, koska tarkoituksemme on puhua syntiinlankeemuksesta, siis pahasta paljon käytännöllisemmässä merkityksessä, ei niin paljon sen kaukaisesta, metafyyillisestä alkuperästä kuin inhimillisestä alkuperästä. Sentähden käänämme katseemme eräisiin toisiin gnostilaisiin opetuksiin.

Gnostikot — ja silloin ajattelen etupäässä egyptiläisiä gnostikoita ja myös syyrialaisia — puhuivat syntiinlankeemuksesta; ja he sanoivat, niinkuin mekin ymmärrämme ilman muuta, että tuohon

kertomukseen syntiinlankeemuksesta sisältyy suuri salaisuus. Ja nyt minä tietysti, jotta meidän esityksemme tulisi meille nautittavaksi ja teosofisesti hedelmälliseksi, en saata yksinomaan puhua historiallisesti, esittää gnostikkojen käsitystä meidän tuntemiimme kirjoihin viittaamalla, vaan minun täytyy tietysti esittää asiat hieman sisäiseltä kannalta, siis sellaisen tutkijan kannalta, joka on gnostikoita ymmärtänyt, joka ei ainoastaan esitä muotoa, kuollutta kirjainta, vaan joka koettaa näyttää, millä tavalla gnostikot itse ajattelivat, uskoivat, kuinka he asioiden, luonnollisesti ainakin jotkut heistä, tiesivät olevan.

Gnostikot eivät olleenkaan uskoneet siihen, että ihmiset ovat kaikki samankaltaisia, yhdenveroisia, vaan uskoivat heidän olevan selvästi erilaisia. Ja tähän erilaisuuteen perustuen he selittivät syntiinlankeemusta ja sanoivat: ihmisten erikaltaisuus riippuu sängen merkillisestä salaisuudesta syntiinlankeemuksen yhteydessä. He jakoivat ihmiset kolmeen luokkaan; ja jos aloitamme alhaalta päin, olivat ne: *hylikhoi*, *psykhikoi* ja *pneumathikoi*. Ensimmäiset olivat aineelliset, toiset sielulliset jo kolmannet henkiset ihmiset. Ja gnostikot selittivät näin: jotkut ihmiset ovat aineessa kiinni; he ovat niitä ihmisiä, jolla ei voi olla muuta harrastusta kuin tämä aineellinen elämä; se on heidän elämänsä a ja o; he eivät muusta saata innostua; se on heille elämän ratkaisu; tässä elämässä pitää olla multana ja tehdä työtä; tässä pitää harrastaa juuri niitä asioita, jotka kuuluvat ruumiilliseen ja näkyvään maailmaan. Käytännöllinen materialismi on heidän tunnusmerkin-

sä. Näin sanoivat gnostikot; ja me huomaamme, että niitä ihmisiä saattaa olla meidänkin päivinä, ja se osoittaa, että gnostikot olivat ihmistuntijoita. On ollut ja on ihmisiä, joiden harrastus ei ulotu ulkopuolelle tätä näkyvää elämää.

Sitten tulee toinen luokka, psykhhikoi eli sielulliset ihmiset, jotka olivat kahden maailman välillä. Heissä heräsi usko, ajatus siitä, että voi olla muutakin olemassa, näkymätön maailma, elämää kuoleman jälkeen. He olivat sielullisesti eläviä ihmisiä, jotka tunsivat elävänsä myös sisäisesti. Sentehden he eivät tyytyneet vain tähän ruumiilliseen elämään. Kun uskontoja koetettiin levittää, niin nuo ensimmäiset, hylikhoi-ihmiset saattoivat ottaa uskonnon vastaan ulkonaisena asiana: se saa järjestystä aikaan tässä näkyvässä elämässä, siksi pitää noudattaa, mitä se vaatii. Sillä jokainenhan ymmärtää, että jotakin järjestystä pitää olla. Mutta heidän harrastuksensa ei mene sen kauemmas. Mutta psykhhikoi olivat enemmän heränneitä; he eivät saattaneet olla ajattelematta korkeampia asioita; heitä innosti uskonto toisella tavalla. Heidän mielestään oli välttämätöntä, että ihminen uskoi johonkin, jumalaan, kuolemanjälkeiseen elämään j.n.e. Meidän ei tarvitse pitkälti kuvata näitä erilaisia ihmisiä; ymmärrämme, että se on sangen pätevä jako, joka pitää tänä päivänä paikkansa. Ja gnostikot lisäsivät, että koska kaikki ihmiset olivat jälleensyntyviä olentoja, niin nämä aineelliset ihmiset, hylikhoi, saattoivat kokemuksien kautta, elämien vierieessä, tulla toiseen luokkaan.

Sitten oli vielä pneumathikoiden luokka, jonka

jäsenet olivat aivan erikoisia ihmisiä; ja ainoastaan niistä, lisäsivät gnostikot, saattoi tulla gnostikoita. Eivät aineelliset eivätkä sielulliset ihmiset kyenneet gnostikoiksi; ainoastaan henkiset ihmiset olivat kuin luotuja gnostikoiksi. Pneumathikoi olivat sellaisia ihmisiä, jotka tunsivat koko olemuksessaan, että ihminen on täydellisesti vastuunalainen olento. Tätä gnostikot erikoisesti painostivat. Tuo vastuunalaisuuden tunne on hyvin salaperäinen ominaisuus ihmisessä, syvä eettinen tunne siitä, että minä ihmisenä olen vastuussa omasta elämästäni ja tavallaan koko inhimillisestä elämästä. Minun täytyy tehdä parastani, ettei ilmennyt elämä huononi, vaan jos mahdollista, menisi askeleen eteenpäin henkisyudessa, hyvässä. Nämä henkiset ihmiset olivat niitä, jotka olivat syntyneet sisässään varmuus, vakaumus siitä, että maailma kulkee henkistä päämäärää kohti ja että ihmisen täytyy olla siinä työssä mukana auttamassa. Ihminen on vastuussa kehityksestään, hän on kutsuttu auttamaan Jumalaa, sitä salaisuutta, sitä elämää, joka on kaikesta ilmennyksen takana. Ihmisen tehtävä on olla mukana luomisen suuressa työssä. Ihminen on itsekin kutsuttu luojaksi. Hän on henkinen olento, ja hän ei saa päästää maailmaa käsistään; hän ei saa antaa maailman tulla huonoksi; hänen täytyy tehdä, minkä voi, jotta maailma menisi henkisessä kehityksessään eteenpäin. Pneumathikoi-ihmisellä on syntymästä saakka sellainen vastuuntunne; ja hänestä voi siis tulla gnostikko, ja hänestä tulee välttämättä gnostikko. Hän on syntynyt totuudenetsijäksi, viisauden ikävöijäksi. Hä-

nen täytyy päästä kiinni totuuden tiedosta, ennen sitä hän ei saa rauhaa.

Näin sanoivat gnostikot, ja eikö meidän ole pakko tunnustaa, että tuo ihmisten jako pitää paikkansa yhä tänä päivänä. Eikö meidän täydy tunnustaa, että on joitakin ihmisyksilöitä aina, ehkä hyvin lukuisastikin, jotka todella vakavalla tavalla ovat syntyneet totuudenetsijöiksi, niin että totuus on heille elämän ja kuoleman kysymys; se ei ole mikään leikin asia eikä mikään tavallinen harrastus. Näitä pneumathikoi-ihmisiä on tänä päivänä joka paikassa; niitä syntyy aina kaikkiin kansoihin kaikkina aikoina. Ne ovat noita syntymästään valmiita gnostikoita. Ja tietysti, kun vanhat gnostikot uskoivat jälleensyntymiseen ja aina katsoivat elämää sen valassa, he ajattelivat, että sielulliset ihmiset saattoivat vähitellen siirtyä elämien vierieissä pneumathikoiden joukkoon; mutta pitkä ja vaikea oli tie, ennenkuin he pääsivät siihen. Pneumathikoiden alkuperä oli jumalallinen aivan erikoisessa merkityksessä.

Tulemme nyt gnostikkojen esoteeriseen käsitykseen syntiinlankeemuksesta, joka on, meidän täytyy se sanoa, tavattoman kiintoisa. Ja vaikka se tuntuu ensi kuulemalta oudolta, meille teosofisille tutkijoille opilta, josta emme ole ennen kuulleet, niin sittenkin me voimme huomata, että se on vain heidän oma tapansa esittää samoja asioita, joita Madame Blavastky „Salaisessa Opissa” kuvaa hieman toisella tavalla.

Gnostikot olivat tietoisia siitä seikasta, joka vasta viime vuosisadalla tuli selväksi tieteellisille raamatun, uskonnon ja teologiasta riippumattomil-

le tutkijoille ja jonka tietysti teologit, jotka lukevat raamattua alkukielellä, näkevät, mutta eivät kiinnitä siihen huomiota, että aivan Mooseksen kirjan alussa on kaksi erilaista luomiskertomusta. Kun me koulussa alaluokilla luemme Vanhan Testamentin kertomuksia Raamatunhistoriasta, silloin vain me saamme yhtenäisen kuvan siitä, kuinka maailma luotiin, mutta kun tieteellisesti tutkimme Mooseksen kirjan alkulukuja, niin huomaamme, että siinä on kaksi aivan erilaista okkultista oppia estetty. Sillä ensimmäisessä luvussa käytetään Jumalasta toista nimeä kuin toisessa luvussa. Meidän länsimaalaisissa kielisämmekin ensimmäisessä luvussa sanotaan, että „Alussa loi Jumala ja toisessa luvussa on „*Herra Jumala*”. Me emme kiinnitä mitään huomiota siihen; luulemme, että se on sama asia. Mutta jos otamme esille hebrealaisen tekstin, niin näemme, että Jumalaa nimitetään sanalla *Elohim* ensimmäisessä luvussa, mutta toisessa luvussa käytetään *Adonai* tai *Jahveh*; siis Jehova esiintyy siinä luojana. Elohim on monikkomuoto, sentähden kreikkalaisessa tekstissä sanotaan, kun Jumala puhuu: luokaamme. Siihen ei kiinnitetä huomiota; ajatellaan, että Jumala, niin korkea majesteetti, käyttää itsestään me-sanaa — kuten keisarikin —, mutta ei huomata, että toisessa paikassa on käytetty yksikkömuotoa. Voisimmehan ajatella niin, että ensimmäisessä luvussa puhuu Jumala, sillä siinä on käytetty monikkomuotoja, ja toisessa luvussa Jehovah'n yhteydessä on yksikkö; hän siis on alemmaa lajia. Joka tapauksessa gnostikot kiinnittivät tähän huomiota ja pa-

nivat suuren merkityksen sille, että ensimmäisessä luvussa puhutaan Elohimista ja toisessa Jahveh'sta. He sanoivat: ensimmäisessä luvussa on korkeat asiat kysymyksessä; siinä kerrotaan emanatiosta, jossa kyllä tullaan ihmisiin; mutta siinä kuvataan ihmisen syntymistä emanatiivisessa, evolutiivisessa merkityksessä. Kaikki käy kehityksen mukaan; elämä kehittyy muodosta muotoon, kuten meidän tiedemiehemmekin tänä päivänä selittävät; ihmiskunta on tulos eläinkunnan kehityksestä. Tämä teoria saa gnostikkojen silmillä katsoen kannatuksen tässä ensimmäisessä luomiskertomuksessa, sillä siinä opetetaan emanatiota ja evolutiota. Mutta siinä ei ole puhetta mistään syntiinlankeemuksesta, ei mistään pahasta. Päinvastoin Jumala sanoo, että kaikki on hyvää: „*Elohim näkivät, että kaikki on hyvää.*” Ei ole mitään ristiriitaa, kaikki on luontoa. Vaikka, niinkuin gnostikot ja nykyaikaiset kristityt myöntävät, luonto on kärsinyt syntiinlankeemuksesta, huomaamme luonnossa kuitenkin enemmän alkuperäistä rauhaa, koskematonta elämää, viattomuutta, tietämättömyyttä pahasta, mitä emme näe ihmiskunnassa. Luontokappaleet eivät tiedä mistään siveellisestä pahasta, ne tottelevat omaa vaittoaan, ne elävät, niinkuin niiden sisäiset taipumukset käskivät elämään, ja niiden elämä on niiden omalta kannalta hyvä. Joltakin kannalta katsoen luonto on kärsinyt syntiinlankeemuksesta, sanovat kristityt, mutta jokainen runoilija, ja vaikkapa emme olisikaan sitä, me jokainen voimme mennä metsään, istua puun juurelle, nojata selkäämme vanhaa kuusta vastaan ja tuntea

paitsi sitä, että saamme praanaa tuosta kuusesta, että sielumme ja mielemme tulee iloiseksi, kun kuuntelemme tuulen hiljaista huminaa, lintujen laulua, näemme jonkun oravan hyppivän, näemme, kuinka kukat kasvavat ja loistavat kauniissa väreissä, kuinka ruoho tuulen mukana huojuu, heinäsiirkat sirittävät. Se kaikki saa meidät hyvään, harmooniseen tunnelmaan, ja me huomaamme, että luonnossa on vielä jotakin, joka muistuttaa aikoja ennen syntiinlankeemusta, jolloin ei pahasta tiedetty. Mekin luulemme olevamme olentoja, jotka eivät tiedä mistään pahasta, kun istumme keskellä luontoa.

Sentähden meidän ei ole vaikeata käsittää *elohistista* luomiskertomusta, koska se kertoo siitä, kuinka ihmeellistä kaikki on. Mutta sitten tulemme seuraavaan luomiskertomukseen, *toiseen luomiseen* — Madame Blavastky käyttää sitä nimitystä „Salaisessa Opissa” — ja siitä kertoo *jehovistinen* luomiskertomus. Siinä kerrotaan, että Jumala, Jehovah, Herra, Adonai, antoi sumun nousta maasta ja teki ihmisen maan tomusta ja puhalsi häneen elävän hengen. Ensimmäisessä luomisessa jo kerrotaan, että ihminen tehtiin, mutta tämä ei ole herättänyt teologien huomiota. Tässä on selvästi kysymyksessä toinen luominen. Nyt Jehovah, Jumala, Adonai, Herra, luo ihmisen, puhaltaa häneen elävän hengen ja asettaa hänet Eedenin puutarhaan. Gnostikot sanoivat: „Ihmiskunta eli maan päällä aivan harmoonista elämää tietämättömänä pahasta. Siis ihmiskunta ei ollut vielä mikään varsinainen ihmiskunta. Sillä mikä on ihminen Jumalan tajunnassa, vaikka meni-

simme kuinka korkealle tahansa? Hän on olento, joka on voittanut pahan, joka on itsetietoisesti hyvässä; hän ei ole niinkuin eläin, joka elää evolution mukaan ja ei tiedä pahasta. Ihminen on siveellinen olento, joka on valinnut hyvän pahan keskeltä. Siis ihminen ei ole luotu vielä tuossa emanatiossa, evolutiossa; ihmisen muoto kylläkin, mutta ei ihminen. Ihminen oli olento, jonka piti tulla tietoiseksi omasta jumaluudestaan, jumalallisesta alkuperästään, kuolemattomasta elämästä, tai paremmin sanoen, mahdollisuudesta saavuttaa tietoisien kuolemattomuuden. Ja siinä silloin tarvittiin apua. Siinä ei luonto, evolutio pystynyt semmoisenaan synnyttämään ihmistä. Sentähden tapahtui uusi luominen Jumalan, Demiurgin puolelta.” Ja ne gnostikosta, jotka sanoivat, että Demiurgos oli hyvä, (niinkuin sulkumerkkien välillä voimme sanoa, että asianlaita on), sanoivat, että Demiurgos tahtoi auttaa. Ne, jotka eivät ehdottomasti pitäneet Demiurgosta aivan hyvänä, sanoivat: viisaus, *sophia*, joka on Demiurgoksen takana, tahtoi auttaa, että ihminen syntyisi. Tämä apu käy päinsä gnostikkojen käsityksen mukaan siten, että Jumala — sanoikaamme, että se oli Jehovah tai Demiurgos — valikoi muutamia ihmisiä, ehkä kolmannen osan ihmisistä, psykikoista, sillä evolution avulla oli muutamissa herännyt jotakin kaipuuta. Oikeastaan on väärin käyttää sanaa psykikoi niistä, sillä ei gnostikkojen mukaan ollut muita kuin luonnonolentoja, joita voidaan parhaiten nimittää hylkioiksi. Mutta jotakin oli niissä herännyt, koska Demiurgi valikoi ne, otti ne syrjään ja antoi su-

mun nousta maasta. Eikä toiset huomanneet, että jotkut vedettiin pois. Heihin Jumala puhalsi sitten elämän hengen, Jehovah antoi jotakin itsestään; hän aivan kuin avasi heidän silmänsä, painoi heidän sieluunsa sinettinsä, niin että he heräsivät näkemään ja tuntemaan, että heidän edessään on kuolematon elämä. Ja Jehovah, Jumala silloin siirsi heidät Eedenin puutarhaan erilleen toisista ihmisistä. Jotkut gnostikot käsittivät tämän niin, että Eedenin puutarha, joka oli näkymätön ja tietymätön toisille ihmisille, oli tässä meidän ilmapiiirissämme vähän korkeammalla, siis ilmassa. Ja noille uusille ihmisille, valituille olennoille, annettiin hienompi ruumis. Jos toiset elivät tässä fyysisessä maailmassa, niin heidät otettiin siitä ruumiista hienompaan, eetterimäiseen ruumiiseen yläilmoihin, joka oli kuin Eedenin puutarha ja jossa he silloin saattoivat nähdä selvästi, mikä elämä heillä oli.

Siinä jehovistisessa luomiskertomuksessa mainitaan, että Aadam oli ensin vain tietoinen yhdestä puolesta itsessään. Sitten Jumala näki, ettei ole ihmisen yksin hyvä olla ja Hän loi Eevan hänelle hänestä itsestään. Se merkitsee, selittivät gnostikot, että jokainen ihminen, koska hän on *aioni*, on sisässään *syzygin* eli pariskunta; jokainen ihminen on itsessään kaksisukuinen, hänessä on sekä mies että nainen, mutta hän ei saata olla tietoinen muuta kuin toisesta puolesta, positiivisesta puolesta, aktiivisesta itsestään alussa, ennenkuin toinen puoli hänestä itsestään tulee ulkoisesti havaittavaksi ja herättää hänessä tiedon toisesta itsestä. Ne olivat yhtä, Aadam ja Eeva,

niinkuin luomiskertomuksessa sanotaan. Sentähden ei saa eroittaa, mitä Jumala on yhdistänyt. Sanat „he olivat yhtä” tarkoittaa tässä luomiskertomuksessa, Eeden-tarussa, jotakin aivan salaperäistä asiaa, nim., että Aadam ja Eeva todella olivat yksi olento, vaikka se oli jaettu objektiivisesti kahtia, että ihminen saattoi huomata, nähdä ja tuntea molemmat olemuspuolensa. Sitten gnostikot selittivät, että Aadam edustaa järkeä ja ajatusta, Eeva enemmän tunnetta ja myöskin siis elämänhalua, kaikkea sitä, mikä on kaiken intohimon ja himon pohja.

Nyt oli siis paratiisi luotu ja ihminen siellä. Gnostikot nimenomaan huomauttivat, ettei ollut olemassa vain yksi ihminen, vaan suuri joukko. He olivat tässä Eedenin puutarhassa jossakin meidän ilmapiirissämme, ja siellä heille nimenomaan sanottiin: „Teidän tehtävänne on elää täällä ja tiedossa kehittyä, niin että osaatte nimittää kaikkia ulkonaisia ilmiöitä, antaa kaikille eläimille nimensä; teidän pitää köhittyä ymmärryksessä ja tiedossa, että saavutatte tietoisien kuolemattomuuden; Elämän puusta, joka on keskellä paratiisia, saatte syödä, mutta hyvän- ja pahantiedon puusta ette saa syödä.” Näin sanoi Jehovah, Herra, Adonai näille ihmisille. Mitä sillä tarkoitetaan? Sillä tarkoitetaan, niin tavallisesti ymmärrämme, että syntiinlankeemus oli sitä, että ihminen lankei sukupuolielämään ja siitä aiheutuvaan himokkuuteen. Mutta gnostikot selittivät: sukupuolisuus syntinä on myöhempi ilmiö, syöminen hyvän- ja pahantiedon puusta oli toista, se ei ole tutustumista sukupuolielämään. Ulkonaisessa

sukupuolielämässä elivät ihmiset maan päällä ja myös olivat eläneet. Mitä tämä oli? Se oli, että ihminen pyrkiessään tietoiseen kuolemattomuuteen, oli velvollinen tottelemaan Jumalansa lakia, tarkoituksia, Jumalan antamia ihanteita. Jotta ihminen voisi kulkea kuolemattomuutta kohti, hänen ei pidä ajatuselämässään suunnata katsetaan muuhun kuin Jumalan antamaan ihanteeseen ihmisen täydellisyydestä. Sitä ihmisen pitää ajatella, katsella, siihen pyrkiä. „Jos sinä syöt hyvän- ja pahantiedon puusta, poikkeat sinä tästä minun tahtoni täyttämisestä.” Se tarkoittaa: ihminen, joka nyt siis näki kuolemattomuuden, näki itsensä merkilliseksi olenoksi, kohotetuksi kaiken muun elämän yläpuolelle — hän Eedenistä päin saattoi katsella elämää maan päällä, toiset maan päällä eivät nähneet paratiisissa eläviä ihmisiä, entisiä veljiään. Ja kun ihmiset paratiisista katsoivat alas, he ajattelivat itsekseen: mutta noiden elämä on koko lailla huonoa ja alkuperäistä verrattuna meihin; mehän olemme korkeampia olentoja. He rupesivat tekemään vertailuja, ja ylpeys meni heihin. He tunsivat olevansa lähempänä suurta luomissalaisuutta. „Mehän olemme myöskin jumalallisia olentoja, jumalia, mehän voimme luoda, voimme itse asettaa itsellemme ihanteita. — Meidän mielestämme Jumala, joka tämän kaiken on luonut, ei ole aivan täydellinen, aivan hyvä; mehän näemme hyvin paljon puutteellisuuksia hänen töissään ja toimissaan.” He alkoivat arvostella Jumalaa ja sanoa: „Sinähän olet epätäydellinen ja paha, kun annat niin paljon epätäydellistä olla olemassa.” He al-

koivat täten epäillä Jumalan hyvyyttä, Luojan täydellisyyttä ja viisautta, asettaa omia ihanteita Jumalan täydellisyysihanteen tilalle; alkoivat itse päättää, mikä on oikein ja väärin. Tämä epäily, omahyväinen ja ylpeä itsepäätttäminen, Luojaksi asettuminen, oli syntiinlankeemus. Sitä seurasi sitten ajaminen ulos paratiisista. Heidän täytyi laskeutua takaisin maan päälle. Ja kun tuo valiojoukko tuli takaisin maan päälle, heidän silmänsä pimenivät; he eivät nähneet paratiisia, mutta kantoivat hengessään, sisässään tiedon, muiston tuosta Eedenistä, tuosta täydellisyydestä, jonka olivat nähneet, tuosta Jumalan tahdosta heidän elämänsä suhteen, josta he olivat saaneet tietoa. He olivat maan päällä sen vuoksi aivan erilaisia ihmisiä kuin toiset. He muodostivat tuon pneumathikoi-ryhmän. Ne ihmiset, sanoivat vanhat gnostikot, ne meistä, jotka kävivät Eedenin paratiisissa, ovat tuomitut vaeltamaan maan päällä iankaikkisessa ikävässä, kunnes löytävät Jumalan uudelleen.

Tämä on sängen ihmeellinen ja salaperäinen selitys. Minä en sitä nyt tarkemmin selitä, mutta jos pidätte tämän mielessänne ja tutkitte „Salaista Oppia”, löydätte ehkä yhtymäkohtia.

Lunastustyö

V

Lunastus samoin kuin syntiinlankeemus on kristillisten kirkkojen kannalta ollut kertakaikkinen historiallinen tapahtuma. Niinkuin ensimmäinen ihmispari Eedenin paratiisissa söi kielletyn hedelmän ja sillä tuomitsi koko jälkeen tulevan ihmiskunnan kärsimykseen ja vaivaan, kuoleman alaiseksi, lunastusta tarvitsevaksi, niin myöskin kristillisten kirkkojen kannalta lunastuskin oli yhden jumalihmisen ansio, joka vuodatti verensä

ristillä. Kuinka toisenlainen käsitys oli ensimmäisillä kristityillä, varsinkin niinsanotuilla gnostikoilta. Edellä on ollut puhe tuosta edelläkäyvästä syntiinlankeemuksesta, kuinka se itse asiassa oli sangen pitkällisen kehityksen ja jumalallisen yrityksen seuraus. Muistamme, että pitkässä kehityksessä ihmiskuntaa ensin valmistettiin, ja vielä Demiurgi, Herra Jumala, maailman luoja, niinkuin gnostikot opettivat, teki sangen merkillisen kokeen ihmisten suhteen, luultavasti voimme sanoa hyvällä syyllä, kolmannella osalla ihmiskuntaa. Demiurgi teki sellaisen kokeen, että hän asetti enimmin kehittyneet ihmiset Eedenin paratiisiin, salaperäiseen paikkaan tässä meidän maanpiirissä, maan atmosfääriin, ja puhalsi heiliin, niinkuin Vanhassa Testamentissa sanotaan, elävän hengen. Gnostikot selittivät tämän niin, että hän antoi heille tiedon, aavistuksen heidän omasta kuolemattomuudestaan, taikka ehkä selvemmin sanoen, selvän näkemyksen siitä, että he saattoivat saavuttaa kuolemattomuuden. Myöskin Demiurgi lausui heille ehdon, niillä tavalla he tuon tietoisien kuolemattomuuden saavuttaisivat. Se oli ehto, että he tahtoisivat täyttää Jumalan tahdon, että he palvelisivat ja seuraisivat elämässään ainoastaan Jumalan asettamaa täydellisyysihannetta. Tuota ehtoa ihmiset paratiisissa, näin käsittivät gnostikot, eivät osanneet täyttää, vaan lankesivat. He lankesivat epäilemään Jumalan ehdotonta hyvyyttä ja olemassaolon viisautta. Paratiisista he katsoivat alas maan päälle ja näkivät, millä tavalla ihmiset elivät, millä tavalla eläimet elivät ja miten oli luonnon laita, ja heidän

mielestään kaikki ei ollut hyvin. He rupesivat itsekseen ajattelemaan, että asiat olisivat voineet olla paremminkin; ja he olisivat luoneet paremman maailman. Heidän tietoinen lankeemuksensa oli se, että he loivat itselleen omia ihanteita hyvästä ja täydellisestä, ja epäilivät, että maailmankaikkeudessa on jotakin pahaa, joka on Jumalasta lähtöisin taikka, että Jumala ei ole täydellinen ja ehdottomasti hyvä. Tällainen ajattelu, niinkuin tiedämme, kuuluu, jos ajattelemme nykyaikaa, järjen kehitykseen. Gnostikot siis itseasiassa kuvailevat järjen kehitystä. — Mutta se epäily muodostui kohtalokkaaksi lankeemukseksi. Ihmiset, jotka olivat paratiisissa, ajettiin pois, ja heille annettiin taas nahkavaatteet, ja he astuivat uudestaan maan päälle, tähän näkyvään elämään toisten ihmisten luo. Jatkona tähän heidän lankeemukseensa, joka itsessään oli siis jo luovan voiman käyttämistä toiseen suuntaan kuin mihin Jumala olisi tahtonut, he käyttivät luovaa voimaansa ajatellakseen valmiiksi itselleen toisenlaisia ihanteita kuin sitä jumalallista täydellisyyshannetta, minkä he näkivät sisässään. Ja seurauksena tästä heidän lankeemuksestaan alas maan päälle toisten ihmisten ja olen-tojen keskelle oli, että he lankesivat siihen, jota tavallisesti pidetään kielletyn hedelmän syömisenä, nimittäin sukupuolisuuteen ja sukupuolielämän väärinkäyttöön. Kerrotaanhan myöskin Mooseksen kirjassa, huomauttavat gnostikot, siitä, että Jumalan pojat näkivät, että ihmisten tyttäret olivat kauniita ja mieltyivät heihin. Näitä paratiisissa olleita ihmisiä sanotaan tuossa Jumalan

pojiksi, ja kun he sitten syntyivät maan päälle tai saivat nahkavaatteet, niin he mieltyivät ihmisten tyttäriin. Tämä tarkoittaa juuri sitä, että heidän huomionsa kääntyi sukupuolielämään ja sitten sukupuolielämän väärinkäyttöön. Tämä oli ihmiskunnan syntiinlankeemus,. Sillä kun kerran nämä langenneet enkelit, jos niin tahtoisimme sanoa, kerran toivat mukanaan lankeemuksen aatteen, aatteen hyvästä ja pahasta muuhun ihmiskuntaan, niin muu ihmiskunta seurasi heidän esimerkkiään. Se oli kuin tarttuva tauti, ja sillä tavalla koko ihmiskunta lankesi pahaan. — Gnostikoilta oli siis hyvin selvä ja seikkaperäinen käsitys kehityksestä ja siitä, kuinka pitkällistä kaikki on, mitä kuvataan aivan lyhyinä historiallisina tapahtumina Raamatussa, josta gnostikot hyvin paljon puhuivat. He käsittivät nuo asiat tapahtuneen suunnattoman pitkinä aikoina. Samalla tavalla, gnostikot myöskin selittivät, on käsitettävä se lunastus; joka oli saanut suuren täyty-myksensä Jeesus Kristuksessa ja joka oli ihmiskunnalle välttämätön sen lankeemuksen tähden. Tämä lunastuskin käsitti äärettömän pitkän kehityksen. Se ei ollut mikään yhtäkinen historiallinen tapahtuma, vaan se oli asia, jossa koko ihmiskunta oli mukana, etupässä tietenkin ne ihmiset, jotka olivat alkuaan langenneet, langenneet enkelit paratiisista. Eikä se lunastus suinkaan päättynyt Jeesus Kristukseen, vaan se sai ainoastaan varsinaisen alkunsa hänestä. Jeesus Kristus aloitti sen lunastuksen, jonka läpi jokaisen ihmisen oli kuljettava, samalla kun hän teki lunastusprosessin mahdolliseksi jokaiselle yksi-

lölle. Emme tällä kertaa kiinnitä huomiota lunastuksen siihen puoleen, joka alkoi Jeesus Kristuksesta, ja joka siis gnostilaiselta kannalta on myöhempi tapahtuma, voisimme sanoa yhä vielä kestävä tapahtuma, ja tuleva tapahtuma, joka kestää niin kauan kuin ihmisiä on, ja niin kauan kuin maapallo kelpaa ihmisasunnoksi, vaan käännämme tänään katseemme tämän lunastustyön alkuvaiheisiin, jotka itse asiassa alkoivat jokseenkin heti sen jälkeen, kun syntiinlankeemus oli tapahtunut.

Käytännöllisesti katsoen ei tietenkään voida puhua, että varsinainen lunastustyö olisi alkanut heti lankeemuksen perästä, sillä lankeemus kärsitti pitkiä aikoja. Lankeemuksen tapahtuma, sen prosessi sitten aivankuin tasaantui ihmiskunnassa, ennenkuin saatettiin aloittaa varsinainen nousu lankeemuksen tilasta, ennenkuin menestyksellä saatettiin opettaa ja neuvoa, millä tavalla ihmiskunnan oli noustava. Mutta teoriassa tietysti nousu oli mahdollinen, ja nousu alkoi siitä hetkestä kuin lankeemus oli tapahtunut. Lunastustyössä, sanovat gnostikot, voimme sentähden nähdä pitkän pitkää valmistusta Jeesus Kristuksen tuloa varten.

Gnostikot ottivat lukuun kaikki maailman uskonnot, mutta ne, jotka erikoisesti selittivät Jeesus Kristuksen työtä eivätkä asettaneet häntä, niinkuin jotkut gnostikot tekivät, aivan samaan asemaan toisten suurten uskonnon opettajien ja vapahtajien kanssa, selittivät erikoisesti Vanhaa Testamenttia; niinkuin näimme viime esitelmässä, miten he selittivät luomistarua ja syntiinlanke-

musta, siis Mooseksen ensimmäisen kirjan alkua. Gnostikot eivät tietysti selittäneet Vanhaa Testamenttia ainoastaan Juutalaisten historiana. He nimenomaan sanoivat, että Vanha Testamentti kyllä saattoi olla historiallinenkin kertomus, ja Juudan kansa oli tietysti kulkenut niiden vaiheiden läpi, joista Vanhassa Testamentissa kerrotaan. Mutta kaikista tärkeintä Vanhan Testamentin suhteen, koska se oli pyhä kirja, olivat sen vertauskuvat ja allegoriat, vaikka se samalla oli historia, joka esitti yleisinhimillisiä asioita. Tämä valmistus Jeesus Kristuksen vastaanottamiseksi oli siis aivan yleisinhimillistä ja saattoi tapahtua missä kansassa tahansa, mutta Juudan (kansaanhan Jeesus Kristus syntyi. Sentähden Juudan kansa oli kuin erikoisesti valittu kansa, joka siis koetti noudattaa sitä ohjelmaa, niin sanoaksemme, joka oli avoinna koko ihmiskunnalle, joka oli tarjona kaikille kansoille. Gnostikoista hyvin monet eivät suinkaan erikoisesti ihailleet juutalaisia, päinvastoin. Monet heistä saattoivat pitää juutalaisia sangen ahdasmielisinä ja sangen itsekkäinä ja itsepintaisina. Mutta se ei estänyt heitä tunnustamasta, että Juudan kansassa oli sentään muodostunut Israel eli Herran valittu kansa, Jumalan valittu joukko, joka tietenkin oli saattanut muodostua toisissakin kansoissa, mutta joka ainakin Juudan kansassa saavutti hyvin tärkeän tuloksen, nimittäin Jeesus Kristuksen ruumistumisen. Meidänkään ei pidä nykyaikana unohtaa, jos tunemme itsemme joskus hieman, kuinka sanoisin, epäystävällisiksi juutalaisia kohtaan, että Juudan kansan keskuuteen kuitenkin oli syntynyt se Va-

pahtaja, jonka koko kristikuntamme tunnustaa. Sentähden Vanha Testamentti, vaikka se allegorisesti kuvaa jotakin Israelia eli Jumalan valittua joukkoa, samalla on historiallisesti tullut kuvaamaan joitakin pyhiä oloja ja olosuhteita Juudan kansan keskuudessa. Kävisi aivan liian pitkäksi askel askeleelta seurata Juudan kansan historiaa ja nähdä, mitenkä siinä vähitellen valmistui mahdollisuus ottamaan vastaan Jumalan pojan ruumistuma. Sentähden tahtoisin lyhyesti ja ylimalkaisesti kuvata sitä ydinseikkaa, joka oli välttämättöntä, minkä piti toteutua, jotta lunastaja, Jumalan pojan ruumistuma tuli mahdolliseksi. Tiedätte kaikki, että kun käytän sanoja „lunastaja” ja „vapahtaja”, niin en tarkoita sillä mitään ortodoksiaa ja kirkollista käsitystä. Sehän on ennestään tunnettu, mutta tuollainen sana sisältää suuren totuuden joka tapauksessa, ja me tulemme sitten ensi kerralla enemmän käsittelemään sitä puolta. Ne, jotka ovat seuranneet vuosikausia näitä meidän esitelmiämme ja kysymysiltojamme ja myöskin kirjallisuuttamme, tietävät, että on usein huomautettu siitä erikoisesta, merkillisestä okkultisesta seikasta, että jos ennen Kristusta jonkun ihmisen piti saavuttaa korkea kehitystaso, tulla, niinkuin nyt voimme sanoa, Mestariksi, taikka vielä korkeammaksi olennoiksi inhimillisessä kehityksessä, niin hän ei voinut yksin tätä saavuttaa. Jotta joku yksilö olisi saavuttanut tuollaisen korkean kehitysasteen, oli välttämättöntä, että ainakin jotkut ihmiset, joku joukko ihmisiä, tahtoivat, että tällainen korkeasti kehittynyt ihminen tulisi mahdolliseksi. Monien ih-

misten täytyi yhdessä kieltäytyä, tahtoa, mietiskellä, valmistaa tuollaista tapahtumaa. Ja sen tähden, jos me luemme niin paljon kuin nyt on jäljellä historiallisia tietoja vanhoista oloista Euroopassa, — sanokaamme germaanien, vanhojen kelttien, vanhojen suomalaisten, — niin huomaamme niistäkin historiallisista tiedoista, jotka meillä on jäljellä, aivan selviä viittauksia siihen, että joukko ihmisiä, sanokaamme esim. 12 ihmistä yhdessä yritti tehdä henkistä työtä, jotta yksi heistä, ehkä kolmastoista heidän yhteisillä rukouksillaan, yhteisillä uhreillaan, yhteisellä kieltäytymisellään nousisi tajunnassaan niin korkealle kuin he tavoittelivat. Sillä ennen Kristusta ei saattanut tähän päivätajuntaan tuoda muuten kuin transsissa tietoa korkeammilta tasoilta, erittäin korkeilta hengen tasoilta. Täytyi aina olla joukko, joka piti jonkinlaisen istunnon, niinkuin voisimme sanoa, ja yhden heistä piti nousta hengessään korkealle. Treenaus oli pitkä, sillä oli käytävä erilaisten vihkimysten läpi eri tasoilla. Kun tuo yksi saavutti korkean tilan hengessään, niin hän oli transsissa, hän oli toisenlaisessa tajunnantilassa. Hän ei voinut itsetietoisesti päivätajunnassaan olla siinä kirkkaudessa ja korkeudessa. Mutta toiset, jotka istuivat ympärillä, saivat kuulla, mitä heidän ystävänsä, heidän johtajansa transsissa puhui. Samanlaista kyllä yritetään meidänkin päivinämmä, mutta Kristuksen jälkeen se ei ole välttämätöntä; se ei ole tarpeellista. Kristuksen jälkeen, niinkuin olemme huomauttaneet, yksilön pitää nousta tässä päivätajuisessa ymmärryksessään kaikkiin korkeuk-

siin. Pitäkäämme nyt se seikka mielessämme, että ennenkuin joku ihminen oli tuonut taivasten valtakunnan alas maan päälle, ennenkuin yksi ihminen oli tietoinen Jumalasta, tietoinen korkeampien maailmojen elämästä päivätajuisessa minuudessaan, se ei ollut ihmiskunnassa yleensä mahdollista. Jeesus Kristus toi, niinkuin monta kertaa olemme sanoneet, tuon mahdollisuuden meille. Nyt on pelastus, niinkun aivan oikein sanotaan pyhässä kirjassa, avoinna meille kaikille. — Noina vanhoina aikoina oli aina välttämätöntä, että ihmiset yhdessä valmistuivat johonkin suureen tulevaan tapahtumaan. Kun nyt oli kysymyksessä niin mahdottoman suuri tapahtuma kuin Jumalan pojan tajunnan fyysillistyminen, niin siinä oli kuin kutsu heitetty koko ihmiskunnalle, kaikille kansoille: Tahdotteko te valmistaa itseänne sitä varten? Ja meidän täytyy sanoa, että eräs kansa täällä maan päällä, nimittäin Intian kansa sangen merkillisellä tavalla vastasi tähän kutsuun. Intian kansassa on syntynyt ja esiintynyt vuosituhansien vieressä mitä merkillisimpiä mestariolentoja, mitä merkillisimpiä opettajia ja jumalallisia olentoja. Me emme sitä ihmettele, kun katselemme Intian kansaa, sillä se on luonnostaan aina ollut erittäin uskonnollista ja harrasta, mietiskelyyn taipuvaa sillä tavalla, että se kääntää katseensa sisäänpäin toisiin maailmoihin. Mutta siltä on aina puuttunut eräs ominaisuus, nimittäin se, että se kääntäisi katseensa myöskin tähän ulkonaiseen elämään. Meidän täytyy tunnustaa Juudan kansan suhteen, että se kääntää katseensa myös tähän ulko-

naiseen, käytännölliseen maailmaan, vaikka se mitä suurenmoisimmalla tavalla aina on uskonut Jumalaansa, siihen ainoaan Jumalaan, jonka Moosesen kautta antamia käskyjä se tahtoo totella. Vaikka me lukiessamme Vanhaa Testamenttia huomaamme hyvin paljon sellaista, mikä ei meitä miellytä, hyvin paljon sotia, hyvin paljon merkittäviä käskyjä Jumalan puolelta, niin että me näemme, että se Jumala ei ole ollut maailman-kaikkeuden Jumala, niin me huomaamme itse kansan suhteen, että se kyllä syvästi katui, jos se oli poikennut Jumalansa tieltä; kansan keskuudessa aina esiintyi profeettoja ja opettajia, jotka nuhtelivat ja moittivat ja jotka sitten johtivat sitä oikealle tielle. Kansahan vietiin kerta toisensa perästä pois omasta maastaan. Sillä oli todella kärsimyksiä kestettävänä. Ja tästä huolimatta se pysyi omalle Jumalalleen uskollisena. Ei se muuttunut millään tavalla eikä omaksunut vieraita jumalia. Vankeudessa, suurimmassa hädässä esiintyi joku profeetta, joka muistutti: „J?itäkää kiinni isänne Jumalasta, Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumalasta. Hänessä pysykää; Hänen käskyjään noudattakaa; muistakaa, että olette Jumalan valittu kansa.” Tämä on merkittävää Juudan kansan historiassa. Sentähden meidän täytyy tunnustaa, että emme aivan rajattomasti ihmettele sitä, että Jeesus Kristus saattoi syntyä juuri Juudan kansan keskuuteen.

Mikä oli se valmistus, josta kutsu oli lennätetty ulos koko ihmiskuntaan? Mikä oli se valmistus, josta sekä Intian kansa että Juudan kansa koetti noudattaa ainakin osia? Se valmistus

koski ennenkaikeä syntiinlankeemusta, sitä erehdystä, jota me nimitämme sukupuolipulmaksi ja jonka pulman tärkeimpänä momenttina on arvoitus n a i n e n . Jos Intian kansan elämää katselemme, niin huomaamme, kuinka naista siellä aina pidettiin melkein kuin vankeudessa. Nainen sai elää *zenamassa*, ja se merkitsee, aivan eristettynä maailmasta. Samaa tavoittelee muhamettilainen haaremillaan. Intiassa nainen eli *zenamassa*, ja ennenkuin hän joutui avioliittoon, hän ei saanut nähdä miehiä. Ensimmäinen mies, mikä hänelle näytettiin, oh paitsi isää, hänen puolisonsa, jonka vanhemmat saivat määrätä. Silloinkin hän ehkä näki ainoastaan puolisonsa silmät ja otsan. Tämä sai häneen vaikuttaa. Sitten hän joutui naimisiin, eikä hän muuta tietysti nähnyt kuin puolisoaan. Tämä teki, tämän on eräs intialainen ihan tänä päivänä vakuuttanut, tämä teki ja tekee vielä tänä päivänä, mikäli tätä järjestelmää noudatetaan, että naiset kasvoivat erittäin viattomiksi, lapsellisiksi olennoiksi, erittäin uskollisiksi puolisoiksi, merkillisen suloisiksi ja pehmeiksi olennoiksi, niinkuin eräs hindulainen sanoi: „Ei ole aavistusta täällä Euroopassa, kuinka suloinen nainen voi olla. Teillä täällä länsimailla nainen yhä enemmän muistuttaa miestä, mutta meillä on ero miehen ja naisen välillä säilynyt täysin pyhänä, niin että nainen Intiassa toteuttaa jotakin sellaista, josta länsimailla saatetaan ainoastaan unelmoida. Teillä ei ole aavistusta siitä, kuinka suloinen, ihana, kuinka äidillinen, kuinka rakastavainen ja ihmeellinen tällainen intialainen nainen voi olla.”

Tietysti meidän aikanamme olot Intiassa suuresti alkavat muuttua, mutta siellä täällä on kuitenkin vielä säilynyt tämä vanha, merkillinen olosuhde. — Jos taas katselemme juutalaisia, niin huomaamme, että heidän keskuudessaan, samoin kuin juutalaisten kesken vielä tänä päivänä nais- ta myöskin aina on pidetty olentona, jonka pitää olla ehdottomasti puhdas. Muistan, kuinka eräs juutalainen rouva sanoi minulle: „Jos juutalai- nen tyttö millään tavalla hairahtuisi nuoruudes- saan, niin huolimatta siitä, että hän olisi aivan nuori tyttö, ja melkein lapsi, hänet suljettaisiin pois juutalaisten keskuudesta; hän on pilattu olento. Juutalainen tyttö ei saa millään tavalla hairautua.” Minä en tiedä, missä määrin nyt tämä kaikki pitää paikkansa ja kuinka sitä toteu- tetaan meidän aikanamme. Mutta kun me tut- kimme juutalaisten historiaa, voimme kyllä huoma- mata, että he aina pitivät arvossa naisten puh- tautta ja panivat arvoa heidän äidillisyydelleen ja sille seikalle, että naisten, tulevan äidin piti uskoa Jumalaan. Tämä vie meidät itse asiassa ydinkohtaan, sillä lunastustyön, valmistustyön ydinkohta, sen tärkein käsky oli siinä, että nais- ten piti niin kasvaa, ja naista piti niin kasvattaa, että hän tahtoo synnyttää lapsia Jumalalle. Hei- dän ei pidä millään tavalla vieraantua siitä teh- tävästä, mikä heille on luonnostaan annettu, syn- nyttää lapsia. Siitä heidän ei pidä vieraantua, vaan heitä pitää niin kasvattaa, että he ymmär- tävät sen olevan heidän elämäntehtävänsä ja että he ymmärtävät synnyttävänsä lapsia Ju- malalle ainoastaan ja heidän lapsensa ovat Juma-

lan lahjoja, ja heidän lapsensa omistetaan ainoastaan Jumalalle. Ajatelkaamme vain, että nuori tyttö kasvatettaisiin tällä tavalla ja että häneen juurrutettaisiin pienestä pitäen sellainen elämäntähtämys, että hän on tuleva äiti, että hänen pitää synnyttää lapsia, mutta että ne lapset ovat Jumalan omia. Jotta hän voisi tällä tavalla synnyttää Jumalalle, hänen täytyy olla jumaluskon täyttämä pienestä pitäen. Hän ei saa koskaan epäillä Jumalaa, ja hän ei saa koskaan hairautua elämän pyörteisiin; hän ei saa koskaan antaa elämän ulkonaisten olojen ja viehätysten vietellä itseään niin, että hän unohtaisi Jumalan. Jumala on oleva aina hänen mielessään, aina hänen tulee uskoa Jumalaan ja toivoa, että hän voisi hänelle, synnyttää lapsen. Silloin hän menee oikealla tavalla avioliittoon. Tietysti tähän kasvatukseen kuului myöskin, että miehet, nuoret pojat ja nuorukaiset kasvatettiin oikeaan elämäntuntein ja oikeaan tietoon siitä, mikä heidän elämäntehtävänsä on. Heidän tehtävänsä on myöskin synnyttää Jumalalle, mutta he eivät saa sitä asiaa samalla tavalla ajattelia; he eivät saa kulkea samanlaisissa tunnelmissa niinkuin tyttöjen tulee. Tytöt saattoivat kulkea tunnelmissa sentähden, että heidän mielikuvituksensa, kun he ovat koskemattomia neitsyeitä, kun he ovat lapsia, on puhdas. Heidän mielikuvituksensa jää puhtaaksi, ja heidän täytyy kulkea sellaisessa rakkauden tunnelmassa, että he tahtovat tulla äideiksi Jumalaa varten. Mutta nuorukaisia ja miehiä oli kasvatettava sillä tavalla, että he unohtivat kaiken sukupuolielämän, että he olivat puh-

taita juuri sellaisessa luonnollisessa kieltäytymisessä, että he eivät koskaan kokeneet muuhun naiseen kuin häneen, jonka kanssa menivät avioliittoon. Paljon on tällaista Juudan kansan historiassa. — Jos me katselemme vanhoja kansoja täällä Euroopassa, niin huomaamme, että jotkut kansat, jotka olivat lähempänä luontoa ja elämän todellisuutta, vaistomaisesti toteuttivat juuri jotakin tähän suuntaan, niinkuin muistamme historiasta. Kun Rooman suuri valtakunta ulottui ympäri koko tunnetun Euroopan ja siis myöskin germaanien alueelle — ja niiden kansojen alueelle, jotka kansainvaelluksessa olivat tulleet Rooman kansan rajoille —, niin silloin Rooman sotajoukkoihin ja maakuntiin otettiin m.m. paljon germaaneja. Silloin roomalaiset usein ihmettelivät, että niin monet ja niin suuri prosenttimäärä näistä germaaneista eivät tulleet viekoitelluiksi, vaikka Rooman valtakunta kaikissa nautinnoissaan tarjosi mitä merkellisimpiä mahdollisuuksia kaikkeen syntiin, vaikka Rooman valtakunnassa harjoitettiin niin irstasta sukupuolielämää kaikessa suhteessa kuin vain ajatella saattaa. Rooman valtakunnassa oli vähitellen vuosisatojen viereissä kehittynyt sellainen elämäkäsiys, että ihmisen piti antautua kaikkiin sukupuolielämän tarjoamiin nautintoihin. Eihän elämällä ollut muuten mitään arvoa. Roomalaiset elivät rikkaina ja ylellisyydessä. Heillä ei ollut mitään muuta mieltä kuin oman elämänsä hauskuutta, ja sentähden Rooman valtakunta rappeutui. Nuo ihmiset, joilla oli tilaisuus ajatella vain omia nautintojaan, lankesivat syvälle suku-

puolielämän kaikkiin kuiluihin, ja he ihmettelivät, että germaanit, jotka olivat tulleet noista metsistä, tuosta Germaniasta ja Saksan aarniometsistä, saattoivat pysyä välinpitämättöminä ja koskemattomina. He pitivät heitä barbaareina ja kehittymättöminä olentoina, joilla ei ollut mitään kulttuuria, jotka eivät ymmärtäneet mitään elämästä, jotka eivät tienneet mitään ihmisten kaikista ihanista mahdollisuuksista, vaan elivät kuin eläinlaumat. Myöskin he ihmettelivät sitä, että nämä germaanit noissa metsissään tavattomasti lisääntyivät. Vaikka heitä tapettiin kuinka paljon tahansa sodissa, ja vaikka he taistelivat toisiaan vastaan, niin heistä ei tullut loppua. Roomalaiset ihmettelivät, sillä Roomassa kristikunnan alkuaikoina oli aivan määrätty rahapalkkio niille, jotka synnyttivät lapsia. Ei tahtonut enää syntyä lapsia roomalaisille, ja sentähden täytyi innostaa vanhempia lupaamalla heille palkkiota valtion puolesta. Tiedämme, että on tänä päivänä joissakuissa maissa samalla tavalla. Kun roomalaiset kysyivät germaaneilta, millä ihmeen tavalla he noin lisääntyivät, niin germaanit vastasivat aivan yksinkertaisesti ja rauhallisesti: „Meillä on niin, että kukaan mies ei koske yhteenkään naiseen, ei ajattele ketään naista, ennenkuin hän täyttää kolmekymmentä vuotta, ja silloin hän menee naimisiin; ja koska hän on säilyttänyt koko nuoruutensa voiman, koko miehisen siemenensä, niin on selvää, että heidän vaimonsa ovat hyvin hedelmällisiä. Te roomalaiset yritätte kuinka paljon tahansa, mutta teille ei synny lapsia. Meidän ei tarvitse yrittää, sillä olemme täynnä elämän voi-

maa”. Näin vastasivat germaanit. Ja jos muistamme Juudan kansaa, niin siinä jo kaikista ensimmäisissä n.s. Jumalan käskyissä puhutaan, että teidän täytyy lisääntyä, lisääntyä ja täyttää maa. Sellainen ei ole mahdollista, jollei ole pidättyväisyyttä, itsensäkieltämistä ja puhtautta miesten puolelta, ja jos ei nainen kasva oikeaan ja luonnolliseen käsitykseen tehtävästään naisena.

Jumalan pojan ruumistumiselle oli välttämätön edellytys, että oli edes joku kansa tai ryhmä jossakin kansassa, joku joukko ihmisyksilöitä, jotka todella tahtoivat elää Jumalalle ja jotka todella tahtoivat antaa koko sukupuolivoimansa Jumalalle. Tämä oli tuo luonnollinen ensimmäinen valmistus. Mutta gnostikot selityksissään eivät suinkaan tyytyneet tähän. Ei tämä vielä edellyttänyt ehdottomasti, että Jumalan pojan taajunta saattoi syntyä maan päälle, että Jumalan poika saattoi syntyä, vaan tämä oli vasta ensimmäinen valmistus. Sitten sen valmistumisen perästä seurasi toinen aste tässä suuressa valmistumisessa eli suuressa odotuksessa, nim. vihkimys. Tämä n.s. vihkimys ratkaisee uudella, aivan toisella tavalla miehen ja naisen suhteen. Sillä jos ensimmäinen valmistus kohdistui siihen, että sukupuolielämästä ei saanut tehdä nautinnon mahdollisuutta, vaan että se oli uhrattava ihmiskunnan hyväksi, Jumalalle, niinkuin sanottiin, että sen tuli ainoastaan palvella ihmiskunnan eli noiden valikoitujen puhtaampien ihmisten lisääntymistä, niin tuo. toinen seikka, vihkimys, asetti aivan toisia ihanteita miehille ja naisille. Ihmis-

ten ensimmäinen tehtävä oli lisätä puhtaitten ihmisten lukumäärää, joka tapahtui oikean avioliiton ja oikean sukupuolielämän kautta. Ihminen sai silloin ymmärtää ja oppia, että hänen omassa vapaudessaan ja hänen omassa kädessään oli kyky kutsua enkeleitä syntymään maan päälle. Heidän ei ollut pakko synnyttää ainoastaan kehittymättömiä ihmisiä, vaan tämän valiojoukon tehtävä oli antaa fyysillisiä ruumiita niille ihmisille, jotka olivat paratiisissa olleet, joita viime kerralla nimitimme totuudenetsijöiksi ja joita gnostikot nimittivät pneumathikoiksi eli henkiseksi ihmisiksi. Valiojoukon, oikein kasvatetun ihmisjoukon tehtävä oli antaa enemmän mahdollisuuksia näiden pneumathikoi-ihmisten eli totuudenetsijäin eli langenneiden enkelien syntymiseksi maan päälle. Kun tämä oli syvästi käsitetty ja kun sitä oli toteutettu tuhansien vuosien aikana, niin noille ihmisille, jotka siis myöskin jälleensyntyivät tuohon valiojoukkoon, vähitellen selvisi se uusi ja aivan merkillinen mahdollisuus, mikä piili sukupuolisuudessa eli sukupuolen luovassa voimassa, eli miehessä ja naisessa. Tämä toinen asia esitettiin sillä tavalla, että Jumalan pojan täytyi syntyä, Jumala oli syntyvä tänne maan päälle. Siinä tarvittiin silloin yhden miehen ja yhden naisen yhteistyö. Mutta millainen oli tämä yhteistyö? Se oli sellainen, että meidän on sängen vähän mahdollisuutta sitä edes kuvitella. Se on ihmisille vielä niin korkeata, niin haaveellista, aivankuin pilventakaista, että mielikuvituksessamme on meidän vaikeata sitä käsittää. Luulen sittenkin, että totuuden-

etsijäin kesken on mahdollisuutta ymmärtää tätä seikkaa, josta gnostikot salaisesti opettivat. Se on samalla, ei nyt enää syntymisen taikka avioliiton, enää ruumillisen avioliiton mysteerio, vaan rakkauden mysteerio. Se on nimittäin siinä, että mies ja nainen rakastavat toisiaan todella aivan kokonaan, sydämessään, hengessään, sielussaan. Ei ole kysymys mistään ruumiillisesta, aistillisesta viehätyksestä, vaikka sellaistaikin olisi, vaan on kysymys ainoastaan todellisesta rakkaudesta, sydämellisestä, yksilöllisestä, inhimillisestä rakkaudesta. Silloin siinä rakkaudessa nainen eli vaimo näkee, että hänen miehessään piilee Jumalan poika, taikka jos emme puhu miehestä ja vaimosta, vaan kahdesta rakastavasta, nuorukaisesta ja nuoresta neidosta, neitonen näkee rakkaudessaan, että hänen rakastetussaan piilee Jumalan poika; silloin hän ajattelee ja tuntee: Minun täytyy rakastaa esille tuo Jumalan poika. Ja mies tietää, että hänessä piilee mahdollisuus tähän Jumalan poikaan, ja hän tietää, että hän rakastettunsa avulla, yksin hänen avullaan voi saada esille tuon Jumalan Pojan. Tämä rakkaus on silloin, niinkuin me sanoisimme, ehdottomasti puhdas. Sillä ei ole mitään tekemistä sukupuolielämän kanssa. Sillä on tekemistä sukupuolielämän kanssa ainoastaan siinä merkityksessä, että se on sukupuolielämästä kieltäytymistä, sukupuolielämän voittamista. Tässä ei ole nyt kysymyksessä suvun jatkaminen, vaan siinä on kysymyksessä iankaikkinen elämä eli suvun iankaikiseksi tekeminen. Siltä kannalta on aivan kuin avioliitossa ollessaan kaksi ihmistä luopuisi ian-

kalkkisesta elämästä, mutta samalla antaisivat suvun jatkua, jotta heidän lapsensa mahdollisesti voisivat koettaa ja yrittää, osaisivatko he saavuttaa ikuista elämää. Tämä on asia, jonka Leo Tolstoi aavisti. Hän näki hengessään, että sukupuolielämässä täytyy olla jokin sellainen ratkaisu, jota hän nimittää puhtaudeksi. Muistamme, kuinka koko maailma nauroi hänelle. Sehän on selvä. Romaanien ja novellien kirjoittajat keksivät esimerkkejä, kuinka äärettömän hullua on, että kaksi ihmistä päättää elää kuin veli ja sisar. Aivan oikein, jos kaksi ihmistä päättää, että he elävät kuin veli ja sisar. He eivät lähde oikeasta edellytyksestä, ja se on haavetta, jota on mahdotonta toteuttaa. Se on mahdollista ainoastaan siinä tapauksessa, että takana on se rakkaus, joka ratkaisee kaikki kysymykset, että takana on se rakkaus, joka näyttää tämän, *se* rakkaus josta ihmiset eivät vielä tiedä mitään. Mehän olemme täällä rakkautta oppimassa. Me synnymme tänne maan päälle uudestaan ja uudestaan ja käymme täällä rakkauden koulua; sillä meillä ei ole aavistusta siitä mitä rakkaus on, mikä rakkaus on miehen ja naisen välillä, kahden ihmisen välillä. Meillä on käsitystä rakkaudesta siinä määrin kuin sukupuolivoiman, mielikuvituksen heittäjän *maara* meille tästä rakkaudesta kertoo ja ilmaisee. Meillä ei ole mitään käsitystä todellisen rakkauden merkillisistä voimista. Esoteerisissa piireissä, valiojoukoissa, jotka ovat satoja, tuhansia vuosia vanhat ja ovat eläneet puhdasta aviollista elämää, on kehittynyt käsitys siitä, että on olemassa taivaallista rakkautta, satumaista rakkaut-

ta, joka tekee ihmisestä Jumalan. Sentähden tämä on mysteeriologia, josta täytyy vaieta. Sentähden tähän sisältyy niin äärettömän paljon elämän salaisuutta. Ja kuitenkin kaikki ne ihmiset, jotka olivat paratiisissa ja langenneita enkeleitä, kaikki ne ihmiset, jotka „Salaisen Opin” mukaan kuuluvat siihen kolmanteen osaan, jotka kieltäytyivät ruumistumasta, tunsivat sisäissään, että jotakin sellaista pitäisi olla, jokin tällainen pitäisi olla mahdollinen. Luulen, että ensimmäisessä nuoruudessaan jokainen nuori mies aina, en uskalla mennä sanomaan naisista, koska tässä ruumistuksessa olen miehen ruumiissa, syvästi sisäissään tietää, että pitäisi olla olemassa sellainen ihmeellinen rakkauden suhde, joka tekee, että he molemmat nousevat taivasiin. Sehän on aivan haaveetta, me sanomme. Kun ihminen tulee vanhaksi, hän nauraa itselleen. „Mitä hulluutta, ei todellinen elämä ole sellainen.” Mutta asia on niin, että todellinen elämä on sellainen, ja joskus tulee sellaiseksi, joskus tulee sellainen asia todelliseksi, että kaksi ihmistä voi synnyttää tuon Jumalan pojan. — Ja nyt tahtoisin heti tässä aivan kuin loppupäätökseksi sanoa, että gnostikkojen opetusten kannalta kaksi sellaista ihmistä lopulta sitten tuli, ja ne olivat raamatunkertomuksen Joosef ja Maria. Tästä on gnostikoilta muuten hiukan erilainen käsitys. Toiset puhuvat toisella, toiset toisella tavalla. Siinä tulee eteen dokeetismi, tuo oppi Jeesuksen harharuumiista, *dokeesta*. He opettivat, että Jeesus tuli harharuumiissa. Gnostikot opettivat ja ajattelivat näin: Joosef ja Maria olivat kaksi tällaista ihmistä, ja

he yhdessä synnyttivät. Maria synnytti lapsen Jumalalle, mutta se lapsi oli juuri Joosef. Joosef on hänen poikansa, jossa hän synnytti rakkaudellaan esille Jumalan pojan, niin että Joosef muuttui Jeesukseksi. Silloin siis Jumalan poika tuli aivankuin harharuumiseen, sillä niinkuin vielä lisättiin, — minun täytyy nyt puhua ulkonaisesti, niinkuin asiat esitetään, — kun Joosef ja Maria olivat tällä tavalla osanneet rakastaa, niin heidät siirrettiin Eedenin paratiisiin, ja kun he sieltä tulivat esille, Joosef oli muuttunut Jeesukseksi, ja täten oli siis Jumalan poika harharuumiissa. Maria oli hänen äitinsä ja samalla hänen puolisonsa. Ja Maria oli siellä paratiisissa tullut henkisesti niin yhdeksi Joosefin kanssa, että oli ainoastaan Jeesus ja Joosefin vanha äiti, joka esiintyi Jeesuksen äitinä. Taikka sitten niin, että Maria myöskin tuli takaisin ja vielä esiintyi täällä maan päällä ja vasta kuolemansa jälkeen tuli yhdeksi Joosefin kanssa. Tämä on mysteerio, jota emme nyt tahdo kosketella.

Jatkuva lunastustyö

VI

Lunastustyö ei ole mikään kertakaikkinen historiallinen tapahtuma, vaan, kuten viime kerralla koetimme esittää, se alkoi jo aikojen aamulla heti syntiinlankeemuksen jälkeen, ja se yhä jatkuu. Eikä se tällä meidän tähdellämme ole loppunut, ennenkuin viimeinen ihmissielu on pelastunut. Puhuimme viime kerralla lunastustyön valmistuksesta, josta gnostikot olivat tietoisia ja jota tietysti kristilliset kirkotkin ovat aavistaneet,

vaikka niiden tieto yksityisseikoista ei ole yhtä selvä, koska ne eivät ole käsittäneet itse lunastusta.

Kun nyt tahdomme jatkaa viimekertaista esitystämme, niin voimme nähdä, kuinka aiheemme jakautuu itsestään kahteen osaan, nim. ensiksi siihen lunastustyöhön, jonka Jeesus Natsarealainen suoritti täällä maan päällä vaeltaessaan ja kuollessaan, ja sitten toiseksi siihen lunastustyöhön, joka yhä on jokaisen ihmissielun edessä. Viime kerralla jo näimme, että lunastustyön valmistus oli annettu ihmisten käsiin; ja koko lunastustyö tavallaan on annettu ihmisten käsiin, koska Jeesuskin oli yksi ihmisistä. Kuitenkin on hänen työnsä, niinkuin aina olemme sanoneet ja niinkuin me aina olemme olleet asiasta tietoisia, ainutlaatuinen. Lunastustyöllä — olkoon ohimennen sanottu — tarkoitamme tietysti sitä seikkaa, että ihmiset taas tulisivat täysin tietoiseksi omasta jumaluudestaan. Tämä tieto meidän syntyperäisestä jumaluudestamme hävisi meiltä syntiinlankeemuksen seurauksena. Ja mikä syntiinlankeemus oli, siitähän olemme myöskin yksityiskohtaisesti puhuneet. Tämä tietoisuus sisäisestä jumaluudesta on siis saavutettava takaisin, ja se tietoisuus on silloin toteutuva koko meidän olemuksessamme. Se ei ole pelkkä pään, aivojen tieto, vaan tieto, joka tunkee läpi meidän olemuksemme. Kun me henkisesti jotakin tiedämme, se ei ole samaa kuin aivojen muistitieto; me voimme oppia kirjoista ja toisilta, mutta se ei ole henkistä tietoa, se on aivotietoa. Henkinen tieto on tietoa, joka on samalla olemista. Mitä

me henkisesti tiedämme, sitä me ihmisinä olemme. Sentähden se henkinen tieto omasta jumaluudestamme, joka on meidän saavutettava ja jonka saavutus samalla on meidän lunastuksemme, on samalla sitä, että me tulemme itse jumaliksi. Me olemme silloin taas jumalallisia, niinkuin me olimme; me toteutamme sitä, mitä me todellisuudessa olemme. Ja sanotaanhan Jeesus Kristuksestakin, että hän oli ensimmäinen, esikoinen veljistä. Hän ei ole toisenlainen olento eikä erikoinen, vaan esikoinen. Ja sanoihan hän itse myös opetuslapsilleen: „Niitä tekoja, mitä minä teen, tulette tekin tekemään; ehkä vielä suurempia tekoja.” Meidän ei pidä kieltää tuollaisia selviä sanoja. Meidän pitää ymmärtää, että niihin sisältyy totuus. Tässä on kysymyksessä, että me ihmiset seuraisimme Jeesus Kristusta ja saavuttaisimme saman elämän, mikä oli Jeesus Kristuksella, ja saman sisäisen tiedon, jumalallisen olemisen, joka ei ollut hänellä ainoastaan sisäistä, vaan joka täytti koko hänen persoonallisuutensa, yksin hänen ruumiinsakin.

Kun nyt tahdomme luoda katsauksen Jeesus Kristuksen varsinaiseen lunastustyöhön, minkä hän suoritti meidän ihmiskuntamme ja meidän tähtemme hyväksi, niin on meidän hyvä ajatella asiaa määrättyltä kannalta, ja silloin ottaa sielumme silmien eteen nähtäväksi, mitä ainakin jotkut apostoleista ja jotkut gnostikkojen suurista johtajista tiesivät, ja mitä he myös esittivät sanoissaan, joskin ehkä hieman peitettyssä muodossa. Meidän täytyy kosketella asiaa, joka on sangen suuri mysteerio kaikille kristityille yhä

tänä päivänä, vaikka he kyllä ovat paljon puhuneet ja uskoneet Jeesuksen lunastuksesta melkein kahdentuhannen vuoden aikana. Mutta kun gnosis hävisi kirkosta, hävisi myös traditio oikeasta ymmärryksestä ja tiedosta. Muistanette, että viime kerralla puhuin merkillisestä teoriasta, doketismista, jonka mukaan Jeesus Kristus ei ollutkaan ihminen tavallisessa merkityksessä. Kosketin silloin hyvin salaista, esoteerista teoriaa Jeesuksen persoonallisuudesta, nim. sitä, että hän itse asiassa oli Joosef, joka olisi muuttunut Jeesukseksi; ja tämä olisi tapahtunut sen kautta, että Kristus, niinkuin gnostikot sanoivat, hyvin korkea aioni, otti asuntonsa häneen, mikä tapahtui Jordanin kasteessa, — ja Johannes Kastaja oli hyvin hämmästynyt. Joosef tämän teorian mukaan ei ollut mikään vanha mies, vaan nuori essealainen, saman ikäinen kuin Maria. Joosef oli tuttu Johannes Kastajalle, joka oli aavistanut, niinkuin yleensä essealaiset veljet olivat aavistaneet, että Joosefista saattoi tulla Jehoshua, kansan vapahtaja, sillä hänellä oli onni olla puhtaan naisen ystävä. Tämä oli salaperäinen ja ihmeellinen teoria, mutta toiselta puolen täytyy minun ikäänkuin sulkumerkkien sisällä sanoa, ettei jäisi väärinkäsitystä: apostolien mukaan ja minunkaan kannaltani doketismi ei pidä paikkaansa. Tuohon gnostilaisten käsitykseen kuului myös se, että Jeesus ei kuollut ristillä, vaan silloin annettiin hänen joko Joosefina kuolla, jolloin Kristus harharuumiissaan oli vetäytynyt pois, tai että Joosef-Jeesus ei kuollut ristillä, vaan se oli jätetty toiselle ihmiselle, Simon Kyreneläiselle. Tä-

mä teoria tulee erinomaisen monimutkaiseksi, ja kuitenkin olen tästä puhunut, olen maininnut tällaisen merkillisen asian, joka teistä viime kerralla saattoi tuntua kovin tuulesta temmatulta. Olen maininnut tästä siksi, että meidän pitää koko ajan muistella omaa aikaamme ja kaikkia niitä teorioja, jotka nykyaikana voivat esiintyä teosofisen liikkeen yhteydessä ja muualla. Teosofisen liikkeen yhteydessähän on laajassa muodossa esiintynyt doketismi, vanha teoria siitä, että persoonana Jeesus on yksi, ja Kristus on joku toinen persoona, joka otti asuntonsa häneen, siis joku korkeampi aioni, kuten gnostikot sanoivat. Sen suuntaisia teorioja on vielä tänä päivänä, että Kristus oli joku persoonallinen olento, korkeamman laatuinen mestari, joka voisi ottaa tänä päivää asuntonsa johonkin ihmiseen, erikoisesti valmistettuun opetuslapsen. Minun täytyy tästä mainita ohimennen, vaikka ne, jotka ovat seuranneet näitä luentoja vuosikausia, tuntevat näkökantani. On hyvä pitää mielessä se toinen käsitys, mikä oli apostoleilla ja suuremmilla gnostikoilla ja mikä mielestäni myöskin selvästi tulee näkyviin evankeliumeista, nim. se näkökanta, että Kristus ei ole mikään toinen olento, korkeampi mestari, joka käyttää hyväkseen opetuslapsen ruumista, vaan se, jota nimitämme Kristukseksi, on Jumalan Poika, suuri Kosmillinen Kristus, kosmillinen tajunta, täydellisyytajunta, Isän Jumalan elävä kuva täydellisyydestä, jostakin saavuttamattomasta meidän kannaltamme; mutta tämän meidän planeettamme suhteen se on Jumalan elävä täydellisyyokuva, Jumalan poika. Se

on tämä jumalallinen tajunta, joka otti asuntonsa Jeesukseen ja jonka samalla tavalla pitää ottaa asuntonsa joka ainoaan ihmiseen, jotta hän tulisi lunastetuksi kaikesta. Sentähden huomaamme, kuinka apostolit kirjoituksissaan torjuvat gnostilaisia, doketistisia näkökantoja; sen huomaamme Johanneksen evankeliumista ja Paavalin ja toisten kirjeistä.

Mutta jotta ymmärtäisimme jonkin verran järellämme tämän Jeesus Kristuksen varsinaisen lunastustyön, joksi syystä kyllä tahdomme sitä nimittää, niin on meidän muistettava, että tässä meidän olemassaolossamme, tässä meidän maailmassamme, maailman ilmennyksessä, esiintyy silminnähtävästi kaksi prinssiippiä, henki ja aine, tajunta ja muoto. Me näemme itsestämme, että on olemassa henki ja aine; meissä on tajunta, mutta samalla olemme ruumiillisia olentoja. Mitä enemmän kehitymme, sitä enemmän huomaamme, että tajuntaa on muuallakin, sielläkin missä sitä ensi näkemällä ei luule olevankaan, ja myös että tajuntaa ei missään ole ilman muotoa, vaikka käsite „muoto” on hyvin erilainen toisilla tasoilla kuin tässä näkyvässä maailmassa. Ja kun suuntaamme katseemme toiseen maailmaan, toiselle tasolle, niin alemman tason — niinkuin hyvin mielellämme tahdomme sanoa — kaikki muodot häviävät näkyvistä. Jos nyt kohdistaisin huomioni toiseen, henkiseen maailmaan, silloin koko tämä ympäristö häviäisi minun tietoisuudestani; minä en tietäisi tästä todellisuudesta mitään; näkisin toisen maailman toisine todellisuuksineen. Ja koska se olisi korkeampaa maailmaa meidän

silmillämme katsoen, niin siellä ajattelisin: „Mistä ihmeellisestä kuilusta olenkaan tullut; siihen harramaailmaan en suinkaan tahdo palata; tässä tahdon olla.” Niin on, jos kokonaan kohdistan huomioni toiseen maailmaan. Voi myös havaita kaksi maailmaa yht'aikaa, mutta se ei ole niin kokonaista kuin kokonaan mentäessä tajunnassaan korkeampaan maailmaan.

Kun otamme huomioon, että aina on oleva tajunta ja muoto, henki ja aine, siis kaksinaisuus aina on olemassa, niin me ymmärrämme, mitä esim. vanhat gnostikot tarkoittivat, kun he sanoivat, että maailma on olemassa sitä varten, että henki voittaisi aineen; on olemassa taistelu hengen ja aineen välillä, valon ja pimeyden välillä. Meidän tulee vain muistaa, — niin järkeviä, älykkäitä me olemme meidän ajanamme — että kun puhutaan valosta ja pimeydestä, hengestä ja aineesta, ei puhuta arvostelevalta, moraaliselta kannalta, ei tarkoiteta, että henki, valo itsessään on parempaa kuin pimeys tässä merkityksessä, vaan että on olemassa sellainen taistelu, suhde kahden navan välillä, että ensin on aine vallalla, sitten nousee henki, tajunta, hallitsemaan ainetta. Ja koska vielä huomaamme, ettei mitään elämää varsinaisessa merkityksessä ole ilman tajuntaa, — me kun olemme ihmisiä, ymmärrämme asian hyvin tältä kannalta — on luonnollista, että meidän syvempi itsemme tajuisena olentona kallistuu hengen puoleen. Sentheden syntyy erilaisia arveluita meidän kannaltamme hyvästä ja pahasta. Suuren jumaluuden kannalta ei ole mitään sellaista arvostelua.

Tämä meidän on muistettava. Mutta käytännöllisesti katsoen, koska olemme ilmenneitä olentoja, on luonnollista, että annamme suuremman arvon tajunnalle, hengelle, ja (katsomme asioita siltä kannalta, että henki saisi vallan aineen yli. Sitä varten on olemassa tämä meidän maailmamme, että tajunta voittaisi muodon, aineen, saisi käsiinsä aineen. Me olemme kaikki keskellä tätä taistelua. Vasta kun kaikki tämän planeetan elävät olennot, tämän planeetan tajunta on voittanut niin aineen, että se itsetietoisesti tunkee läpi aineen, vasta silloin on voitto saavutettu, aine kokonaan kirkastunut, kaikki tullut ikäänkuin hengeksi, tai aine on muuttunut siksi, miksi sen pitää muuttua. Syntiinlankeemus oli myös sen takia meille luonnollinen ja välttämätön, että joutuisimme tietoisesti tekemisiin aineen kanssa. Me olemme siis nyt täällä sitä varten, että oppisimme ainetta hallitsemaan. Mikä silloin on se aine, joka on meitä lähinnä ja jota meidän ensin täytyy oppia hallitsemaan? Se on meidän oma muotomme, persoonallisuutemme, ei ainoastaan tunteemme ja ajatuksemme, vaan myös himomme ja halumme, kaikki mikä meissä liikkuu; se ei ole meitä itseämme; se on liikettä meidän tajunnassamme. Kun pidämme kiinni siitä, että itse olemme tajuntakeskuksia, niin ymmärrämme, että kaikki tämä ei ole meitä itseämme, vaan itsemme ilmennystä, ja meillä ei ole valtaa sen yli, ei täydellistä herruutta fyysillisen ruumiin yli. Me emme voi sille esim. sanoa: sinä et saa kuolla. Se kuolee, kun sen aika tulee. Me emme voi sanoa ajatuksillemme ja tunteillemme: te

ette saa minua häiritä; pysykää minun ulkopuolellani; tahdon itse määrätä, mitä tahdon ajatella ja tuntea. Me emme ole omassa mikrokosmoksessamme saaneet täydellistä valtaa ilmenneen yli. Me olemme keskellä luomista ja keskellä lunastustyötä. Mutta yksi meistä, Jeesus Kristus, pääsi tässä pitemmälle kuin kukaan muu on päässyt. On sangen paljon, mutta tietysti äärettömän vähän katsoen siihen, kuinka paljon ihmisiä on maan päällä, mutta toiselta puolen kumminkin koko joukko, satoja, tuhansia ihmisiä, jotka ovat saavuttaneet sangen paljon tässä itsensä voittamisessa, jotka ovat sangen pitkälle päässeet oman itsensä kehittämisessä jumalallisella, nöyrällä, aivan todellisella tavalla. Mutta joka tapauksessa Jeesus Kristus oli ensimmäinen, joka saavutti täydellisen vallan itsensä yli, mikä merkitsi, niinkuin hän itsekin sanoi: „Olkaa rauhassa sentähden, että minä olen voittanut maailman.” Hänen työnsä oli siis aivan erikoisesti perustavaa laatua. Hän sillä työllään avasi mahdollisuuksia meille toisille. Hän oli siis suuri ihmiskunnan auttaja. Vaikka hänkin oli ihminen, joka monen, monen elämän aikana oli sanomattomasti pyrkinyt ja ponnistanut, hän kuitenkin tuli siksi astiaksi, johon Jumalan täydellisyys saattoi vuotaa, joka saattoi ottaa vastaan Isän Jumalan täydellisyyden, Vapahtajan. Sillä tavalla hän avasi tien meille, että mekin voimme ottaa vastaan Vapahtajan, jota nimitämme Kosmilliseksi ja mystilliseksi Kristukseksi. Jeesus otti Kristuksen kokonaan itseensä, ja nyt mekin voimme ottaa.

Mutta tällä Jeesus Kristuksen työllä on erikoinen puolensa, jota meidän nyt täytyy hieman tarkastaa. Kun katsomme tätä maapalloa, niin täällä, samoin kuin kaikilla planeetoilla ja kaikilla taivaankappaleilla,, auringoilla, on sisäinen elämänsä. Miten me ihmiset ja eläimet voisimme elää tämän pallon pinnalla, miten me tajuisina olentoina voisimme olla täällä, mistä me olisimme tulleet, ellei itse tämä maapallo olisi tajuihin olento, ellei sen sisällä olisi ääretön joukko meidän fyysillisille silmillemme näkymättömiä olentojoukkoja, jotka muodostavat maapallon sielun ja hengen. Mahdotonta olisi ajatella, että olisi niin paljon resonoivia olentoja, jos kaikki olisi elottomia kappaleita. Sentähden meidän maapallollamme on aina ollut erikoinen tajunta, suuri joukko, ja sen yhteistajunta, ja siinä tajunnassa sen korkein johtaja, korkein minä. Ja jos me tutkimme vanhoja traditioita ja vanhoja salaisia kirjoituksia, taikka jos me saamme tietoa näistä, asioista sisäisesti tutkimalla, niin huomaamme, että meidän maapallomme sisäistä elämää on nimitetty pimeäksi, nimellä, joka hyvin voi kummastuttaa meitä, nim. nimellä Saatana. Meidän maapallomme hallitsija on ollut olento tai olentojoukko, jota olemme tottuneet nimittämään Saatanaksi, ja me olemme liittäneet siihen nimeen jotakin kauheata. Mutta meidän pitäisi vain muistaa, miten Jobin kirjassa kerrotaan, että Saatana oli yksi niistä korkeista enkeleistä, jotka olivat Jumalan valtaistuimen ympärillä. Saatanan tehtävä on aina ollut edustaa tajunnallisesti kaikkea sitä vaikeaa, pahaa, kiusausta, jota on

tässä meidän elämässämme. Se planeettahenki oli siis ottanut päällensä hyvin suuren tehtävän, se kollektiivitajunta oli tavallaan erinomaisen korkea tajunta. Mitä karmaa sillä oli, sitä emme osaa tutkia, mutta se otti suuren uhrauksen päälle sillä, että se kehittää olentoja tällä planeetalla hyvän ja pahan tietoon, sillä ilman paihan tietoa ei elävällä olenolla olisi tietoa hyvästä. Meidän täytyy saada tietoa vastakohdista, jotta voisimme valita. Ja tämän meidän planeettamme korkeana, jumalallisena olentona on ollut suurenmoisesti itsensä uhraava olento, jota nimitämme Saatanaksi, ja jonka tehtävä on ollut meidän kannaltamme ja hänen itsensä kannalta verrattain synkkä. Hänen työnsä ei lopukaan, ennenkuin me olemme kaikki lunastaneet itsemme. — Mutta Jeesus Kristuksen työn kautta pantiin erikoinen, kuinka sanoisin, muutos toimeen planeettahenkemme työssä. Me voisimme sanoa: jos meidän planeettahenkemme teki työtä niinkuin yön pimeydessä läpi miljoonien vuosien, niin Jeesus Kristuksen tulemisen kautta aamu valkeni; hän sai kouriintuntuvan todistuksen siitä, että hänen työnsä ei ole toivotonta ja turhaa. Tietysti hän korkeammassa tajunnassaan saattoi tietää, että lopputulos oli oleva hyvä, mutta kaikki elävät olennot voivat myös surra ja kärsiä. Ja sentähden hän monta kertaa ajatteli: „Koska, koska syntyy joku, joka edes vähän lunastaa minut tästä vaikeasta työstä? Koska tulee se, joka voittaa minut?” Suhde on sama kuin meissä ihmisissä persoonallisen minämme ja korkeamman minämme välillä. Ihminen, joka ei vielä elä kor-

keammassa minässään täydellisesti, — mehän sanomme vihityksi olennoksi sitä, joka aina elää korkeammassa minässään — vaan elää persoonallisessa minässään ja joskus saa kokea korkeampaa minää, monta kertaa tässä persoonallisessa minässään huokaa: „Koska minun lunastajani ja vapahtajani tulee; koska pääsen tästä kuoleman majastani?” Sillä hän ei tarkoita kuolemaa, vaan sitä syntitaakkaa, joka on keräytynyt hänen ympärilleen. Ja sellaisena hetkenä taas, jolloin hän pääsee kosketukseen korkeamman minänsä, sisäisen vapahtajansa kanssa, hän tuntee, että päivä on valjennut. Sentähden ei mikään ole toivotonta. Meidän planeettahenkemme miljoonien vuosien kuluessa ei vielä saattanut ajatella, ei voinut nähdä päivän valkenevan, sillä kukaan niistä ihmisistä, jotka meidän maapallollamme ponnistivat eteenpäin kaikessa hyvässä, ei nousut niin korkealle, että hän lopullisesti olisi kukistanut planeettahengen, Saatanaa, aineen. Se, joka oli tehnyt jo niin paljon, että Saatana rauhoittui, oli Buddha. Mutta hänkään ei osannut tuoda tätä voittoa lopullisesti fyysilliseen maailmaan, ei osannut vielä lunastaa koko tätä näkyvää ainetta itsessään. Se oli vasta suotu Jeesukselle. Hän oli sentähden esikoinen, ensimmäinen, joka kerrassaan, kokonaan kukisti Saatanan. Ja se merkitsee, niinkuin Jeesus itse sanoi: „Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä.” Tuon lauseen me helposti voimme käsittää väärin, mutta se merkitsee, että Jeesus Kristus, kun hän oli Kristuksen, Jumalan Pojan täyttämä, asettui Saatanan tilalle meidän planeettamme

valtaistuimelle. On siis aivankuin meidän tähtemme olisi antanut itsensä lopullisesti korkeammalle minälleen. Persoonallinen tajunta jäi tuonne alemmaksi, korkeampi minä tuli eläväksi meidän tähdessämme. Ja tämä korkeampi minä on Jeesus Kristus.

Nyt voimme sanoa: Saatana kyllä jatkaa työtään, mutta (hän itse jo katselee päivän nousua, joka tapahtuu hitaasti, mutta varmasti. Riemuiten ja kiittollisena hän sitä katselee. — Me voimme käsittää väärin Jeesuksen sanat „Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä”, sillä tavalla, että Jeesus Kristuksella on nyt ehdoton valta koko tällä planeetalla, sen koko aineessa. Sitä se ei merkitse. Se merkitsee ainoastaan, että Jeesus itse voitti oman persoonallisuutensa, ruumiinsa kokonaan. Ja se taas merkitsee, että hän avasi tien kaikille muille ihmisluille: „Seuratkaa minua, tulkaa minun perässäni, niin te tulette myös siihen valoon, Jumalan valtakuntaan, jossa Isä hallitsee ja joka lopulta hallitsee koko tätä maapalloa; ainoastaan sävyisille, niille hyville, jotka seuraavat minua, annetaan maa.” Ne, jotka vielä kulkevat Saatanan teillä, jotka siis lankeavat, käyttävät väkivaltaa ja hallitsevat väkivallalla, niinkuin me näemme, että kaikkialla maailmassa on asianlaita, ne eivät ole niitä, jotka tulevat tätä maata lopulta hallitsemaan. Niiden täytyy läpikäydä pitkä koulu muuttuakseen sävyisiksi, hiljaisiksi, hyviksi, jotka eivät koskaan väkivaltaan turvaudu ja jotka eivät mitään valtaa tahdo. Ainoastaan sellaisen ihmisen käsiin kuin on Jeesus Kristus,

annetaan valta, sillä sellainen ei sitä väärin käytä. Hän voitti täydellisesti oman itsensä. Ja se merkitsee muun muassa: hän voitti kuoleman. Tässä tahdon painostaa erästä seikkaa, josta olen silloin tällöin puhunut ja josta erikoisemmin puhuin silloin, kun Ruusu-Risti perustettiin, nimittäin, että kun Jeesus voitti kuoleman, hän kävi lävitse kuoleman kaikki tuskat, kärsimykset ja kokemukset, mutta jaksoi kuitenkin pitää ruumiinsa hengissä. Hän ei kuollut. Siinä suhteessa on äsken ilmestynyt ruotsalaisen lääkärin tohtori Toliin (kirja oikeassa, vaikka teologiselta taholta sitä vastustetaan. Jeesus Kristuksen ylösnousemusmysterio on siinä, että hän voitti kuoleman, eikä siinä, että hän kuoli ja esiintyi sitten jonkinlaisena kummituksena, minkä voivat vapaaehtoisesti tehdä muutkin ihmiset, jotka ovat vähän kehittyneet. Jokainen mestari on osannut esiintyä astraaliruumiissa, näkymättömässä ruumiissa, jonka hän on tehnyt näkyväksi. Ei se olisi ollut Jeesuksen puolelta mitään ihmeellistä. Muistakaamme, että opetuslapset olivat saaneet tietää kaikenlaisista mysteριοista. Heille ei näkymätön maailma ollut tuntematon. He kyllä tiesivät, että ihminen elää toisessa ruumiissa ja että me selvänäköisesti voimme nähdä henkiolentoja. Se ei ollut opetuslapsille tuntematonta. Mutta mikä heille oli odottamatonta, sillä he eivät osanneet sitä ymmärtää, vaikka Jeesus eläessään viittasi siihen, oli se, että Jeesus voitti kuoleman fyysillisessä ruumiissaan, ettei hän kuollut, vaikka hän kuoli; hän ei antanut kuoleman mennä niin pitkälle, että „hopealanka” olisi katkennut, sillä

silloin hänen olisi pitänyt esiintyä astraaliruumiissa, jonka hän olisi tehnyt näkyväksi. Hänen kuolemansa oli siinä, että hän kärsi kaikki ne tuskat, joista hän itse Getsemanessa ajatteli, miten on mahdollista, että ne voi läpikäydä ja voittaa kuoleman. Jokainen ihminen, jonka on käytävä lävitse suuri ponnistus, voi ajatella niin, vaikka hän olisi kuinka kehittynyt tahansa. Ja Jeesus ajatteli: „Voinko kestää niin, ettei työni keskeydy? Jos minun vielä ei ole aika tehdä tätä ihmeellistä työtä, niin se on niinkuin Sinä tahdot.” Hän tiesi, että hän silloin syntyisi uudestaan ja koettaisi toisella kertaa. Mutta kävi niin onnellisesti ja ihmeellisesti, — ja siinä on tohtori Toll oikeassa — että ei lyöty rikki hänen luitaan. Mutta siitä huolimatta Jeesus kärsi kaikki kuoleman tuskat. Ryövärit, jotka olivat hänen kummallakin puolellaan, eivät kestäneet, mutta hän kesti ja voitti kuoleman. Sentähden hän esiintyi fyysillisessä ruumiissa. Ja olkoon aivan ohimennan sanottu: hänen fyysillinen ruumiinsa oli yhtämittäisessä muuttumisprosessissa; hänen piti tehdä siitä iankaikkinen käyttöväline, sellainen käyttöväline, jota hän voi koska tahansa käyttää. Jeesus Kristus, joka on meidän maapallomme korkeampi minä, joka istuu Isän oikealla puolella, mikä tarkoittaa, että hänellä on henkinen valta maapallolla, voi koska tahansa ja missä tahansa, kun hän tahtoo, ilmestyä eläville ihmisille elävänä olentona. Hän oli siis voittanut aineen viimeistä atomia myöten omassa itsessään, oli siis voittanut Saatanan ja päässyt maapallon valtaistuimelle. Sieltä jatkuu nyt hänen työnsä, meidän kaikkien

työ, sillä ei hänkään voi muuta kuin auttaa meitä, inspiroida meitä. Ei hän voi auttaa meitä taikakeinoilla; oma työ on meillä edessä, niinkuin se on ollut aikojen aamusta saakka. Hän ennätti edelle, ja siitä olemme kiitolliset. Taistelu ei ole nyt meillekään toivoton. Yksi kulki edellä viimeiseen loppuun saakka, ja hänen ympärillään ovat monet, monet korkealle kehittyneet ihmisolennot, mestariolennot ja adeptit, jotka ovat äärettömän pitkälle päässeet, koko tuo Valkoinen Veljeskunta, mikäli se on kokoonpantu ihmisistä. Se on meidän suuri rohkaisijamme, suuri auttajamme.

*Lunastustyö Jeesus Kristuksen
jälkeen*

VII

Olemme esityksessämme jakaneet lunastustyön kolmeen jaksoon. Ensimmäinen oli sen valmistus. Toinen jakso oli se käännteentekevä loppu, minkä valmistus saavutti Jeesuksen työn kautta. Sitten on kolmas jakso tässä lunastustyössä, joka alkoi Jeesuksen esiintymisen jälkeen ja joka yhä jatkuu ja jolle Jeesus Kristus antoi niin sanoaksemme perussäveleen.

Olemme katselleet näitä asioita gnostilaiselta

kannalta, esittäneet niitä siltä kannalta kuin gnostikot ajattelivat sisäisissä piireissään. Gnostikohan olivat niitä ajattelevampia kristityitä, jotka eivät tyytyneet pelkkään joidenkuiden oppien totena pitämiseen, vaan jotka etsivät tietoa, saavuttivat tietoa ja ennen kaikkea pitivät kiinni siitä, että ihmiskunnan alkuajoilta saakka oli olemassa salaista tietoa ja viisautta, joka oli säilytettyä salaisissa tietäjien piireissä. Kun nyt tahdomme luoda silmäyksen tähän lunastustyön jatkoon tuon merkillisen käännekohdan, Jeesus Kristuksen esiintymisen jälkeen, niin silloin muistamme, mitä aina on meikäläisissä esityksissä teroitettu ja painostettu, nimittäin että Jeesuksen oma Okkultinen työ oli sitä laatua, että se avasi uuden aikakauden ihmiskunnalle veljeyskysymyksen suhteen. Olemme aina teroittaneet sitä seikkaa, että Jeesuksen jälkeen on veljeys mahdollinen toteuttaa aivan toisella tavalla kuin ennen. Tietysti aivan toinen kysymys on, onko sitä veljeyttä toteutettu. Sitähän ei ole vielä toteutettu, se meidän täytyy tunnustaa. Sitä ei ole ollenkaan toteutettu siinä määrin kuin sitä voidaan toteuttaa. Emme ole oikeastaan alkaneetkaan vielä sitä suuressa määrin toteuttaa. Mutta eihän olekaan kulunut vielä pitkä aika Jeesuksen työn jälkeen. Ei ole vielä kulunut 2000:ta vuotta, ja ihmiskunnalla on pitkä matka edessään. Tämä Jeesuksen Okkultinen työ, joka antaa aivan kuin kaikupohjan ihmiskunnan veljeyteen pyrkimykselle, luonnollisesti on saavuttanut myöskin hänen opetuksissaan aivan selvät ulkopiirteet. Hän on tietysti kaikissa opetuksissaan, sanoissaan,

neuvoissaan, käskyissään ja kehoituksissaan viittanut meille sitä tietä, joka johtaa veljeyteen. Ehkei evankeliumeissa ja sen aikaisissa kirjoissa niin paljon puhuta suorastaan veljeydestä, ehkei mainita tätä sanaa samalla innolla kuin me myöhemmän ajan lapset olemme sitä käyttäneet varsinkin nyt näinä viimeisinä vuosikymmeninä Ranskan suuren vallankumouksen jälkeen, ehkä myöskin voisimme sanoa näinä viimeisinä vuosisatoina vapaamuurariliikkeen syntymisen jälkeen, sillä niinkuin tiedämme, vapaamuurariliikkeessä on alusta saakka, siitä saakka kun se virallisesti syntyi Lontoossa v. 1717, puhuttu veljeydestä, teroitettu juuri tätä ihmisten yleistä veljeyttä. Vaikka tämä oppi ensin pidettiin salassa, niin vapaamuurariloosheista päästettiin nämä sanat veljeys, vapaus ja tasa-arvoisuus julkisuuteen 1700-luvun keskivaiheilla ja varsinkin loppupuolella, jolloin ne tulivat Ranskan vallankumouksen tunnussanoiksi. Tämän suuren tapahtuman, Ranskan vallankumouksen jälkeen näitä sanoja on käytetty hyvin usein ja hyvin suurella ja kauliassa merkityksessä. Jeesus, joskaan hän ei käyttä suorastaan sellaista sanaa kuin veljeys, tietysti, senhän me heti huomaamme, kun tutustumme hänen oppeihinsa ja sanoihinsa, puhui näistä asioista, sillä se, jota hän sanoi Jumalan valtakunnaksi, oli käytännöllisesti katsoen veljeyden toteuttamista. Jumalan valtakunnassahan kaikki ovat veljiä, niin tarkasti veljiä, kuten Jeesus sanoi, ettei siellä ole edes miehiä ja naisia tavallisessa merkityksessä. Siellä ei naida, eikä mennä miehelle, niinkuin hän sanoi; siellä kaikki ovat

vain veljiä. Tämä on erinomaisen suurpiirteinen viittaus ihmisten veljeyteen, objektiiviseen, positiiviseen ja inhimilliseen veljeyteen. Tosinhan on tietysti sellaisiakin käsityksiä hänen sanoistaan, että hän puhui oikeastaan kuolemanjälkeisestä elämästä. Mutta kun me tarkemmin tutustumme hänen oppeihinsa, niin huomaamme, että hänen silmänsä eivät olleet kohdistuneet ja keskittyneet kuolemanjälkeiseen elämään, vaan siihen iankaikkiseen elämään, joka kyllä on olemassa kuoleman jälkeen, mutta joka Jeesuksen omien sanojen mukaan alkaa nyt. „Nyt on otollinen aika”. Jos tahdomme saavuttaa iankaikkisen elämän, niin on meidän se saavutettava nyt, sillä muuten emme elä siinä kuoleman jälkeen.

Ikuisessa elämässä toteutuu veljeys, ja siinä on silloin kaksi puolta. Sillä veljeydessä, jotta se voisi toteutua, täytyy olla ensinnä veljellisiä ihmisyksilöitä, ja sitten täytyy olla monta tällaista yksilöä, eli niinkuin voisimme sanoa, jonkinlainen yhteiskunta, seurakunta, jossa veljeyttä toteutetaan. Sillä yksin ollen ihminen voisi olla kuinka veljellinen tahansa, mutta hänen veljeytensä ei tulisi näkyviin. Täytyy olla useampia yksilöitä yhdessä, jotka veljeyttä toteuttavat, veljeyttä, joka on rakkautta. Sentähden meillä on kaksi aspektia eli puolta veljeydessä: yksilö ja seurakunta. Nyt tiedämme, että alkuaikoina Jeesuksen jälkeen veljeyttä toteutettiin kristillisissä seurakunnissa sangen huomattavalla tavalla. Mutta toiselta puolen tiedämme, että tämä veljesrakkaus seurakunnissa loppui silloin, kun kris-

tinusko tuli valtionuskonnoksi eli valtion suojelemaksi kristilliseksi kirkoksi. Siis 300 vuotta yritettiin toteuttaa veljeyttä aivan itsetietoisesti kristillisissä seurakunnissa, joita oli siellä täällä pitkin maailmaa, mutta sen jälkeen, kun syntyi kirkko, tämä veljeyskäsite tuli paljon haaleammaksi, löyhemmäksi eikä enää saanut sitä intensiivistä ilmausta, mikä sillä alussa oli. Nyt emme tahdo siitä puhua, koska olemme siitä ennen puhuneet. Emme tahdo kiinnittää huomiotamme ensimmäisiin kristillisiin seurakuntiin ja katsella niitä veljeyden toteuttamisen kannalta, vaan tahdomme kiinnittää huomiomme myöhempiin aikoihin. Tahdomme katsella tätä kristillistä kirkkoa periaatteellisesti ja myöskin sitten kristillisiä yksilöitä. Alamme seurakunnasta.

Kysymme siis: Mitenkä kristillinen kirkko ajatteli, että veljeys ja siis veljesrakkaus toteutuisi maan päällä? Siihen kysymykseen saamme selvän vastauksen siltä kirkkoisältä, jota pidetään kirkon tärkeimpänä ja suurimpana, nimittäin Augustinukselta. Augustinus sanoo nimenomaan, että Jumalan valtakunta, jossa tietysti kaikki kristilliset hyveet, kristillinen veljesrakkaus toteutuu, on kirkko. Mikä kirkko on? Tästäkin meillä on ollut puhetta ennen. Kirkko on, niinkuin asia käsitettiin silloin alussa ja yhä vielä käsitetään katolisessa kirkossa, suurenmoinen hierarkia. Kirkko on pyhä valtakunta, jota pyhät ihmiset hallitsevat ja jossa nämä pyhät ihmiset ovat jaetut asteisiin sen mukaan, voimme sanoa, kuinka pyhiä he ovat, niin että kaikista pyihin on ylimpänä; ja tämä kaikkein pyhin, joka

oli Rooman piispa, oli sitten paavi. Paavi on pyhin, ja hän on suorastaan Jeesus Kristuksen seuraaja maan päällä, on aivankuin Kristus olisi hänessä ruumistunut. Paavin jälkeen seuraavat kardinaalit, arkkipiispat sekä papit, koko tämä suuri järjestö eli hierarkia, joka paavia totellen hallitsee ihmiskuntaa ja tällä tavalla toteuttaa veljeyttä. Ihmiskunta on suurimmaksi osaksi kasvattamaton, raaka pakanalauma. Se tarvitsee valaistusta, opetusta, kasvatusta. Kirkon (hierarkia muodostaa järkevimmistä sieluista opettajia, jotka voivat suurta kansanlaumaa kasvattaa. — Jos, sen me voimme myöntää, asia olisi näin, jos Rooman kirkko ja sen hierarkia olisi ollut tällainen asteikko pyhiä ihmisten kasvattajia, niin emme saattaisi sanoa muuta kuin hyvää kirkollisesta hierarkiasta. Silloinhan ihmiskunnalle olisi annettu paljon apua. Nämä ihmiset, jotka olisivat olleet tällaisia ihmiskunnan kasvattajia, olisivat oppineita, viisaita, ihmisten tuntijoita, henkisesti kokeneita, itsensä voittajia, avaramielisiä, suvaitsevia, hyvin lempeitä ja hyviä kaikella tavalla, itse näyttäen esimerkkiä kaikessa hyvässä. Silloin voisimme myöntää, että Augustinuksen näky tästä Jumalan valtakunnasta kirkkona olisi ollut toteutunut. Mutta valitettavasti kyllä tosiasiat maan päällä eivät ole vastanneet tätä ihannekuvaa. Kirkollinen hierarkia saattoi jossakin määrin olla ja epäilemättä se monessa suhteessa oli yläpuolella tietämätöntä kansaa, mutta kirkollinen hierarkia ei silti ollut kokoonpantu henkisesti epäitsekäistä, ihmiskunnan parasta tarkoittavista ihmisyksilöistä, vaan sehän sangen pian

muuttui ulkonaista valtaa tavoittelevaksi laitokseksi, ulkonaista rikkautta, mahtia, hyvinvointia harrastavaksi hierarkiaksi, joka ei suinkaan ajatellut yksinomaan kansan parasta, vaan silminnähtävästi paljon enemmän omaa hyvyyttään, omaa onneaan, omaa menestystään tämän maan päällä. Paavi pyrki valtaan kaikkien toisten maallisten hallitsijoiden yli, mutta hänen valtaan pyrkimisensä ei ollut henkistä laatua, sillä hän aina ympäröi itsensä sotajoukolla. Piispoillakin oli suuret joukot sotamiehiä ympärillään. He olivat kuin maallisia ruhtinaita. Oli siis vain kuin olisi syntynyt yksi uusi valtakunta toisten maallisten valtakuntien lisäksi. Tällä valtakunnalla oli kuitenkin toisenlainen päämäärä kuin toisilla maallisilla valtakunnilla. Sentähden näemme niin paljon surkeutta, kun tutkimme kirkon historiaa pitkin keskiaikaa. Ja sentähden me ymmärrämme, että sellainen reformaattori kuin Luther oli vallan tarpeen, — vaikka hän iskikin harhaan monessa suhteessa, vaikka hän heittikin lapsen pois pesuveiden mukana. Se oli tarpeellista, koska kirkko oli niin räikeästi poikennut henkisen elämän tieltä. Seurakunta ei siis toteuttanut mitään veljeyttä. Maallisten ruhtinaiden tavalla kirkollisissa piireissä seurakunta sortii kansaa aivan niinkuin maalliset ruhtinaat. Meidän ei tarvitse olla sokkosilla, sillä tiedämme, että olosuhteet Euroopassa olivat surkeat pitkin keskiaikaa ja myöhemminkin. Meidän aikamme on sentään niinkuin päivänkoittoa verrattuna keskiajan pimeyteen. Me voimme nyt meidän aikanamme valittaa veronmaksujen kovuutta,

kun olemme itse tyhmydessämme hävittäneet paljon omaisuutta. Meidän on pakko jollakin tavoin korvata tätä hävitystä, maksaa oma tyhmyytemme. Mutta me tietysti valitamme, että meillä on suuret veronmaksut. Ne voivatkin nousta kahteenkymmeneen prosenttiin kaikista tuloistamme, ehkä enemmänkin, kun on suuria tuloja. Mutta jos eläisimme rauhassa täällä maan päällä, niin ei tulisi kysymykseen tällaiset veronmaksut, jotka ovat sodan jälkeen tulleet niin suuriksi. Me valitamme, ja meidän järkemme sanoo, että tämä on hullua. Mutta mitä se on verrattuna siihen, että joitakuuta satoja vuosia sitten kansa, työtä tekevä kansa, maata viljelevä kansa, työmiehet saivat maksaa jopa 70 % veroina. Silloin olivat olot toiset. Ihminen saattoi viljellensä maata iloita siitä, että oli hyvä vuodentulo. Nyt hän saa olla rauhassa tulevana talvena, ja hän ajattelee ilolla, että hänen perheensä tulee hyvin toimeen. Sitten tulee joku ritari linnastaan ja ottaa kaiken. Hän ei ehkä tyydy vain 70 %:iin, vaan ottaa 90—100 % — kaiken. Olot olivat toisenlaisia ennen. Me elämme nyt kuin kulta-ajassa, jos vähän ajattelemme esi-isiamme. Eivät kirkon ruhtinaat olleet myöskään sen parempia. Ehkä he koettivat olla hie-man suvaitsevampia, mutta heillä oli omat tapansa kiskoa ihmisiltä heidän omaisuuttaan. Niillä tuloilla he sitten toteuttivat omia suunnitelmiaan maailmanvallan suhteen. Totuudenetsijöinä ja teosofeina, salatieteilijöinä me syystä kysymme: Kuinka kirkko tällä tavalla saattoi kulkea harhaan kaikissa ihanteellisissa pyrkimyksissään;

mistä johtui, että veljeyttä, Jumalan valtakuntaa, jossa kaikki elävät onnellisina, veljinä, vapaina keskenään, käsitettiin niin kovin väärin, että se aivan syrjäytettiin, mistä johtui, että kirkko niin kovasti piti kiinni omasta hierarkisesta järjestyksestään? Luultavasti tämä pitää paikkansa useimpien sen virallisten jäsenten suhteen, koko järjestön suhteen. Mistä johtuu, että kirkko uskoi, että tämä oli sittenkin oikein, että näin piti olla? — Tiedämme, että katolisessa kirkossa aina silloin tällöin esiintyi ihmisiä, jotka näkivät näkyjä, näkivät suurissa ilmestyksissä, että enkelit tulivat heidän luoksensa, että Kristus itse ilmestyi heille. Kaikki nämä pyhimysten näyt vahvistivat katolisen kirkon suuruutta, sen oikeata järjestystä, antoivat tukea dogmeille ja käsitykselle kirkon pyhydestä. Emme siis saata ajatella, että kaikki paavit olisivat voineet sanoa tai uskoa niinkuin eräs, en muista hänen nimeään, joka sanoi: „Kuinka meitä sentään hyödyttääkään tämä taru Kristuksesta.” Joku paavi oli ajatuksiltaan niin täydellisesti materialisti, ettei hän uskonut mihinkään muuhun kuin siihen, että hyvä oli saada Pietarin kukkaraan paljon rahaa. Koko tämä turha homma ja leikki, koko tämä taru, koko tämä kristillinen järjestö tuo niin mukavalla tavalla rahaa Pietarin kukkaraan, ettei tarvinnut muuta ajatella kuin omia nautintojaan. Eivät tietysti kaikki paavit missään tapauksessa sillä tavalla ole ajatelleet, vielä vähemmän arkkipiispat ja piispat ja kaikista vähimmin papit, sillä katoliset papit olivat useinkin kansasta lähteneitä, vilpittömiä ihmisiä, jotka todella uskoivat, että

he palvelivat maailman pyhää järjestystä ja Jumalaa. Meidän täytyy tunnustaa, että jollei tätä alemmaa papistoa olisi ollut, joka sentään niin usein edusti todella inhimillistä kauneutta, nöyryyttä ja useinkin rakkautta, niin kirkko varmaan olisi tuominnut itsensä paljon enemmän. Mutta näiden pappien, monen munkin ja nunnan ansiota oli, että tämä järjestelmä sentään säilyi kautta aikojen. Kansa uskoi sentähden, että se näki papistossa paljon hyvää. — Mutta mistä johtuu okkultisesti katsoen kaikki tämä? Se johtuu siitä, että kun kristinuskko hylkäsi gnostikot, sulki pois gnostikot seurakunnastaan, se samalla silloin leikkasi poikki yhteyden hengen maailmaan, sulki itsensä ulos siitä korkeammasta hengen elämästä, jossa yksin ovat kaikki vapahtajat ja kaikki todella heränneet, kaikki henkisesti kehittyneet ja pelastuneet ihmiset ja joutui tekemisiin sen maailman kanssa, jota me nimitämme astraalimaailmaksi, vieläpä alemmaksi astraalimaailmaksi. Se tuli olemaan tekemisissä tämän kolminaismaailman kanssa, tämän inhimillisen, persoonallisen helvetin, kiirastulen ja taivaan kanssa, jotka taas kaikki, niinkuin tiedämme, toteutuvat tässä näkyvässä maailmassa. Sillä kuolemanjälkeinen elämä on vain kaikupohja tälle näkyvälle elämälle. Kirkko tuli siis käytännöllisesti materialistiseksi. Se ei huolinut hengen elämästä, ei huolinut Kristusta muuten kuin tyhjiissä sanoissa. Silloin tapahtui se, mikä aina tapahtuu. Silloin se, mikä tässä näkyvässä maailmassa on symbolia, muuttuu totuuden irvikuvaksi, mutta silti todellisuudeksi, niinkuin pahakin on

todellista, vaikka se on hyvän irvikuva. Sillä tavalla tuli koko tämä hierarkkinen järjestö, joka itsessään olisi tässä näkyvässä maailmassa ollut ainoastaan vertauskuvaa, kun se ei sellaisenaan toteutunut näkyvässä maailmassa muuten kuin vertauskuvana, jäykäksi todellisuudeksi. Tarkoitin, että jos me nyt sanomme, että toinen ihminen on kehittyneempi kuin toinen, henkempi, suurempi rakkaudessaan, niin eihän hän silloin asetu sortamaan sitä, joka on heikompi, vähemmän kehittynyt ja pienempi rakkaudessaan, ja hän ei asetu tuon toisen yläpuolelle, että toinen tuntisi, kuinka paljon suurempi hän on, vaan hän osoittaa suurempaa rakkautta tuolle pienelle kuin mitä tuo pieni osoittaa; ja silloin hän toteuttaa veljeyttä. Se, joka on viisaampi, kehittyneempi ja enemmän rakastava ihminen, pikemmin asettuu, kuinka sanoisin, näennäisesti aivan toisen alapuolelle. Veljeyttä toteutetaan sillä tavalla, että ne, jotka ovat enemmän kehittyneitä, jotka ovat todellista elämää täynnä, osoittavat rakkauttaan. Jos ei ole näin, jos me uskomme johonkin hierarkiseen todellisuuteen tässä näkyvässä maailmassa ja tuollaiseen astejärjestelmään, ja sanomme, että toiset ihmiset ovat kehittyneempiä kuin toiset, silloin me heti, jos olemme unohtaneet itse hengen ja itse elämän, muodostamme irvikuvan maan päälle, teemme todellisuuden tässä näkyvässä maailmassa siitä, mikä on symbolia. Mistä tämä todellisuuspakko tulee? Se tulee atraalimaailmasta, helvetistä, kiirastulesta ja persoonallisesta taivaasta. Se tulee näkymättömästä maailmasta suurena inspirationa, valtaan ja mahtiin

pyrkimisenä, ylpeyteen ja korskeuteen, niiltä monilta miljoonilta ihmisiltä, jotka siinä maailmassa ovat, niiltä kaikilta voimilta, jotka siinä vaikuttavat, jos suljemme silmämme totuudelta. Se tulee niin suurena psyykkisenä voimana, että se sokaisee meidän silmämme, ja me uskomme, että tässä näkyvässä maailmassa on olemassa sellainen hierarkia, joka voi tässä näkyä, niin että olemme polvillamme kaikkien korkeiden olentojen edessä ja heitä tottelemme, heihin sokeasti uskomme ja teemme heidän tahtonsa pelolla ja vavistuksella. Se on astraalista inspiratiota, se on alemman maailman, se on helveteistä päin tulevaa vaikutusta. Tämä kuva pitää meillä olla selvänä senkin tähden, että vaikka me olemme reformation kautta joutuneet vähän pois tuosta hierarkisesta käsityksestä, vaikka me olemme protestanttisissa maissa saaneet silmämme auki näkemään katolisen kirkon hierarkian hulluutta, niin emme silti ole millään tavalla ymmärtäneet itse asiaa. Me olemme hyljänneet ainoastaan jonkin muodon, mutta silti emme pääse todellisuuteen kiinni. Nyt on asia niin, että me kuljemme kohti aikaa ja olemme siinä jo, jolloin ihmiskunnassa taas yleisemmin aletaan käyttää kaikenlaisia seremoniallisia juhlallisuuksia. Silloin meidän täytyy aina muistaa, että ne ovat tässä näkyvässä maailmassa symboleja, eivät mitään kouriintuntuvia todellisuuksia. Jos me alamme vastaisuudessa, — meidän tulemme Vesimiehen aikaan ja alamme uutta kulttuuria vähitellen — uskoa, että tässä näkyvässä maailmassa on olemassa jokin hierarkinen todellisuus, niin joudumme taas muotoihin, pois-

päin todellisuudesta ja itse elämästä. Meidän täytyy pitää mielessä, että tässä näkyvässä maailmassa kaikki on symbolia. Jos olemme virkamiehiä ja korkeita herroja, niin kuinka lähellä onkaan ajatus, että nythän minulla on valtaa ja nyt käytän valtaa, ja minä voin suunnitella vaikkapa omalle puolueelleni jotakin; me voimme suunnitella jotakin, josta itsekin kovasti hyödyimme. Jos me erehdymme, niinkuin ihminen mielellään erehtyy tähän harhaluuloon, silloin emme koskaan pääse pois onnettomuuksista. Meidän täytyy tulla siihen, että kaikki on symbolia. Ei minulla ole mitään todellista valtaa. Jos minulla on vallan symboli hetkeksi, niin se on ainoastaan sitä varten, että minä nöyryydessä ajattelin kaikkien toisten parasta. Itseäni en saa ajatella, puoluetani en saa ajatella, muuten profanoin ja prostituoin sen vallan symbolin, joka on annettu minun käteeni. Me tulemme siihen aikaan, että meidän täytyy oppia tämä. Se on Vesimiehen kulttuurissa välttämätöntä. Me emme saa jatkaa tuollaista itsemme pettämistä, emme saa kuvitella olemattomia. Elämä ottaa vähän kovakouraisesti meihin kiinni, sillä meidän sisäinen organismimme, meidän hermostomme on niin kehittänyt nyt jo, että olemme vastaanottavia erilaisille vaikutuksille, hyvälle, oikeille, järkeville vaikutuksille. Me voimme ymmärtää jo asioita. Mutta samalla olemme vastaanottavia kaikille helvetin ja pirun vaikutuksille, niin että me voimme myöskin antaa myöten niille tässä tulevassa kulttuurissa taikka siinä kulttuurissa, joka on sisäisesti alkanut. Jos annamme myöten minkälaisille

vaikutuksille tahansa, niin saamme aikaan helvetin maan päälle. Onhan profeettoja, ihmisiä, jotka katsovat eteenpäin ja jotka luulevat näkevänsä, että ihmiskunta tai sanokaamme meidän sivistyneistömme täällä Euroopassa ei kestä niitä voimia, jotka päästetään vapaiksi. On aivan silmiinpistävä ilmiö meidän aikanamme, ettei ole enää samaa muuria kuin ennen näkyvän ja näkymättömän maailman välillä, vaan näkymättömästä maailmasta päin hyvin tunkeudutaan tähän näkyvään maailmaan ja tästä näkyvästä maailmasta pyritään näkymättömään. Tämä johtuu siitä, että miljoonia ihmisiä kuolee väkivaltaisesti. Nämä ihmisethän suurimmaksi osaksi ovat tuossa välitilassa, eivät kuulu suorastaan näkymättömään maailmaan, mutta eivät näkyväänkään. Me voimme sanoa, että he toisella silmällä näkevät tuohon näkymättömään maailmaan, mutta taas toisella silmällä katsovat tätä näkyvää ja pyrkivät tänne. Näiden miljoonien tällaisten ihmissielujen vuoksi tuo muuri on tullut paljon ohuemmaksi kuin ennen, ja spiritismiä itse asiassa harjoitetaan hyvin paljon meidän maapallollamme ja myöskin kaikenlaista magiaa. Me istumme täällä hyvin viattomina. Meillä ei ole paljon tietoa tästä kaikesta. Suomi on onnellisemmassa asemassa kuin muut maat. Mutta toisissa maissa on hyvin paljon sellaista salaperäistä toimintaa, aivan niinkuin voisimme sanoa, mustamaagillista toimintaa. Ja sentähden on profeettoja, jotka katsovat eteenpäin ja sanovat, että mustia, hirmuisia aikoja on tulossa, helvetit avaavat ovensa ja pirut pääsevät vaikuttamaan ihmiskuntaan, jollei ihminen ole niin

puhdistanut itseään, ettei hän ota vastaan vaikutteita muualta kuin hengen maailmasta. En tahdo omasta puolestani mitään sanoa näistä profetioista. Ne olkoot omassa arvossaan. Onhan niinkin sanottu, että tänä vuonna (siis 1928) toukokuun lopulla päättyy joku kausi ja alkaa toinen, hyvin vaikea aika. Ken elää se näkee. Minä en tahdo ennustaa mitään onnettomuuksia ja mitään ikävää, mutta senhän me tiedämme kaikki, että on hyvä olla varuillaan ja valmistautuneena. Aina on hyvä henkisesti olla siinä kunnossa, että voi kuolla ja siirtyä tästä, maailmasta toiseen maailmaan. Emme tiedä koskaan itsestämme, milloin meidän hetkemme lyö ja koska meidän täytyy siirtyä pois toiseen maailmaan. Miksi kaiken valmistuksen siirtäisimme epämääräiseen tulevaisuuteen? Miksi koko elämämme ei olisi sellaista, että aina olemme valmiit lähtemään pois? Miksi emme' elä kuin Isän helmassa, ja kun Isä sanoo, että nyt lähde, lähdemme ilomielin, ja kun Isä sanoo meille, että vielä saat jäädä, niin me myöskin jäämme, vaikka se voi olla usein vaikeata. Sentähden se ihminen, joka elää, niin kuin täällä maan päällä pitäisi elää, on ulkopuolella sekä tätä näkyvää elämää että kuolemaa, ulkopuolella tai yläpuolella. Hänelle ne ovat luonnollisia ilmiöitä. Ei hän näyttele teatteria itsensä kanssa; ei hän sano, että en minä koskaan kuole. Me olemme luonnostamme nuorina ihmisinä taipuvaisia lykkäämään pois tuon ajatuksen. Meistä tuntuu niin luonnottomalta, että me kuolisimme. Nyt on juuri elämä alkanut ja kuolema on niin kaukana. On paljon hauskempi olla sitä ajatte-

lematta. Joku voi nuorena pysähtyä ajattelemaan ja sanoa itselleen: Minä olen kuolematon olento? Se on vain harhaa; se perustuu harhakuvitelmiimme. Yhtä hyvin voi ilolla katsoa totuutta silmiin ja sanoa: Minä tulen kuolemaan, niinkuin kaikki muutkin. Kuolema ei ole ole-massaolon loppu, vaan se on siirtymistä maailmasta toiseen. Miksi emme ottaisi selvää tästä maailmasta ja toisesta maailmasta, että olisimme valmiit siirtymään minä hetkenä tahansa ilomielin varmoina siitä, että mikään ei ole hullusti. Mutta jos meillä on jotakin omallatunnollamme, jos olemme tehneet jotakin, puhuneet jotakin, ajatelleet jotakin sellaista, josta meidän omatuntomme meitä moittii, silloin on aina hataraa, silloin on meidän välttämättä ensin kasvatettava itsemme pois tuosta kuolemasta, joka lepää omallatunnollamme. Meidän on niin puhdistettava itsemme, että taas osaamme katsella elämää silmästä silmään, että me kuolemme ilolla niinkuin viattomat lapset, jotka eivät mitään pahasta tiedä. Sillä tavalla meidän pitää olla, ja silloin on meidän turvallista elää ja turvallista kuolla.

Olkaamme siis selvillä siitä, että kirkon suurin erehdys ja rajoitetummassa muodossa katolisen kirkon suurin erehdys oli siinä, että se katkaisi yhteytensä hengen maailman kanssa, joutui astraalisten virtausten valtaan ja joutui pitämään hierarkiaa, joka oli symbolia näkyvässä maailmassa, todellisuutena. Sentähden, kun me tutkimme veljeyttä, emme mitenkään saata pysähtyä tutkimaan sitä vain seurakunnan kannalta. Meidän täytyy päinvastoin sanoa, että seurakun-

tana, yhteiskuntana, kirkkona emme ole mitään veljeyttä toteuttaneet. Me olemme sangen huonosti ainakin toteuttaneet veljeyttä. Täytyyhän meidän kuitenkin myöntää, että olemme silminnähtävästi viimeisinä aikoina kulkeneet kauniimpaa, kultaisempaa aikaa kohti ja toteuttaneet hyvin paljon hyvää, joka ennen oli kerrassaan salassa. Mutta itsetietoisesti emme ole millään tavalla seurakuntana, yhteiskuntana, kirkkona, veljeyttä toteuttaneet. Meidän täytyy mennä kuin asian alkutekijöihin ja muistaa, että veljeyttä ei saata toteuttaa, jollei ole veljellistä ihmistä. Jollei yksilö pyri rakkauteen ja veljeyteen, niin ei ihmisten yhteiselämässäkään toteudu mitään veljeyttä. Sentähden meidän täytyy aivankuin purkaa tuo yhteisön veljeys, tuo kirkko, ja mennä taaksepäin yksilöihin ja kysyä, miten yksilöinä löydämme veljeyden? Mitä on veljeys yksilön kannalta? Me palaamme Jeesus Kristuksen luo, asetumme hänen jalkainsa juureen ja kysymme häneltä: „Mitenkä voi meistä yksilöinä tulla veljiä? Mitenkä me yksilöinä opimme rakastamaan; mitenkä meistä yksilöinä voi tulla taivasten valtakunnan jäseniä; mitenkä me pääsemme siihen taivasten valtakuntaan, jossa tulee olla veljesrakkauten toteutettuna?” Veljesrakkautta toteutetaan tietysti silloin ja ainoastaan taivasten valtakunnassa, jossa on jokin yhteinen takana. Taivasten valtakunnassa on Jumala, Isän tajunta takana. Taivaitten valtakunnassa jokainen ihminen, jokainen jäsen tottelee Isää ja tekee Isän tahdon. Isä, joka on yhteinen, yhteinen sitova rakkaus, tekee veljeyden mahdolliseksi. Millä tavalla me pää-

semme Isän yhteyteen? Mitenkä me yksilöinä saamme kiinni rakkaudesta? Siilienhän Jeesus Kristus vastaa: „Teillä täytyy olla uskoa.” Häinkin puhuu siis uskosta, ei ainoastaan Paavali. Mutta mikä usko on tässä kysymyksessä? Onko kysymyksessä jokin usko tavallisessa merkityksessä, kaikenlaisten hullujen asioiden toteutuksen pitämisen merkityksessä? Ei suinkaan. Se pistis, se usko, johon Jeesus tahtoo meidän herättävän, ei ole ristiriidassa minkään järjen tiedon kanssa. Se usko päinvastoin vaatii ensimmäisenä ehtona, että me teemme järjellämme paljon työtä. Se usko ei estä meitä totuutta etsimästä, tutkimasta. Se ei estä käyttämästä ajatusta ja järkeä. Päinvastoin meidän täytyy etsiä jotakin maailmanselitystä. Meidän täytyy etsiä ja tutkia kaikenlaisia oppeja, joita on tarjolla. Jeesuksen aikana Palestiinassa ei ollut läheskään niin paljon erilaisia maailmankatsomuksia ja maailmanselityksiä kuin nykyaikana. Nykyajan ihminen ei saa olla arka; hän ei saa pelätä niinkuin kristillisen Euroopan uskovainen, joka sanoo, että nuo ovat vaarallisia ja pahoja ihmisiä, tuollaisen ihmisen silmiin ei saa katsoa, sillä piru lentää jo sieltä sieluun. Sellaiset ihmiset ovat ahdasmielisiä ja ovat sulkeneet itsensä ulos uskon mahdollisuudelta. Sillä todellisen uskon ehtona on, että me katsomme kaikkea ja käytämme järkeämme niin paljon kuin meidän aivomme antavat myöten. Uimisen täytyy tutustua filosofioihin, erilaisiin maailmanselityksiin, tiedemiesten tuloksiin, niin paljon kuin se on hänelle mahdollista. Sitten vasta, kun ei ole mitään sellaista, johon hänen

järkensä ei olisi tutustunut, hän on suojattu sala-kavalalta vihalta. Ihmisen pitää olla niin kehittyneyt, niin tervejärkinen, niin laajakatseinen, niin tutustunut kaikkeen inhimilliseen sielunelämään, ettei hänelle ole mitään vierasta ja ettei hän mistään hämmästy. Kun hän on täysin ajatuskykyinen ja järkevä, hän voi saavuttaa tuon uskon, joka on inhimillisen ajatuksen ja järjen yläpuolella. Me voimme päästä siihen uskoon varhemminkin. Ei meidän tarvitse lukea kaikkia maailman kirjoja ennen kuin voimme uskoon päästä. Tahdon tässä vain painostaa sitä, että jotta pääsisimme pian tuohon todelliseen uskoon, niin on hyvä ja tärkeätä ja välttämätöntä kouluttaa järkeämme myöskin sen ohella, ettemme jää ahtaalle missään, sanattomiksi missään, sillä pirus on hyvin paljon viekkaita ajatuksia, ja hän voi heittää niin paljon kauniita ajatuksia eteemme, että jollemme ole hyvin varustettuja, niin lankeamme hänen ansoihinsa. Yksinään ei pelkkä uskonnäkemyks ehdottomasti auta. Voimme joutua hämillemme, jollemme ole kouluttaneet myöskin ajatustamme. Mutta kun ihminen on älyltään koulutettu, hän on siinä suhteessa hyvässä turvassa, ja hän voi käyttää niitä asioita, joita tulee astraalimaailmasta, hän voi käyttää astraalimaailman voimia. Sillä luuletteko, että pirus esiintyy sarvet päässä ja pukinjalkaisena? Hänhän heti herättäisi meidän epäilyksemme. Ei olisi silloin mikään konsti olla varuillaan. Pirus esiintyy aina valon enkelin muodossa.

Se usko, johon voimme päästä ennemmin tai myöhemmin, on lyhyesti sanoen usko Jumalaan.

Mutta muistakaamme, että se on myöskin lyhyesti sanoen uskoa rakkauteen; se on uskoa Kristukseen, uskoa hyvään, joka piilee meidän sisäsamme, meidän persoonallisuutemme sisimmässä sopukassa taikka meidän persoonallisuutemme yläpuolella. Kun ihminen eli Jeesuksen aikana ja kun hän katseli häntä, niin hän ajatteli, että mihinkähän hän oikeastaan tähtää noilla puheillaan. Mihin meidän pitäisi uskoa. Kun me seurassimme häntä ja kuuntelimme häntä, hänen neuvojaan ja käskyjään, vertauskuviaan ja selityksiään elämästä — sillä kansalle hän puhui juuri vertauskuvien, — niin silloin me huomasimme, että hänhän tarkoittaa juuri sitä, että meidän tulee uskoa siihen hyvään, joka on kaiken yläpuolella ja kaiken sisällä, siihen hyvään, joka on Jumalan ilmoitus meissä, siihen hyvään, joka ei imartele meidän persoonallisuuttamme, ei meidän persoonallisia heikkouksiamme, siihen hyvään, joka ei kuiskaa meille: „Kerro omasta hyvyydestäsi, kauneudestasi ja ihanuudestasi. Sinulla on niin paljon hyviä ominaisuuksia ja sinun taivaasi on oleva ihana.” — Usko siihen hyvään, joka sanoo meille: „Mitä taivaista, mitä helveteistä. Hyvyys, epäitsekkyys, rakkaus ei kysy sellaista. Ei rakkaus kysy taivaita enemmän kuin helveteitäkään. Rakkaus kysyy ainoastaan sitä salaperäistä, jota me nimitämme hyväksi ja joka ei ole minun persoonallista hyvääni, vaan joka on kaikkien ainoa hyvä.”

VIII

Usko, joka on tietoa

Se usko, joka on tietoa, ei ole kristillisen kirkon helmassa versova kristinusko. Kristillinen kirkko, kuten tiedämme, erotti piiristään gnostikot kerettiläisinä, ja nämä gnostikot puhuivat uskosta, joka oli tietoa. Gnostikot sanoivat nimenomaan, että usko eli pistis vie tietoon eli gnoosikseen. Ja meidän mielestämme, niinkuin olemme näissä esitelmissä puhuneet, ei usko ollutkaan minkään arvoinen, ellei se muuttunut gnoosikseksi.

Olemme koettaneet kuvata gnostikkojen käsitystä uskosta, heidän käsitystään etenkin siitä uskon keskeisestä aiheesta, jota me sanomme lunastukseksi ja joka on hyvin läheisessä yhteydessä Jeesus Kristuksen persoonan kanssa. Olemme nähneet, kuinka gnostikot erottivat tässä lunastustyössä kolme eri jaksoa: ensimmäinen oli valmistava työ ennen Kristusta, toinen itse lunastustyö sellaisena, kuin se tuli Jeesus Kristuksen kautta täytetyksi, ja kolmas oli se työ, joka Jeesus Kristuksen jälkeen jatkuu. Tulimme viime kerralla tähän kolmanteen jaksoon ja koetimme sitä jonkin verran silloin kuvata. Emme tulleet sen pitemmälle kuin huomataksimme, että usko, josta gnostikot puhuivat ja joka muuttuu tiedoksi eli gnoosikseksi, olikin ennen kaikkea yksilön asia. Kristillinen kirkko ei käsittänyt sitä tällaiselta yksilölliseltä kannalta. Se tarttui heti siihen toiseen puoleen uskosta, joka esiintyi seurakunnan elämässä, seurakunnassa. Ja koska lunastustyö esiintyi aivan luonnollisesta syystä seurakunnassa, se kun Kristuksen jälkeen uskossa esiintyy rakkautena, niin tämä rakkaus tuli kirkon mielestä esille seurakunnan elämässä eli toisin sanoen itse kirkossa. Niinpä kirkkoisä Augustinus sanoo nimenomaan tuon tunnetun lauseen: „Kirkko on Jumalan valtakunta.” Niinkudin kirkko on organisoitu, niin on Jumalan valtakunta toteutunut maan päällä. Mutta historiallisesti tiedämme, että Jumalan valtakunta ei ole kirkossa toteutunut. Virheen huomasi oivan siinä, että kirkko syrjäytti uskon ja siitä johtuvan rakkauden yksilöllisen puolen ja pai-

nosti enemmän seurakuntaa. Uskonto oli joukko-uskontoa, seurakunta oli lauma, jolla oli paimen — *pastor* (pastori) merkitsee paimen. Kirkko siten syrjäytti ensimmäisen ja välttämättömän jakson, nim. yksilöllisen uskon. Sentähden kirkko joutui harhateille. Ja jos tahtoisimme auttaa kirkkoa ja kristikuntaa, yleensä ihmiskuntaa ja saada takaisin oikean käsityksen uskosta, niin täytyy meidän luonnollisesti palata yksilön työhön, siihen, mikä lunastustyö on yksilöllisesti, mitä jokaisen ihmisen pitää tehdä jatkaakseen Jeesus Kristuksen alkuunpanemaa lunastustyötä, jota oli valmistettu ennen häntä.

Viime kerralla tulimme siihen, että lunastustyöstä ei tule seurakunnallisesti mitään, ellei se toteudu yksilöllisesti, sillä kuinka ihmiset voisivat rakastaa toisiaan, elää veljellisesti keskenään, ellei heissä ole herännyt rakkaus, joka tulee ilmi yhteiselämässä. — Meidän on siis koetettava saada käsitys tästä uskosta, lunastustyöstä yksilöllisessä merkityksessä, sillä niinkuin viime kerralla sanoimme, lunastustyö yksilön elämässä alkaa sillä, jota sanotaan uskoksi. Kaikki gnostikot sanoivat, että ihminen ei voi tulla kristityksi, jollei hänellä ensin ole pististä, uskoa. Tähän sanaan on tietysti kirkkokin tarttunut. Meidän kristillinen kirkkomme sanoo aivan oikein: kristillinen elämä alkaa uskosta. Mutta kristillinen kirkko antaa sen myös päätyä uskoon. Meidän ei tarvitse kauemmin viipyä kirkon käsityksessä uskosta, koska siitä olemme jo puhuneet aikaisemmin.

Kysymme siis: Mikä sitten on usko? Mikä on

se usko, joka todella on sitä Jeesus Kristuksen jälkeen tapahtuvaa lunastustyötä, joka todella lunastaa yksilön ja tekee hänestä seurakunnan eli veljeskunnan oikean jäsenen? — Sanalla usko on ihmisten kesken kristikunnassa aivan varma, tavallinen merkityksensä. Useimmat ihmiset käsittävät tietysti uskolla jotakin määrättyjen opinkappaleitten totena pitämistä: ei ole mitään uskoa, ellei ole uskoa joihinkin määrättyihin dogmeihin, jotka muodostavat tämän uskon sisällön. Tämähän on tavallinen kirkollinen käsitys uskosta. Ja juuri sentähden, että on olemassa tällainen edeltäpäin määritelty käsitys uskosta, meidän on tarkastettava itse tätä käsitettä „usko”, ennenkuin voimme saada selvän kuvan siitä, mitä usko gnostilaisessa, todellisessa merkityksessä on, mikä on se usko, joka on tietoa. Tarkastaessamme vähän uskon luonnetta yleensä, voimme saada aavistuksen, elävän kuvan siitä, mitä todellinen usko on. Sillä silloin huomaamme, että todellinen usko ei ole erotettavissa elämästä. Todellinen usko ei ole mitään ihmisen jokapäiväisen, käytännöllisen elämän ulkopuolella olevaa. Se ei ole mitään vierasta, mitä ihmiseen olisi tullut, jonka hän olisi itselleen omaksunut, vaan todellinen usko perustuu yhtä paljon elämän kokemukseen kuin koko meidän muu elämämme.

Ottakaamme kolme esimerkkiä tavallisesta, jokapäiväisestä elämästä täällä maan päällä. Niissä kaikissa esimerkeissä esiintyy sillain usko, ja me voimme jokainen heti ymmärtää, me sen myönämmeekin, että siinä esiintyy usko; kuka tahansa voi käyttää sanaa „usko” näiden ilmiöiden yh-

teydessä. Ajattelen ensiksi taiteellista ihmistä, luovaa sielua, runoilijaa, säveltäjää tai esiintyvää taiteilijaa, soittajaa, näyttelijää, ihmistä, jonka pitää luoda jotakin, suorittaa jotakin, joka ei käytä päiväänsä vain jokapäiväisiin askareihin. Varsinkin, kun on kysymyksessä kirjan tai runon kirjoittaminen, täytyy olla jotakin taitoa, edellytyksiä, mutta täytyy myös olla ehdottomasti sitä, jota nimitämme uskoksi. Jos katsomme taiteellista ihmistä, huomaamme, että hänessä vaikuttaa kaksi hyvin suurta voimaa — näihin ihmisiin voimme ehkä lukea myös totuudenetsijät, tieteelliset ihmiset —, kaksi psykologista voimaa. Toinen on suuri, raateleva epäily: Kuinka minä osaan? Mihin minä kykenen? Onko tämä, jonka saan aikaan, minkään arvoista? Näin on varsinkin alkuaikoina tällaisen ihmisen elämässä, silloin, kun hän kamppailee, ei ole täysin varma itsestään. — Saman ilmiön huomaamme nuorena, rakastuneena ihmisessä. Hän epäilee omaa saamattomuuttaan, kykenemättömyyttään. — Ja samoin kuin nuorukainen tavoittelee neidon suosiota, taiteellinen ihminen aivankuin palvoisi näkymätöntä jumalataria. Mutta samalla siinä on hyvin valtavaa uskoa, ja kun epäily väistyy, usko saa hänet valtoihinsa; hän tuntee suurta voimaa sisässään; hän tuntee, että hän on luotu koko maailman voittamaan, hän on luotu suorittamaan tämän ihmeellisen työn, jonka hän on saanut; hänen täytyy kirjoittaa tuo kirja tai esittää jotakin musiikkia, esiintyä näyttämöllä, tehdä jokin keksintö. Hän uskoo siihen. Ja kuta enemmän hän antautuu työhönsä, sitä enemmän hänessä kas-

vaa usko. Vastaavaisuuksia löydämme ihmiselämästä kaikkialta. Meissä täytyy olla tällainen usko, jotta saisimme jotakin aikaan. Meissä täytyy olla uskoa omaan itseemme, omaan kutsumukseemme. Tämä usko on samalla silloin salaperäinen voiman tulva näkymättömästä maailmasta. On kuin olisimme yhteydessä henkimaailman kanssa, kuin uskoisimme kohtaloon, tähteemme. Tuo usko on ihmisen elämässä välttämätön. Epäilykset raatelevat häntä, mutta kuta enemmän usko saa vakiintua, kuta enemmän hän suorittaa tekoja elämässä, uskon sankaritekoja, sitä kauemmas kaikkoavat epäilyksen henget. Hän voi saada täyden voiton epäilyn yli ja elää aina uskossa. Tämä on kuvaava piirre elävässä, todellisessa uskossa, siinä, mitä me gnostikkoina nimitämme uskoksi. Usko ei ole tekemisissä minkäänlaisten opinkappaleiden kanssa. Se on tekemisissä elävän voiman, itse elämän kanssa. Taiteellinen ihminen ei tiedä muuta, kuin että hänen on suoritettava se tai se työ, luotava se tai se taideteos; ja hänen täytyy uskoa, että se on hänen tehtävänsä.

Sitten voimme ottaa toisen esimerkin jokapäiväisestä elämästä. Ajatelkaamme ihmistä, jolla on taipumus määrättyyn heikkouteen, syntiin, sanokaamme taipumus väkeviin juomiin. Nyt en silloin ajattele kaikkia niitä ihmisiä, joilla on taipumusta väkeviin, sillä niitä on verraten paljon, mutta ajattelen sellaista ihmistä, jolla on, niinkuin voisimme sanoa, lapsellinen usko ja luottamus alkoholiin, niin että hän saattaa olla onneton, alakuloinen, hermostunut, poissa tolaltaan

silloin, kun hänen täytyy kieltäytyä tuosta nautinnosta, tuosta synnistä, heikkoudesta, mutta joka silloin, kun hän pääsee tilaisuuteen nauttia väkeviä, muuttuu aivan toiseksi olennoiksi, tulee iloiseksi, hyvälle tuulelle, omaksi itsekseen. Sentähden sanotaan vanhassa roomalaisessa sananparressa: „In vino veritas”, viinissä totuus. Ihminen saattaa käydä jonkinlainen naamari kasvoilla. Hän hillitsee ehkä pakosta itsensä, hän ei ole oma itsensä, mutta sitten, kun suloinen lasi on tuossa hänen edessään ja ehkä vielä kumppaneita mukana, kun hän saa nauttia juomaansa, niin koko hänen elämänsä muuttuu ruusuiseksi; hän tuntee olevansa oma itsensä: „Nyt minun ei tarvitse teeskennellä, hillitä itseäni, ei tarvitse olla tuo toinen olento, joka käy ikävässä ja kaipauksessa; nyt saan tuoda esille, mitä sielussani on.” Hänen sydämensä pulppuaa iloa, totuutta, hän puhuu viisaasti ja tekee teräviä huomioita. Ihminen, joka tulee omaksi itsekseen, niinkuin me voimme sanoa, synnin yhteydessä, ei siedä ja rakasta niitä ihmisiä, jotka ovat ulkokultaisia, ankaria, tuomitsevia, ahdasmielisiä, vaikka hän ei muuten tavallisessa elämässään ilmaise tätä sisäistä arvosteluaan. Mutta nyt hän voi ystävällisellä, ihmisrakkaalla tavalla tuoda esille omat sisäiset ajatuksensa, terävät huomionsa siitä, kuinka pikkumaisia ihmiset ovat. Tällainen ihminen, joka on lapsellisesti kiintynyt joihinkin heikkouksiin, syntiin, on sydämellinen, vilpittön, hyvä ihminen, vaikka me toiset ehkä kylläkin arvostelemme häntä ankarasti. On myös totta, että sellainen ihminen, sitten kun tulee vastavai-

kutus, kun hänelle, juotuaan itsensä aivan humalaan, tulevat siitä aiheutuvat kivut, itkee ja katuu ja sanoo, että se on huonoa ja häpeällistä, hän ei tee enää sellaista. Sitten tulee taas jokapäiväinen elämä, jolloin hän yhä enemmän joutuu pois itsestään, ennenkuin hän taas joutuu heikkoutensa valtaan ja kokee omaa itseään. Tämä meidän on muistettava. — Mehän yleensä olemme omassa mallikelpoisuudessamme, miltei täydellisyydessä, valmiit tuomitsemaan toisia: Meillä ei ole mitään tuollaisia syntejä; meillä ei ole mitään silminnähtäviä heikkouksia; mehän elämme mallikelpoisesti ja olemme loistavia ihmisiä. Me emme huomaa, että meidän heikkoutemme on tässä ahdasmielisyydessä, kun katselemme, kuinka hirveitä toiset olennot ovat, jotka tekevät niin silminnähtävää syntiä. Me emme ymmärrä heitä, sillä meidän sydämemme on kylmä. Mutta jos me oikein ajattelemme ja oikein koetamme ymmärtää ihmisiä, niin silloin ehkä on käsityksemme, että jumalat rakastavat noita ihmisiä, jotka ovat niin ehjiä synneissään. Muistanette erään lauseen Uudesta Testamentista, Ilmestyskirjasta: „Minä tiedän sinun tekosi: et ole kylmä etkä kuuma; oi jospa olisit kylmä tai kuuma! Mutta nyt, koska olet penseä, etkä ole kylmä etkä kuuma, olen minä oksentava sinut suustani.” (III. 15—16) — sillä rakastan ainoastaan niitä, jotka ovat ehjiä, kokonaisia, niistä on toivoa, sillä niissä on uskoa ja vilpittömyyttä. Sentähden meillä on usein tapana sanoa päihtyneistä ihmisistä, että heillä on omat henkensä, jotka heitä suojelevat; he makaavat ojassa ja menevät kylmään ja kuu-

maan, eikä heille tapahdu vahinkoa, kuten selväpäisille ihmisille; heillä on omat henkensä, jotka suojelevat heitä. Ja ehkä siinä on jotakin perää, koska ainakin jumalat, jumalalliset olennot, jotka asuen näkymättömässä maailmassa katselevat asioita näkymättömän maailman kannalta, sanovat: „Minä rakastan iloista, vilpitöntä synnintekijää, sellaista, joka uskoo, mutta kammoksun niitä, jotka tekevät syntiä puolinaisesti, jotka samalla epäilevät: tämä on väärin, minä lankean. Niitä minä kammoan, sillä heissä on pirullisuutta, mutta minä rakastan ihmisiä, jotka uskovat siihen omaan syntiinsä, ei niin, että päässään resonoisivat asioista, vaan vilpittömästi rakastavat syntiä ja siihen antautuvat ilman epäröimistä.”

Nyt teidän täytyy käsittää, että minä en näillä sanoilla millään tavalla puolusta mitään syntiä tai heikkouksia. Niin paljon te kaikki olette seuranneet minun työtäni, että minun pyrkimykseni ja neuvoni käyvät aivan toiseen suuntaan. Mutta täytyy aina sanoa totuus ja katsoa elämää oikealta, inhimilliseltä kannalta. Sentähden meidän täytyy katsoa näitä elämän ilmiöitä suoraan silmiin ja tunnustaa, mikä niissä voi olla hyvää. Ja meidän täytyy sanoa, että huomaamme niissäkin ihmisissä, jotka antautuvat suurella voimalla ja sydämensä koko hehkulla tuollaiseen aistilliseen, eläimelliseen syntiin, uskoa, sellaista vilpitöntä uskoa, jossa uskon todellinen luonne tulee esiin.

Mutta meillä on uskoa myös toisessa merkityksessä. Voimme ottaa kolmannen esimerkin elämästä ja nähdä, kuinka siinäkin on uskoa, vaikka se on vielä enemmän kätkeyty. Ajatelkaamme

ns. velvollisuusihmistä, joka näennäisesti on kadottanut kaikki elämässä, kaiken uskon, iloisuuden, kaiken remuavaisuuden elämässä. Hänessä ei ole mitään sellaista optimismia, entusiasmia, joka nostaisi hänet korkealle, kuten taiteilija nousee taivasiin ja laskeutuu helvetin syvyyksiin, ja synnintekijä ihanaan paratiisiin ja kylmälle pohjoisnavalle. Ihminen, jossa ei ole nousua, ei laskua, on niin paljon nähnyt elämässä, kokenut ja paljon pettynyt, että hänen suunsa harvoin vetäytyy hymyyn. Mutta mikä on ihmeellistä: jos hän joskus hymyilee, se on niin taivaallisen sulosta, että se saa meidän sydämemme voitetuksi. Sellainen ihminen, jolla ei ole muuta elämässä kuin velvollisuuden täyttäminen, löytää ainoan tyydytyksensä juuri siitä tehtävästä, mikä on hänen karmallinen velvollisuutensa. Me voimme ehkä nuoruudessamme sanoa, että hän on kovasydäminen, sillä hän on näennäisesti niin kylmä, liian rauhallinen, liian innostumaton meidän mielestämme, mutta hän on hyvin luja, nöyrä, kestävä, horjumaton velvollisuksiensa täyttämisessä. Hän ei pyydä mitään, hänellä ei ole haluja, ei himoja, hän ainoastaan tahtoo suorittaa työnsä. Ja me melkein sanoisimme hänestä: hänellä ei ole uskoa. Mutta kun tarkoin tutkimme häntä, huomaamme, että hänessä on sangen syvä usko, joka on melkein muuttunut tavaksi hänen elämässään, ja se on usko välttämättömyyteen, usko, että näin pitää olla, tehdä, tämä on minun osani. Hän aivan kuin kauhistuisi ja häpeäisi, jos hänen pitäisi jotakin pyytää. Toisille hän voi kyllä valmista kaikkia hyvää, mutta itselleen hän ei mi-

tään haaveile; hänen tehtävänsä on suorittaa velvollisuutensa; hän on vaatimaton, nöyrä. Ja hänen uskonsa on suuri juuri sentähden, että hän elää silloin aivankuin tyhjyyden päällä. Hän vain uskoo, eikä hän itse nimitä sitä uskoksi, ei miksi-kään, mutta psykologisesti katsoen se on sangen syvä usko maailman jarkähtämättömyyteen, oikeuteen, Jumalaan, kosmilliseen järjestykseen. Tässäkin siis esiintyy uskon yksi olemuspuoli, tämäkin karakterisoi uskoa.

Jos katsomme kaikkia näitä eri ihmisiä, taiteilijaa, synnintekijää ja velvollisuusihmistä, niin huomaamme yhteisenä piirteenä heissä silloin, kun usko on heissä elävä, että he ovat onnellisia ja samalla toisille ihmisille hyviä, rakastavia. Taiteilija, ihminen, joka jotakin luo, tuntee rakastavansa koko maailmaa, silloin kun usko hänet täyttää, ja hän tuntee suorittavansa jotakin työtä. Hänen sydämensä on täynnä hyvyttä. Samoin synnintekijä, kun hän saa elää tuota elämää, jossa hän on oma itsensä, on ystävällinen ja hyvä kaikkia kohtaan. Ja samalla velvollisuusihminen on kaikkien ystävä silloin, kun hän on löytänyt lopullisen velvollisuutensa, vaikka hänen ystävyytensä ei tule esille tunteenpurkauksissa. Hän on ihminen, jolta voi kysyä: Miten on oikein, miten on ratkaistava tällainen pulma? Kaksi ihmistä, jotka riitelevät, voivat kääntyä tuollaisen velvollisuusihmisen puoleen, ja hän voi sanoa, mikä on oikein, ja nuo toiset tuntevat, että hän on sanonut oikein, sillä hän on niin persoonaton, rauhallinen. Hän ei ehkä ole niin nuorekas, mutta hän puhuu selvästi. — Näissä kaikissa on siis yhteisenä piirteenä

se, että heidän uskonsa ilmenee toisia kohtaan rakkautena, rakkauden tunteena, rakkauden ajatuksena ja rakkauden tekona.

Nyt me silloin saatamme kysyä: mikä on siten se usko, josta gnostikot puhuivat? Tämän ymmärtämiseksi meidän ei tarvitse muuta kuin muistuttaa mieleemme aivan teosofisesti, minkälainen olento ihminen on, miten ihminen on kokoonpantu. Nämä asiathan ovat meille kaikille tuttuja teosofisesta kirjallisuudesta ja omista tutkimuksista, niin että minun ei tarvitse muuta kuin muistuttaa näistä asioista. Ihminen on persoonallisuudessaan kokoonpantu olento, eikä ainoastaan tässä näkyvässä fyysisessä ruumiissa, vaan myös fyysiselle silmälle näkymättömässä sieluruumiissa. Me voimme ihmisessä selvästi erottaa fyysisesti näkyvän ruumiin ja sitten sen näkymättömän puolen, eetteriruumiin, ja sitten hänen sieluruumiinsa, joka esiintyy selvänäköiselle ihmiselle monivärisenä aurana, ja siinä me voimme erottaa kaksi puolta, toisen jossa tunne-elämä on vallalla ja toisen, jossa ajatuselämä on etualalla. Mehän puhumme kahdesta sieluruumiista, astraali- eli tunneruumiista ja mentaali- eli ajatusruumiista. Ne muodostavat yhdessä sieluruumiin, mutta hyvin voimme puhua molemmista puolista erikseenkin.

Jos nyt ajatellaan edellisiä esimerkkejä ja katsomme, missä niissä oli usko vaikuttavana voimana, missä periaateissa, ruumiissa, käyttövälineissä, missä painopisteessä, silloin näemme, että taiteellisessa ihmisessä, luovassa nerossa tai esiintyvässä taiteilijassa oli hänen uskonsa elä-

vänä voimana vaikuttamassa sieluruumiin yläosassa, älyruumiissa, ajatusruumiissa. Siinä näemme uskon voiman vaikuttavan, siinä mentaalisisessä käyttövälineessä hän on oma itsensä korkeammalla tavalla, siinä hän tuntee uskovan-sa. Siinä myös raatelevat kaikki epäilykset. Ja jos katselemme synnintekijää ja kysymme, missä on hänen uskonsa, niin huomaamme, että se on tuossa austraaliruumiissa. Siinä on tuon iloisen synnintekijän usko. Siinä ovat myös hänen raatelevat epäilyksensä, tunnonvaivansa, jotka repivät hänen sieluansa, että hän tuntee, että siitä synnistä hänen pitäisi vapautua ja päästä. Ja taas kun katselemme tuota kolmatta, velvollisuuden ihmistä, joka on niin syvästi oikeamielinen, viisas, niin kysymme: Missä on hänen uskonsa, joka on muuttunut hänen olemuksessaan tavaksi, luonnolliseksi välttämättömyyden tunteeksi? Silloin huomaamme, että hänessä taas ihmeellinen voima vaikuttaa hänen eetteriruumiissaan, fyysisen ruumiin näkymättömässä kaksoispuolessa. Siiriä hyvin lähellä, hyvin syvällä on hänen uskonsa. Tämän voimme psykologisesti havaita.

Kun me nyt sitten kysymme: mikä on sitten gnostikkojen usko, se oikea, todellinen usko, joka meidät pelastaa, joka suorittaa meissä lunastustyön, niin silloin voimme sanoa seuraavaa — ja sanon sen ensin aivan lyhyesti, annan ikäänkuin teoreettisen näköalan ensin, sitten vasta rupeamme tarkastamaan asioita —: me voimme huomata tämän oikean uskon, todellisen pistiksen suhteen, että se uskonvoimana herää ja kasvaa ihmisessä ja sitten herää jossakin sellaisessa puolessa ihmi-

sessä, että se vastaa ensin tätä taiteilijan uskoa mentaaliruumiissa, sitten se aivankuin pyrkii alas-päin, se tunkee syvemmälle ihmiseen, se vaikuttaa kuten synnintekijän usko siinä, joka vastaa astraaliruumista, ja lopulta, kolmanneksi, vaikuttaa siinä puolessa, joka vastaa eetteriruumista. Tai myös voisimme sanoa näin: gnostikon usko ensin ottaa tuon ajatuskäyttövälineen käsiinsä, sitten se ottaa astraaliruumiin ja lopulta eetteriruumiin. Tämä usko, joka on siis lunastustyötä, koska se ei ole opinkappaleuskoa, vaan elämän usko, joka on voima ihmisessä ja siis lunastaa ihmisen, herää ihmisessä siinä olemuspuolessa, joka on hänellä lähinnä hänen mentaalista käyttövälineettään, hänen ajatuselämänsä, mutta samalla aivan siitä poissa. Sillä tämä kaikki, tämä nelinäinen ihminen, on ihmisen persoonallisuus. Ja huomatkamme nyt: se gnostikon usko, joka Kristuksen jälkeen vaikuttaa ihmisessä lunastustyöntekijänä, ei ole tekemisissä ihmisen persoonallisuuden kanssa, ei asu tässä persoonallisuudessa, vaan syntyy jossakin muualla ja vaikuttaa tähän persoonallisuuteen. Muutenhan olisimme kuin parooni Münchhausen, joka tukastaan veti itsensä ylös suosta; me persoonallisina olentoina pelastaisimme itsemme, itse olisimme tulleet hyväksi ilman muuta. Mutta kuinka se olisi mahdollista? Kaikkein tavallisin ihmisen kokemus on se, ettei hän persoonallisena, kuolevaisena ihmisenä mihinkään pysty. Mitä minä teen itselleni, kun olen juuri oma itseni tässä persoonallisuudessa? On aivankuin sanoisimme voipalalle: Sinä olet pahan makuinen, tee itsesi hyvän makuiseksi.

Millä tavalla se voisi muuttaa itseään? Jos meillä on pöytä edessämme, jolla on väärät jalat, sanomeko sille: Sinulla on väärät jalat, et täytä pöydän tyyppiä, muuta itsesi oikeaksi pöydäksi. Pöytä kovasti ihmettelisi, hämmästyisi ja seisoi yhä väärillä jaloilla. Ja lehmälle sanoisimme: Kuule, sinä olet liian tyhmä; katso, kuinka minä olen, sinun pitää ruveta harrastamaan matematiikkaa ja kasvattamaan lapsiasi toisella tavalla. — Jos sanomme persoonalliselle ihmiselle: Sinulla on kaikenlaista syntiä, olet huono olento, tee itsesi hyväksi — niin tuo persoonallinen ihminen kovasti hämmästy. Hän voi yrittää; hän kirjoittaa ohjeita itselleen joka päivä, miten hänen pitää olla, ja illalla ihmettelee, ettei osannut olla sellainen kuin aamulla oli kirjoittanut. Hän huomaa, että hän on persoonallinen ihminen, joka ei saata itseään lunastaa. Tietysti me ihmisinä olemme toisenlaisia olentoja kuin eläimet. Me voimme sanoa itsellemme: Et ymmärrä matematiikasta mitään; opi laskemaan! — ja me voimme oppia. Kaikki sellainen kyky, jonka voimme saavuttaa persoonallisella ymmärryksellä, on meidän saavutettavissamme. Mutta jos sanomme: Sinä, joka olet kuolevainen olento, jonka ruumis palaa poroksi, haihtuu vähitellen kuoleman jälkeen — jos vähän kummittelisimmekin, ei se todista mitään —, tee itsesi kuolemattomaksi olenoksi, niin me joudumme hämillemme: Kuinka sellainen olisi mahdollista? Meidänhän pitäisi tehdä itsemme jumalaksi. — Gnostikko sanoo: Tuo uusi jumallinen elämä, lunastus, alkaa uskosta. Jos tahdotte tulla jumalaksi, jos tahdotte tulla sellai-

seksi, että olette yhtä Isän kanssa, niinkuin Jeesus oli, silloin alkakaa uskosta. Kun gnostikko sanoo näin, me joudumme myös hämille, jos olemme vain persoonallisia olentoja, mutta, niinkuin tiedämme, meissä ihmisissä piilee jotakin muutakin kuin tämä meidän persoonallinen ole-
muksemme tai persoonallinen minämme, joka tyhjentyy ajatuksiimme, tunteisiimme, haluihimme, tahtoomme. Meissä on jotakin muutakin, ja se on ihmisen ajatusmahdollisuus, se ihmisen ihmeellinen mielikuvitus, että hän voi ajatella ja jollakin tavalla käsittää korkeampaa matemaatiikkaa, tai jos sanomme vähän käytännöllisemmin, että hän on voinut luoda sellaisia käsitteitä kuin äärettömyys, iankaikkisuus, jumaluus. Että olemme voineet näitä käsitteitä luoda, ja että osaamme ajatella, kuvitella sellaista kuin äärettömyys, todistaa meille, että meissä on jotakin muutakin kuin persoonallinen minämme, sielu ja fyysillinen ruumis. Sanokaamme vain tuo yksi sana „äärettömyys”. Onko se missään tekemisissä äärellisyyden kanssa? Voimmeko sanoa, että äärellisyys, esim. tämä lasi, on jokin osa äärettömyydestä, että siis voisimme ajatella, että kun näitä laseja asetettaisiin oikein, oikein paljon perätysten ja joka suuntaan, ne lopulta täyttäisivät äärettömyyden? Jos äärellinen olisi jossakin sellaisessa suhteessa äärettömyyteen, että se olisi matemaattinen osa siitä, jos lasi olisi jokin osa äärettömyyden lasipaljoudesta, silloin täytyisi näiden lasien täyttää äärettömyys, jos niitä olisi riittävän paljon. Mutta silloin se ei olisi äärettömyys. Äärettömyys on se, että vaikka näitä

laseja olisi kuinka monta miljaardia biljoonaa tahansa, äärettömyys ei olisi siitä tietävinäänkään. Eihän se olisi mikään osa äärettömyydestä; äärettömyydellä ei ole mitään osaa. Jos osia on, silloin on jokin niin suuri äärellisyys, ettemme voi sitä kuvitella. Äärettömyys ei ole missään suhteessa äärellisyyteen, eikä äärettömyydellä ole mitään osia. Äärettömyyden yhteydessä ei voi olla puhetta mistään mittasuhteista. Äärettömyys ei ole kvantitatiivinen, äärettömyys on kvalitatiivinen, toisenlainen todellisuus. Tämän matemaattinen järkemme meille selvästi todistaa. Sentähden myös sanomme, niinkuin kaikki myöntävät: on iankaikkinen ristiriita hengen ja aineen välillä; aineella on ulottuvaisuutta, hengellä ei ole. Jos nykyaikaisissa teosofisissa kirjoissa puhutaan hengestä sillä tavalla, että mennään ruumiista ruumiiseen ja lopulta tullaan aatmaan, se on tyhjää taikauskkoa; eihän se ole mitään henkeä. Tämä on tietysti harhaa. Ainetta on monenlaisissa muissakin oloiloissa kuin tässä fyysillisessä. Ei tarvitse muuta kuin lähteä astraalitasolle ja vielä korkeammalle, ja yhä olette aineellisessa maailmassa. Siellä on muotoa, ilmennystä, objektiivisuutta, siellä on aineellisuutta ainakin idean puolesta. Mutta se ei ole henkeä, tajuntaa; se on hengen ja tajunnan ilmenemistä, rajoittumista; siinä henki ja tajunta pyrkii esille. Oli aine kuinka hienoa tahansa jollakin tasolla, siinä henki pyrkii esille, koettaa voittaa aineen. Kvalitatiivisesti henki on aivan toista kuin aine. Ei vedanta-filosofiassa voida sanoa: minun henkeni on osa jumaluudesta, — vaan: minä olen Ju-

mala. Jos minussa on tajuntaa, henkeä, jos minussa on jotakin korkeampaa, joka ei ole ainetta, on se itse Jumala. Muu ei ole mahdollinen. Me emme saata olla mitään osia jumaluudesta. Äärettömällä Elämällä ei ole mitään osia. Vaikka sellaista puhetapaa voidaan käyttää, on erehdyttävää siirtää tajunnan todellisuuteen aineellista kieltä. Joka tapauksessa on muistettava, että aineellinen sanontatapa on symbolinen.

Kun ymmärrämme, että meissä on jotakin, nim. meidän henkemme, joka on yhtä toisen todellisuuden kanssa kuin tämän näkyväisen, oli se millä tasolla tahansa, silloin me myös ymmärrämme että meissä on jotakin jumalallista. Ja kun se meissä herää, se on usko meissä. Usko herää meissä siis, niinkuin voimme sanoa, korkeammassa minässä koko tämän kolminaismaailman ylä- eli sisäpuolella, syruumiissa eli 'ensimmäisessä hengen maailmassa, joka ei ole äärellinen, vaan äärettömyyden kanssa tekemisissä. Ja mikä se usko on? Se on se, että näemme ulos avaruuteen, iankaikkisuuteen, näemme Jumalan, näemme eli tunnemme eli tajuamme sen Isän, josta Jeesus puhuu. Isä, salaperäinen jumaluus, ihmeellinen elämä kaiken ilmennyksen takana, — sen Isän tuntoon pääsemme, sen Isän saamme kokea. Koko meidän ajatusmaailmamme muuttuu silloin; meidän mentaalinen käyttövälineemme puhdistuu, meidän koko ymmärryksemme ja älymme kirkastuu. Kaikki tulee toisenlaiseksi, ja me tulemme uusiksi ihmisiksi, kun joudumme kosketuksiin äärettömyyden, Äärettömän Elämän kanssa, itse Jumalan kanssa. Ja se tapahtuu uskossa.

Tämän uskon herääminen on ensimmäinen askel, ja silloin näemme ensin Isän, Isän suuren pimeyden, joka on kaiken valon takana, kaiken valon sisällä. Se on meidän ensimmäinen ihmeellinen kokemuksemme. Siitä alkaa usko, ja sitten seuraavat muut, Pojan näkeminen jne.

IX

Lunastava usko

Lunastava usko, joksi on nimitetty tämänpäiväinen esitelmä, on gnostikon usko, tuo pistis, joka samalla on tietoa, koska se on kokemuspöästä uskoa. Puhuimme siitä viime kerralla koettaessamme kuvata uskon käsitettä ja mainitessamme sitten lopuksi, että gnostikon usko, pistis, herää ja toimii siinä ihmisen olemuspuolella, jota me nimitämme hänen henkiseksi itseksensä, minäksensä, korkeammaksi järjek-

sensä tai myöskin syuruumiiksi. Kuten muistatte, otettiin muutamia esimerkkejä uskon käsitteestä käytännössä, ja silloin huomattiin, kuinka uskoksi samalla hyvin saatamme sanoa erilaisia sieluntiloja, erilaisia voimanlähteitä — joskaan ei metafyyillisistä lähteistä — ihmisessä ja hänen eri olemuspuolissaan. Puhuimme siitä, kuinka voi olla uskoa, joka on kotoisin ja joka elää, niin kuin me sanomme, mentaalisisessä käyttövälissä. Ihmisen persoonallisessa järjessä ja ajatuksessa elää taiteilijan usko ja tiedemiehen usko. Sitten on uskoa, joka elää ihmisen astraalisessa käyttövälissä, hänen tunneruumiissaan, jollainen oli esim. iloisen synnintekijän usko. Sitten on uskoa, jota me nimitämme velvollisuudentunteeksi, velvollisuudeksi, välttämättömyydeksi, uskoksi, joka on tavaksi muuttunut ihmisen koko temperamentissa ja jonka koko paino on ihmisen fyysisen ruumiin näkymättömässä puolessa eli eetteriruumiissa. Tällä tavalla kuvasimme erilaisia uskon muotoja ja ilmauksia, jotta vähän pääsisimme käytännöllisesti käsittämään, mitä usko on ja millaisen pitää uskon olla. Lopuksi sanoimme, että se usko, josta on puhe gnostikkojen yhteydessä, se pistis, josta gnostikot puhuvat ja josta alkuperäinen kristinusko puhuu, ei asu ihmisen missään persoonallisessa käyttövälissä, missään sellaisessa sielunpuolessa, joka kuuluu hänen persoonallisen minänsä sisällykseen, vaan on hänen korkeammassa minässään, hänen hengessään. Mehän kuvasimme sitä uskoa jotenkin lyhyesti. Tällä kertaa koetamme sitä enemmän kuvata.

Eräs kysymys heti herää totuudenetsijässä, kun hän kuulee puhuttavan uskosta, joka on tietoa, joka todella auttaa ihmistä, joka todella tekee hänestä uuden ihmisen ja vapauttaa hänet pahasta ja itsekkyydestä, jos ei silmänräpäyksessä, niin varmasti kuitenkin vähitellen. Luonnollinen kysymys, joka herää meissä totuudenetsijöissä on, millä tavalla tämä usko saavutetaan ja kuinka voimme päästä siihen pistikseen, josta Jeesus Kristus opetti ja josta gnostikot puhuivat. Silloin me voimme vastata ensin jonkinlaisena metafyyllisenä määritelmänä, että tämä usko kyllä tulee itsestään. Se tulee itsestään silloin, kun Jumala, elämän henkipuoli, katsoo sen hyväksi. Se usko kyllä tulee ihmiseen niinkuin traditiona on käynyt kristillisissä kirkoissa, Jumalan armosta. Me emme voi pakoittaa sitä uskoa. Se tulee Jumalan armona, Jumalan ilona. Tuo sana armo, kreikan kielellä *caris*, merkitsee oikeastaan iloa. Se tulee siis iloisena lahjana, mutta se ei tule, jollemme me ihmisinä tee työtä sen tulemisen puolesta. Usko ei tule niinkuin ei aineellinen (hyväkään, jos me, niinkuin Viktor Rydberg sanoi, istumme omenapuun alle ja odotamme, että omenat itsestään putoavat puusta. Ei se usko tule sillä tavalla. Niinkuin meidän saavutuksemme tässä näkyvässä maailmassa tulevat ainoastaan ihmisen omalla työllä, niin samalla tavalla myöskin sellainen hyvä kuin usko, joka on tietoa, tulee ihmisen oman työn tuloksena, palkkana, saavutuksena, mutta kuitenkin kuin lahjana ylhäältä päin. Mutta mikä on se työ, jota meidän ihmisinä tulee tehdä, ennenkuin voimme saavut-

taa todellisen uskon? Se työ on totuuden etsiminen. Varsinkin meidän aikanamme, jolloin meidän järki- ja ajatuselämässämme on niin paljon mahdollisuuksia kehittymiseen ja kasvattamiseen, on välttämätöntä, että teemme niin paljon älyllistä työtä kuin mahdollista, että jokainen meistä ponnistaa omaa ajatustaan, omaa järkeään ja ymmärrystään niin monella tavalla, niin terävästi ja taitavasti kuin hänelle on mahdollista. Emme saa olla mitenkään henkisesti laiskureita. Meidän pitää tulla itsenäisiksi, sillä usko kuuluu ainoastaan itsenäisille ihmisille. Emme taas voi tulla itsenäisiksi, jollemme tee työtä älyllämme. Sentähden meidän täytyy kasvattaa ajatuselämäämme, ymmärrystämme, järkeämme. Meidän täytyy kasvattaa sitä tieteellisesti. Meidän täytyy kasvattaa sitä filosofisesti. Meidän täytyy kasvattaa sitä kaikella tavalla myöskin käytännöllisessä suhteessa. Emme saa kasvattaa järkeämme vain sillä tavalla kuin filosofit joitakuista vuosikymmeniä sitten, jotka olivat niinkuin sanomme kamari-filosofoja, jotka koettivat loogillisesti ajatella ja tehdä johtopäätöksiä, ratkaisten sillä tavalla myöskin käytännöllisessä suhteessa elämän arvoituksia. Meidän täytyy myöskin sillä tavalla tehdä työtä. Meidän täytyy filosofoida ja spekuloida silläkin tavalla, että tutustumme filosofien ajatuksiin, mutta emme saa tyytyä siihen, vaan meidän on ylläpidettävä tasapainoa, meissä on oltava myös puhdas talonpoikaisjärki. Siten emme häivy pilventakaisiin spekulatioihin emmekä ala uskoa mielikuvituksiin. Meidän täytyy tehdä siis älyllisiä havaintoja itse elämän suhteen joka-

päiväisessä elämässä. Meidän täytyy — ja tämä on sängen tärkeä kohta meidän aikanamme — tutustua erilaisiin uskontoihin, ja jos mahdollista, kaikkiin uskontoihin täällä maan päällä, niin että selvästi näemme, saamme kuvan siitä, millä tavalla ihmiset ovat kaikkina aikoina koettaneet ratkaista elämän suuria kysymyksiä. Meidän täytyy kasvattaa älyämme todellisina totuudenetsijöinä, vapaamielisinä ja vapaina. Me emme saa tuijottaa itseämme sokeiksi tähän näkyvään maailmaan, niin että skeptillisesti ja suorastaan kieltäjien kannalta sanomme, ettei mitään muuta ole olemassa. Emme saa sillä tavalla rakentaa älyämme. Meidän täytyy nöyrästi tunnustaa, ettemme ole saavuttaneet tiedon huippua, niin että voisimme tuomita mahdottomiksi kaikenlaiset yliaistilliset ilmiöt ja koko henkimaailman olemassaolon. Emme saa rajoittua niin ahtaalle täällä Euroopassa, vaikka tiedemiehet ovat sillä kannalla olleet viime vuosisadalla ja ennenkin. Meidän täytyy ymmärtää, että jos me täällä Euroopassa olemme ottamassa ensimmäisiä askeleita psykologian alalla, niin on aasialaisia psykologeja, jotka ovat tutkineet paljon enemmän ja päässeet tuloksiin, joista meillä ei ole aavistustakaan. Emme saa rajoittaa älyämme, vaan meidän on sitä kasvatettava, pidettävä silmämme henkisesti auki ja aina oltava valmiit oppimaan ja ottamaan vastaan valoa. Sillä tavalla etsimme totuutta. Tämä on aivan välttämätöntä meille. Silloin otamme tietysti tällä totuudenetsijän hyvinkin vaivalloisella, usein pitkällä tiellä monenlaisia harha-askeleita. Näin tapahtuu meidän aikanamme juu-

ri sentähden, että aikamme on taasen nähnyt mystiikan ja okkultismin renessanssin. Aikamme tarjoaa meille kaikenlaisia harha-askeleen mahdollisuuksia, sillä varsinkin ulkomailla, mutta myöskin Suomessa, alkaa olla yksityisiä ihmisiä, opettajia, seuroja ja yhdistyksiä, jotka tekevät tiettäväksi, että heillä on paljon tietoa ja että he voivat kasvattaa ihmistä, joka antautuu heidän johdettavakseen. Joskaan meillä ei tällaiset ilmiöt ole niin räikeitä, niin on Amerikassa tarjona joka kaupungissa ja joka maassa joukoittain tällaisia opettajia, jotka sanovat itseään okkultisteiksi, mystikoiksi, adepteiksi, vihityiksi, ja jotka tarjoavat opetusta mitä salaperäisimmissä asioissa ja tarjoavat salaperäisiä voimia opetustaloksilleen. Tietysti he eivät ilmaiseksi voi tällaista antaa, sillä kun he tarjoavat vihkimyksiä erilaisiin mysterioihin, ja tarjoavat selvännäköä niin ja niin monen kuukauden jälkeen, niin on luonnollista, että he määräävät jonkin hinnan tälle kaikelle: Kymmenellä dollarilla voi sellaisen ja sellaisen vihkimyksen saavuttaa, ja sadalla dollarilla saavuttaa suuremman vihkimyksen, ja tuhannella dollarilla vieläkin suuremman. Voimme helposti huomata, että täytyy olla kovin rikas, voidakseen saavuttaa totuuden huipun, sillä se tulee kovin kalliiksi. Mutta ovathan varsinkin amerikkalaiset tottuneet ajattelemaan, ettei mitään voi saada ilmaiseksi. Kun amerikkalainen käsittää erilaisten voimien saavuttamisen ja selvännäön saavuttamisen noin ulkonaisesti, että sen nyt voi saavuttaa, kun saa jotakin oppia, niin on luonnollista, että hän maksaa siitä jotakin. Ei siinä

amerikkalaisen business-ihmisen mielestä ole mitään väärää. Tällaisen tavallisen eurooppalaisen mieltä se loukkaa. Sanokaamme, että täällä Suomessa joku ilmoittaisi sanomalehdessä, että tuhannesta markasta hän opettaa näkemään kuolleitten henkiä, ja kymmenestä tuhannesta markasta hän opettaa, miten voi tulla rikkaaksi ja saavuttaa salaperäisiä voimia, niin ajattelevat ihmiset kauhistuisivat. Meillä on sellainen vaistomainen käsitys täällä Euroopassa, joka on vanha kulttuurimaa, että henkisiä arvoja ei voi rahalla ostaa, sillä silloin se ei todella ole mitään henkistä. Mieleemme muistuu heti kertomus Uudesta Testamentista, kuinka Simon Maagikko sanoi apostoli Pietarille: „Minä maksan sinulle hyvin paljon rahaa, jos myyt minulle omat salaisuutesi.” Pietari silloin kauhistuneena vastasi: „Mene pois minun luotani, sillä jumalallisia asioita ei voi ostaa.” Jos ei tämä todellisuudessa ollut näin, niin se on symbolina hyvä kertomus. Se selvästi opettaa meille, että henkiset asiat ja rahalliset asiat ovat eri asioita — johonkin määrään ainakin eri asioita. Sentähden olemme ehkä hiukan paremmin suojattuja täällä Euroopassa kuin Amerikassa. Täällä eivät tuollaiset adeptit, tietäjät ja mestarit esiinny niin räikeästi. Vaikka kyllä täälläkin joskus esiintyy sellaisia enemmän yksityisesti, ja he voivat saada seuraajia ja ystäviä ympärilleen, jotka vakuuttavat, että nuo heidän opettajansa ovat ottaneet mitä vihkimyksiä tahansa, ja että heillä on paljon tietoa ja he voivat kehittää selvänäön, kun antautuu heidän ohjattavakseen. Kyllä täällä Euroopassa ja Suo-

messakin voi hiljaisuudessa sellaista tapahtua. Se johon tahdon tällä tulla oli, että totuudenetsijällä ja varsinkin teosofisella totuudenetsijällä, joka tahtoo pitää silmänsä auki joka suuntaan, on tällaisia sängen suuria houkutusia, sillä hän tietää, ettei ole mahdotonta, että ihminen voisi kehittää itsessään korkeampia kykyjä, ja korkeamat kyvyt antavat hänelle enemmän tietoa ja ymmärrystä elämän suhteen; hän voi ymmärtää paremmin olemassaoloa, kun hän enemmän sitä näkee. Ei riitä, että aistii vain viidellä aistilla. Silloin koemme ainoastaan aineellista maailmaa. Mutta jos meillä olisi astraalinen tai mentaalinen selvänäkö, jos meillä olisi sellainen silmä, että näkisimme kuolleitten maailmaan, ja vainajat tulisivat meitä tervehtimään, niin silloin tietäisimme paljon enemmän tämän elämän suhteen. Meistä olisi opettavaa ja valaisevaa, jos tällaisia kykyjä saisimme. Sentähden teosofiset totuudenetsijät ovat alttiit niille houkutusille, joita heille tarjotaan. Niinkuin jokainen voi huomata, ei mikään Jumala tule ja sano: Rakas lapsi, nyt sinä astut harhaan. Ihminen saa mennä suin päin sinne, minne tahtoo, ja ne totuudenetsijät, jotka sillä tavalla kuuntelevat houkuttelevia ääniä, joutuvat salaisten opettajien johdettaviksi, ja vasta sitten perästäpäin he pettyneinä heräävät ja huomaavat, joko että he eivät ole tulleet ollenkaan viisaammiksi, etteivät ole mitään kykyä saavuttaneet, ettei heissä ole mennyt mikään sisäinen silmä auki, eikä ole tullut henkimaailma lähemmäksi, taikka sitten he huomaavat, että heille on todella jotakin tapahtunut. Mutta mitä on ta-

pahtunut? He ovat voineet joutua pahojen voimien yhteyteen sen sijaan, että näkisivät henkimaailmaan puolueettomalla syrjästä katsojan tavalla, niinkuin voimme katsella näkyväkin maailmaa. Nämä totuudenetsijät, jotka ovat joutuneet näille harhateille, eivät pääse objektiiviseen näkemiseen, vaan he huomaavat, että se henkimaailma, jonka yhteyteen he joutuvat, on samalla heissä itsessään. Se syöksyy heidän päällensä, niin ettei heillä ole rauhaa eikä vapautta. Kaukana siitä, että he voisivat katsella objektiivisesti, he joutuvat subjektiiviseen kosketukseen tämän asian kanssa, ja he joutuvat elämään, joka on täynnä tuskaa, vaivaa ja kaikkea pahaa. Moni totuudenetsijä on huomannut, että tuo uusi silmä, tuo hänen kosketuksensa henkimaailman kanssa, veti esille hänestä kaikenlaista pahaa. — Sitten ihminen voi joutua sillä tavalla henkimaailman yhteyteen, että hän alkaa kuulla kaikenlaisia ääniä; ja me tiedämme, että jos ihminen sillä tavalla alkaa kuulla ääniä, jotka kovasti kiusaavat häntä yötä päivää, niin se on ensimmäinen askel hulluuteen. Ihminen kuulee kaikenlaisia ääniä, jotka puhuvat hänestä. Ai, ai, kuinka häntä moititaan, nuhdellaan ja panetellaan, kuinka häntä mustataan hänen selkensä takana. Hän kuulee, mitä hänen tuttavansa hänestä puhuvat, ja hänen elämänsä tulee hyvin onnettomaksi. Hän ei voi kehenkään luottaa. Kaikki ovat hänen vihamiehiään. Äänet ovat astraalimaailmasta kotoisin, osaksi hänen omasta aurastaan, osaksi ulkopuolisesta astraalimaailmasta. Jos lääkäri saa tällaisen potilaan hoidettavakseen, niin hän sanoo, että

tämä on vain kaikki hermoista johtuvaa, se ei ole mitään todellista. Lääkärit eivät ole nähneet, miten asiat ovat. Kyllä se on todellista kuulemista. Ajatelkaamme esim. juoppoa. Hän näkee kaikenlaisia näkyjä ja kuulee kaikenlaisia ääniä. Hän tuntee, kuinka inhottavat olennot tulevat hänen luoksensa ja ryömivät hänen päällensä. Ei se ole hallusinatiota ja mielikuvitusta, vaan todellisuutta. Mutta se todellisuus ei ole fyysillistä todellisuutta, vaan astraalista. Se näkyy parhaiten siitä, että astraalinen aisti on mennyt ihmisessä ennenaikaisesti auki hänen organismissaan. Hänen eeteriorganismiinsa on syntynyt, niin kuin me sanomme, haava. On aivankuin leikattu jotakin auki ennenaikaisesti, niin ettei se ole saanut kasvaa, ja silloin sieltä henkimaailma tulvii tajuntaan. Henkimaailmaan kuuluu sekä oma sielunelämä, että ulkopuolinen astraalimaailma. Näin on totuudenetsijä joutunut vaikeaan tilanteeseen. Usein tietysti tapahtuu niin, että totuudenetsijä huomattuaan, kuinka hän on pettynyt, on vielä niin sielultaan voimakas, että hän voi kääntyä oikealle tielle ja voi pelastaa itsensä, mutta silloin on tavallisin reaktio se, että hän kieltää kaiken. Se on hänen suojeluksensa, että hän tulee hyvin suureksi kieltäjäksi. Hän ei enää usko mihinkään. Kaikki on itsepetosta ja kaikki on harhaa. Mutta muutamat ja tietysti kaikki puhtaat totuudenetsijät koettavat samalla, kun he kehittävät ja kasvattavat älyään, puhdistua moraalisesti. Tämähän he kyllä voivat lukea kaikista viisaista kirjoista, ja ihminen voi panna sellaisen puheen korvansa taakse. Oikeat totuudenetsijät ottavat

onkeensa sellaisen neuvon, ja silloin heidän vaaransa ei ole niin suuri, ja silloin he ennen pitkää pelastuvat harhoistaan. Mutta pettymys on se heille ollut, ja he saavat alkaa kuin uudestaan. Sentähden totuudenetsijän tie ei ole niinkään helppo, jollei hän osaa pitää varaansa, jollei hän aina koeta nähdä, mikä on todellista ja mikä epä-todellista. Onhan hänellä ajattelevana ihmisenä itsessään jonkinlainen kriterio. Hän voi pitää kiinni siitä yksinkertaisesta seikasta, että jos hän näkee ihmisen, opettajan, joka tarjoaa rahasta hänelle henkistä kehitystä, niin hänen pitää jo edeltäkäsikin ymmärtää, ettei se voi olla mitään. Jos hän näkee ihmisen, joka sanoo itseään opettajaksi, joka kuuluttaa itseänsä hyvin viisaaksi ja korkeaksi adeptiksi ja ihmiseksi lähellä mestariutta, ja hän sitten huomaa, että tuo ihminen jossakin suhteessa ei ole moraalisesti tavallisten ihmisten tasalla, moraalisesti niin ylevä kuin hän voisi tavallisena ihmisenä otaksua, että viisas tietäjä olisi, niin tämäkin on selvä varoitus, ja hänen pitää ymmärtää, ettei tuollaisella tietäjällä ole tarjottavana sellaista tietoa, että kannattaisi sen perästä juosta. Tämä kaikki on omiansa kasvattamaan hänessä itsenäisyyttä. Hänen täytyy ymmärtää, että jos hän todella tahtoo jumalallista tietoa, jos hän tahtoo sitä uskoa, joka valaisee häntä ja joka on ikuisuudesta kotoisin ja joka pätee ikuisiksi ajoiksi, niin hänen tietysti täytyy valmistaa itseään jollakin tavalla, valmistaa omaa ajatuselämänsä niin, että siinä on ainakin joitakin linjoja, jotka vievät ikuisuuteen ja joista hän voi pitää kiinni. Hänen pitää saada kiinni siitä punaisesta

langasta, joka ei vie harhaan, vaan joka aivan selvästi vie ikuiseen elämään. Hänellä on sentähden edessään älyllinen puhdistustyö. Jos hän tahtoo saavuttaa pistiksen, uskon, jos hän toivoo, että hänessä heräisi jumalallinen usko, Jumalan usko, usko Jumalaan ja usko Isään, jos hän tahtoo, että hän saisi tehdä sisässään sen kokemuksen, joka on alkuna uuteen elämään, niin hänen täytyy puhdistaa ajatuselämänsä. Hänen täytyy, niinkuin sanoimme, alussa kasvattaa älyään niin, ettei häntä voi vetää nenästä. Hänen järkensä täytyy tulla kirkkaaksi, että se on todella niinkuin peili, joka on valmis kuvastamaan todellista kirkkautta eikä ainoastaan omaa alemmuuttaan. Tämä älyllinen valmistus on perin tärkeä, ja kuitenkin siitä puhutaan niin vähän. Jos menemme jonkun uskovaisen luo, joka puhuu uskosta, joka sanoo, että usko pelastaa ja joka itse uskoo siihen, niin huomaamme, että hänessä ei ole ollenkaan sijaa älylle. Päinvastoin hän sanoo oppi-isämme Lutherin opettaneen, että järki on nakattava penkin alle, sitten vasta saavutetaan usko. Mutta mikä usko silloin saavutetaan? Se ei ole ainakaan mikään ikuinen usko. Se voi olla jokin dogmiusko. Se voi olla jotakin sellaista, jota tavallisesti tarkoitetaan, kun toistetaan Tertullianuksen sanat: „Uskon, koska se on järjetöntä.” Kyllä se sellainen on kamalaa uskoa. Ja siinä suhteessa vanha juutalainen rabiini sanoi hyvin viisaasti: „Kuinka Jumala olisi antanut meille järjen, jos meidän pitäisi kieltää tuo järki, joka on meidän kaunein omaisuutemme, ennenkuin kelpaamme Jumalalle ja voimme saada todellista uskoa.” — Päinvastoin meidän on ke-

hitettävä juuri älyämme ja järkeämme, ei mihinkään hulluun suuntaan ja yksipuolisesti, vaan kasvatettava sitä vapaudessa kaikkiin mahdollisiin suuntiin, niin että tulemme itsenäisiksi olennoiksi ja osaamme itsenäisesti ajatella. Emme saa olla riippuvaisia toisista ihmisistä, seuroista ja yhdistyksistä eikä kaikenlaisista rituaaleista ja seremonioista. Kuinka kelpaisimme Jumalalle ja pääsisimme itse suuren elämähengen kanssa kosketuksiin, jos tahdomme välttämättä tarrautua ulkoaiseen ja johonkin toiseen ihmiseen, josta sanomme, että hän on vapahtaja minulle. Emme kelpaa silloin Jumalalle ja totuudelle. Olemme silloin sielussamme kiinni jossakin harhassa. Jos me tahdomme Jumalaa ja totuutta, niin silloin meidän täytyy niin puhdistaa älyämme, että tulemme itsenäisiksi. Tämä on gnostikon kanta.

Kun ihminen on puhdistunut ja kasvattanut omaa ajatussisältöään ja mentaaliruumistaan, niin ettei se ole kivettynyt, niin ettei sillä ole vain joku maatunut muoto, vaan että se on kuin kirkas timantti, johon koko Jumalan totuus ja kauneus voi heijastua, niin silloin meissä herää usko. Se herää meissä kyllä työmme tuloksena, mutta kun se tulee, niin se tulee samalla odottamattomana hetkenä ja lahjana ylhäältä, niin että me ymmärrämme hyvin, kun ihmiset sanovat, että usko on Jumalan armoa. Se' usko heti nöyryyttää meitä, sillä kun tuo usko tulee, se on kokemusta, se on hyvin suurta näkemistä, se on sisäisen silmän avautumista, se on yhteyteen pääsemistä itse elämän kanssa. Se tekee meidät samalla hyvin nöyriksi, vaikka se tekeekin meidät Jumalan lapsiksi, Ju-

malan pojiksi. Huomaamme, että tämä usko syntyy tallissa, seimessä. Me nimittäin aina, kun pistis meissä herää, näemme Isän täydellisyys taikka Isän täydellisyyskuvan ihmisestä ja samalla, kuinka äärettömän kaukana me itse persoonallisina ihmisinä olemme vielä tuosta täydellisyydestä. Kun meissä herää tämä usko, niin me oikeastaan näemme, että meillä on pitkän pitkä taival kuljettavana. Me näemme elämän tien edessämme, ja elämän portit ovat avautuneet. Me emme enää vaella pimeydessä, vaan olemme kokeneet jotakin häikäisevää niinkuin Paavali Damaskuksen tiellä. Elämän tie avautuu meille pitkänä, pitkänä tienä, mutta se on tietoa elämässämme. Meidän elämämme ei ole enää sokeudessa, se on aivan selvää näkemystä ja tietoa, mitä elämä on, että elämä on koulua, jota käymme. Samalla myöskin, kun me näemme Isän, kun me näemme Jumalan, kun me pääsemme yhteyteen elämän Suuren Hengen kanssa, samalla me näemme koko ihmiskunnan edessämme, kaikki ihmiset yksilöinä, näemme totuuden toisen puolen, sen, että me olemme kaikki veljiä siinä merkityksessä, että olemme kaikki tuollaisia väräjäviä sieluja elämän suuressa avaruudessa. Kaikki ihmiset ovat tietämättömiä, pieniä, alastomia sieluja. On aivan kuin ne värjöttäisivät kylmässä, on kuin pimeyden suuri voima raskauttaisi heitä, niinkuin suuret pilvet lepäisivät heidän päällään. Mutta uskon kautta meissä loistaa valo. Me tunnemme rakastavamme kaikkia näitä ihmissieluja, jotka värjöttävät tuossa kylmässä ja pimeässä. Me tiedämme, että se elämä, mikä alkaa meille, kun elä-

män portit ovat avautuneet, se tie, jota meidän on kuljettava, on elämää rakkaudessa ja veljeydessä, elämää, jossa opimme auttamaan toisia sieluja, jossa opimme heille valoa tuomaan, heitä valaisemaan. Me näemme elämäntehtäväksemme, että meidän on elettävä vaikka tuhansia kertoja tässä maailmassa, mutta sillä tavalla, että meissä loistaa valo, että se valo, joka on meissä sytytetty, saa loistaa ympäristöön. Se on tehtävämme, se on elämämme.

Silloin me näemme, kuinka pieniä, kehittymättömiä ja niinkuin sanomme huonoja, heikkoja ihmisiä me vielä olemme. Silloin samalla myöskin ymmärrämme, että edessämme on uusi puhdistus, uusi kasvatus. Nyt ei riitä minkäänlainen järjen kasvatus. Olemme jo kasvattaneet älyämme ja järkeämme, nyt olemme niin ponnistaneet inhimillistä ajatustamme, että meillä ei ole enää siinä paljon ponnistamista. Olemme osanneet niin paljon ajatustamme käyttää puoleen ja toiseen, että olemme jonkin verran harjaantuneet. Työmme on nyt laadultaan uutta. Nyt on tavallaan vaikeampi ponnistus edessämme. Nyt on edessämme meidän oman itsemme persoonallisina olentoina puhdistaminen ja muuttaminen, koko meidän itsekkään persoonallisuutemme, joka ei vielä suinkaan ole täydellinen. On huomattava, että juuri sillä hetkellä, jolloin usko meissä herää — sillä hetkellä sentähden, että usko silloin on meissä niin kirkas ja voimakas — tunnemme olevamme yhtä Isän kanssa, tunnemme olevamme kristusolentoja, tunnemme olevamme samanlaisia kuin Jeesus Natsarealainen, Buddha ja kaikki

muut, tunnemme olevamme aivan lunastettuja olentoja, jotka olemme kaiken pahan voittaneet, jotka olemme ja elämme kaikessa täydellisyydessä. Me olemme silloin jumalallisia, ylikuonnollisia olentoja melkein, meissä on Jumalan majesteetti. Jos me olisimme kaikin puolin persoonallisesti jo valmiita, niin tämä tila jäisi meihin, niinkuin se jäi Jeesukseen. Tämä uskon ensimmäinen tila pysyisi semmoisenaan yhtämittaa. Mutta uskon lahja ja armo näyttäytyy juuri siinä, että me saamme kokea juuri sellaista, jota emme itse täydellisesti ole. Sillä vaikka uskon ensimmäinen uudestisyntymistila kestäisi kauemminkin aikaa, niin me kuitenkin, jos emme ole täydellisiä persoonallisesti, ennen pitkää huomaamme, että meidän on nyt kasvatettava itsemme täydellisiksi. Se on uusi elämä, joka meille avautuu, ja sillä on omat kokemuksensa, omat vaaransa, omat mahdollisuutensa mennä harhaan.

Nyt tahdon muutamain sanoin kuvata sitä kaikista räikeintä väärää käsitystä, mikä voi meille tulla.

Kun me huomaamme, että meidän on kasvatettava itsemme täydellisiksi, silloin ajattelemme näin: Mutta mistä me nyt saisimme neuvoja; mistä me nyt saisimme opettajia ja johtajia, jotka voisivat sanoa meille, mitä meidän nyt on tehtävä, niin että me pian pääsisimme kaikesta persoonallisesta epätäydellisyydestä, heikkoudesta ja vioista ja että me pääsisimme jumalalliseen voimaan, kirkkauteen ja puhtauteen, joka aina voisi meissä elää, niinkuin se jonakin hetkenä meissä elää. — Me odotamme helposti ulkoapäin jotakin

sellaista, joka olisi, kuinka sanoisin, jotakin koneellista, joitakin sellaisia neuvoja, että niin ja niin meidän on meneteltävä, määrättyjä temppeja meidän on tehtävä, määrättyllä lailla meidän on istuttava ja mietittävä ja käveltävä, syötävä ja juotava, tietyllä tavalla voimisteltava ja erilaisia harjoituksia suoritettava. Ja me voimme taas kulkea monenlaisia harhateitä. Ei ne nyt ole enää samanlaisia kuin ennen, mutta ne joka tapauksessa vievät meiltä aikaa. Sillä mikä on meidän koulumme? Mikä on ihmisen koulu, kun hän todella kasvattaa itseään täydelliseksi, kun hän on uskon saavuttanut? Hänen koulunsa on itse elämä. Käymme Jumalan koulua. Meidän ei tarvitse etsiä mitään tänne tehtyjä kouluja, kun me olemme jumalallisessa koulussa. Me kuulemme puhuttavan esim. Valkoisen Veljeskunnan koulusta tai jostakin muusta salaisesta koulusta. Eikö sellainen ole olemassa? Tietysti on olemassa. Valkoisen Veljeskunnan koulu on olemassa, mutta se ei ole mikään maallinen koulu. Se ei ole ulkopuolella elämää, se on elämän sisällä. Emme pääse siihen kouluun muutoin, kuin että olemme elämän koulussa. Ja mitä on olla elämän koulussa? Se on olla hyvin varuillaan, ettei itsemillään tavalla sormellaan, kuinka sanoisin, koeta parantaa elämän koulua, ei millään tavalla lykätä sitä sinne tai tänne, ei millään tavalla ajatella, että minä nyt itseni opetan hyväksi tällä ja tällä tavalla, tällaisten menetelmien kautta. Vaan elämäkoulussa oppiminen on sitä, että koetamme pitää kiinni siitä lahjasta, minkä saimme uskossa, koetamme elää tuossa uskossa, sen näkemyksessä

ja sitten ottaa oppia elämän koulusta. Sillä kaikki, mikä tapahtuu tämän ihmisen elämässä, jokikinen hänen elämänsä askel on juuri elämän koulun oppimista. Me olemme vain sokeat. Emme huomaa, mitä elämä tahtoo meille opettaa. Ei ole mitään tässä elämässä, joka ei olisi erinomaista opetusta meille, jos me vain opimme lukemaan elämän kirjaa. Meidän on avattava itse elämän kirja. Jokainen ihminen, joka tulee meidän tiellemme, voi meille opettaa jotakin. Jokainen tapahtuma, joka meille sattuu, opettaa meille jotakin, jos haluamme käydä elämän koulua, jos haluamme puhdistaa itseämme. Merkillistä on, että meidän elämämme tulee rikkaaksi, hyvin rikkaaksi. Siinä tapahtuu paljon; siinä tulee suruja ja siinä tulee iloja, ja me kun osaamme käydä elämän koulua, me otamme aina oppia. Ainoastaan sillä tavalla me opimme tuntemaan persoonallisesti toisia, jotka ovat tuossa koulussa, ainoastaan sillä tavalla elävät ja kuolleet elämän koulun oppilaat ja opetuslapset ja elämän koulun monta luokkaa käyneet voivat tulla meidän luoksemme ja keskustella meidän kanssamme, ja oppia itse meiltä samalla, kun me opimme heiltä. Sillä luuletteko, että mestarit, jotka ovat pitkälle käyneet tässä elämän koulussa, ottakaamme nyt kenet tahansa, vaikkapa Zarathustran tai Jeesuksen, luuletteko, että he ovat niin itsekylläisiä, että he teatterimaisella tavalla tulevat meidän luoksemme ja säteilevät omaa kirkkauttaan ja omaa valoaan, koska me olemme niin pieniä ja huonoja, emmekä tiedä mitään. Me lankeamme polvillemme jo odotamme, että jotakin heistä tulisi meihin. — Ei se

ole sillä tavalla. Kun joku todellinen mestari tulee luoksemme, hän on aivan luonnollinen ja ihana ihminen, ja hän koko ajan, paljon enemmän kuin me aavistamme, ottaa meiltä oppia. Sillä jokainen ihminen on jumalallinen olento, ja jokaisella ihmisellä on jotakin annettavana. Jokainen ihminen on kokenut jotakin, jota toinen ei ole kokenut. Sentähden viisaimmat ovat kaikista nöyryimpiä, he oppivat kaikista enimmäin. Me ehkä emme niin paljon ymmärrä ottaa oppia vastaan. Ehkä me ensimmäisellä kerralla, kun tulemme jonkun mestarin yhteyteen, hämmästyimme niin suuresti, että meihin jää vain suurenmoinen vaikutelma, ja muistamme, mitä sanoja hän on sanonut, mutta emme ole olleet ystävällisessä ja veljellisessä ystävään suhteessa. Vasta sitten, kun joudumme jonkun kanssa ystäväksi, opimme häntä ymmärtämään, ja silloin meidän sielunelämämme rikastuu, kun saamme mennä toisen sydämeen. Ensimmäisen kerran, kun tapaamme tämän korkeamman ihmisen, olemme niin hämmästyksellä lyödyt, ettemme osaa ottaa mitään vastaan. Hän hymyilee, kun hän näkee, että olemme vielä harhassa, kun emme ymmärrä, että olemme jumalallisia syntyperältämme. Mekin saamme oppia myöhemmin. Ja silloin huomaamme muuten, että emme osaa mitään. Emme vaadikaan, että korkeammat olennot kävisivät meidän luonamme yhtämittaa ja joka tilanteessa voisimme heitä vaivata. Aivan päinvastoin. Me opimme silloin, että meillä on paljon työtä. Me olemme vähän sitä aavistaneet. Meillä on oma työmme, ja me melkein pelkäämme, että joku korkeampi tulisi meidän luoksemme,

sillä ensimmäinen meidän ajatuksemme on silloin, missä olemme erehtyneet ja mitä olemme tehneet, että hänen täytyy vaivautua. — Sentähden meidän kulkumme tällä puhdistuksen ja itsekasvatuksen ja täydellisyyden kasvattamisen tiellä kulkee niissä merkeissä, jotka suurimmat viisaat ja tietäjät ovat meille viitoittaneet. Me tietysti tällä itsekasvatuksen tiellä kysymme: Millä tavalla meidän nyt pitäisi elää; millä tavalla me voimme itseämme puhdistaa; mitenkä voimme tehdä itsemme täydellisiksi. Silloin juuri on hyvä, ettemme joudu harhaan, ettemme ajattele, että itse kasvatamme itseämme sillä ja sillä tavalla ja saamme opettajan, joka neuvoo meitä jos jollakin tavalla. Vaan meidän pitää kuunnella, mitä kaikista viisaimmat olennot ovat sanoneet, sillä heidän sanojaan on sentään pantu muistiin. Meidän pitää ottaa oppaaksemme esim. Buddha taikka sitten Jeesus Kristus ja kuunnella hänen neuvojaan. Tiedämme, että Jeesus Kristus on selvästi neuvonut meille, millä tavalla ihmisen tulee kasvattaa itseään tässä Valkoisen Veljeskunnan koulussa, koska kaikki ne neuvot ja ne käskyt ja ne elämän ohjeet, mitkä hän antoi, eivät ole mitään rajoitettuja ohjeita, vaan, niinkuin meidän aikamme suuri opettaja Leo Tolstoi ja hänen kanssaan Madame Blavatsky sanoi, ihanteita, ojennusnuoria, jotka eivät koskaan katoa, vaan tulevat yhä suuremmiksi ja merkillisemmiksi, kuta enemmän koettamme niihin syventyä. Kun Jeesus ensimmäisessä käskyssään sanoo „älä koskaan suutu” — niin me voimme tämän käskyn ymmärtää enemmän tai vähemmän muodollisesti ja ulkonaisesti.

Mutta kuta enemmän me elämme sen mukaan, sitä enemmän se muuttuu symboliseksi ihanteeksi, joka sisältää paljon, äärettömän paljon mahdollisuuksia ja avaa niin suuria näköaloja, ettemme tunne voivamme saavuttaa sitä täydellisyyttä, joka tässä käskyssä on annettu meidän nähdä. Sentähden elämän koulussa on luotettavina ohjeina ainoastaan kaikista viisaimpien ihmisten neuvot, ainoastaan niiden neuvot, jotka eivät ole antaneet mitään näytteitä omasta yltäkylläisyydestään ja omahyväisestä viisaudestaan, vaan jotka niinkuin Uudessa Testamentissa sanotaan, opettavat sitä oppia, joka ei ole heidän, vaan sen, joka heidät lähetti. Jeesuskin sanoi: „En opeta itsestäni mitään, vaan minä opetan juuri Isästä. Minä vain paljastan Teille, mitä elämä on. Minä paljastan teille totuuden. Minä näytän teille Isän. Ei teidän siis tarvitse millään tavalla tarrautua minuun ja riippua minussa kiinni. Teidän pitää itse kokea, olenko minä puhunut oikein. Teidän pitää päästä Isän yhteyteen ja nähdä, että se totuus, mitä olen teille puhunut, on Isästä. Ja sitä ette voi huomata, jollette kulje avaamaani tietä.” — Sillä tavallahan on joka asiassa täällä maankin päällä. Emme voi oppia matematiikkaa vain sillä tavalla, että kuuntelemme jonkun professorin esitystä, vaan jos tahdomme oppia matematiikkaa, meidän täytyy aloittaa aivan ensimmäisistä alkeista ja sitten vähitellen edetä. Sillä tavalla on elämässä täydellisyydenkin saavuttamisen laita. Emme me myöskään siinä opi mitään, jos me ainoastaan ajatuksissamme kuvittelemme täydellisyyttä, vaan ainoastaan sillä tavalla, että me opim-

me täydellisiksi, että me kuljemme sitä tietä, jonka viisaat ovat meille näyttäneet.

Ensin siis saavutamme uskon, sitten koetamme puhdistaa ja kasvattaa persoonallisuuttamme käymällä elämän koulua, ja voisimme lisätä, juuri siinä osastossa, jota sanotaan Valkoisen Veljeskunnan kouluksi. Lopuksi tulee kolmas työ eteemme, josta puhutaan ensi sunnuntaina.

X
Uskon elämä

Uskon elämä, joka on tämänpäiväisen esitelmän aiheena ja joka jatkaa edellisiä esityksiämme, alkaa varsinaisessa, oikeassa merkityksessä silloin, kun usko, pistis, tuossa gnostilaisessa merkityksessä herää ihmisessä. Olemme koettaneet kuvata tämän uskon heräämistä ja laatua, ja tahdomme nyt vielä syventyä uskon elämään. — Niinkuin olemme huomanneet, on usko sitä laatua, että se alkaa ylhäältä, niinkuin sanoimme silloin, kun

koetimme analysoida uskoa. Se alkaa ylhäältä, syntyy ihmisen varsinaisessa minuudessa, hänen syyruumiissaan, hänen korkeammassa järjessään, hänen henki-minässään, ja sieltä se laskeutuu alaspäin valloittaen yhä uusia puolia ihmisessä. Se alkaa ensin ajatuselämässä, mutta kumminkin on suuri puhdistus tapahtunut ajatuselämässä, ennenkuin usko ensin herää. Joskus usko saattaa herättä aikaisemminkin, mutta sitten tavallisesti seuraa ajatuselämässä suuri puhdistus. Mutta varsinkin nykyaikana on niin, että puhdistus ajatuselämässä kaikesta taikauskosta käy ennen uskoa. Sitten on seuraava askel, että usko laskeutuu tunne-, astraaliruumiiseen ja puhdistaa sitä. Ja sitten on seuraava, kolmas askel, josta emme ole vielä mitään puhuneet, se, että tämä usko laskeutuu meidän fyysilliseen ruumiiseemme, kuitenkin ei tämän ruumiin näkyvään puoleen heti, vaan ensin sen näkymättömään puoleen, jota nimitämme eetteriruumiiksi.

Nyt tahdon kuvata vielä tätä asiaa vertauskuvallisesti, eräällä vanhalla, tavallisella vertauskuvalla, jota myös gnostikot käyttivät ja jota Uusi Testamentti on käyttänyt, Jeesus puheissaan ja apostoli Paavali kirjeissään. Tahdon käyttää vanhaa vertauskuvaa, jota suurissa piireissä käytetään meidän aikanamme, joka on kuvaava ja joka selittää meille paljon, niinkuin yleensä vertauskuvat silloin, kun ne ovat sattuvia. Ja koska tämä on niin vanha, jo muinaisuudessa valittu, todistaa se, että se on sattuva vertauskuva.

Uskon elämää emme mitenkään saa käsittää tyhjääntoimittajan passiiviseksi elämäksi, vaan se

on positiivista toimintaa, elämää, ja sentähden sitä on sattuvasti verrattu rakennustyöhön. Uskon elämä on itse asiassa suurta, merkillistä ja pyhää rakennustyötä, jota tosin ei tehdä ulkonaisessa maailmassa, vaan joka tapahtuu ihmisen omassa olemuksessa, hänen omassa sielullisessa ja henkissä elämässään.

Uskon herääminen on verrattavissa siihen, että ihminen tuntee, että hänen on henkisesti jotakin luotava itsestään. Hän näkee, että ihmiselämä ei ole tyhjää ja merkityksetöntä, vaan että sillä on henkinen tarkoitus. Ja uskon heräämisessä ihminen näkee, että tuo tarkoitus on toisella nimellä inhimillinen täydellisyys ja kuka ties paljon muuta tuon täydellisyyden takana. Tämän inhimillisen täydellisyyden näkeminen on kuin ensimmäinen saavutus siinä työssä, mikä avautuu hänen eteensä, kun usko hänessä herää. Tämä uskon herääminen on verrattavissa siihen, että ihminen näkee jonkinlaisen velvollisuuden, välttämättömyyden rakentaa jonkinlaisen majan, majan Jumalalle. Hän ei ole vielä selvillä siitä, minkälainen tämä maja oikein on oleva, mutta hän tietää ja tuntee, ettei hän saa jäädä vanhaksi ihmiseksi, vaan hänen pitää luoda itsestään uusi ihminen, joka kelpaa Jumalalle asuinsijaksi. Hänen edessään on suuri rakennustyö. Ja voimme sanoa, että hän hieman aavistaa tuon rakennuksen arkkitehtiirustusta, vaikkakaan ei yksityiskohdissa. Sentähden hän ei heti osaa kulkea suoraa tietä, kun hän joutuu keskelle uutta elämää. Tämä uskon elämä selvästi jakautuu eri osiin, eri työkausiiin. Ensimmäinen on silloin tuo ajatuselämän

puhdistuminen, niinkuin sanoimme, joka tavallisesti käy ennen uskon heräämistä, ja sitä voidaan aivan selvästi verrata rakentajan ainesten kokoaamiseen eli valitsemiseen. Kun jotakin on rakennettava, on hankittava kivet, ja nämä kivet eivät saa olla millaisia tahansa. Ajatuselämän puhdistamista voimme hyvin verrata rakennuskivien hankkimiseen, sillä kaikki sellaiset kivet, jotka eivät ole sopusuhtaisia, mitan mukaisia, täytyy hyljätä. Ajatuksia, aatteita, voidaan täydellä syyllä verrata kiviin, sillä se ei ole mikään tuulesta temmattu vertaus. Se' on iänikainen vertaus, joka perustuu tosiasioihin, sillä kaikki ajatukset ja aatteet omalla tasollaan pukeutuvat geometrisiin muotoihin ja vastaavat tässä näkyvässä maailmassa kiviä. Me voimme sanoa, että jos tässä näkyvässä maailmassa etsii olioitten sielua ja henkeä, niin ihmisen sielu löytyy hänestä itsestään tietysti, sen voi löytää tästä näkyvästä muodosta. Mutta jos eläinten sielua etsii, sitä ei voi löytää ilman muuta tuosta eläimestä; sitä ei voi näillä fyysillisillä silmillä nähdä; eläin ei voi tuoda, niinkuin ihminen, sitä esille; se ei voi puhua ja esittää ajatuksiaan ja tunteitaan selvästi. Sentähden emme löydä tästä näkyvästä maailmasta sen sielua, vaan meidän on lähdettävä näkymättömään maailmaan ja etsittävä sieltä. Samoin kasvien sielua täytyy lähteä etsimään näkymättömästä maailmasta, ja kaivaa vielä syvemmälle, ennenkuin sen löydämme. Ja kun katselemme kiveä tässä näkyvässä maailmassa, saamme uppoutua hyvin syvälle, mennä hyvin kauas, ennenkuin löydämme kiven sielun, sillä se on aivan aatteiden, ajatuk-

sien maailmassa. Sentähden on aivan oikein valittu tämä vertauskuva „kivi” kuvaamaan ajatuksia ja aatteita.

Kun siis ihminen puhdistaa ajatuselämäänsä tuota henkistä rakennustyötä varten, niin hän valikoi kaikenlaisia aineksia ja kokoaa sellaiset kivet, jotka ovat ikuisia aatesisällöltään. Sentähden ihmisellä tässä rakennustyössä, uskon elämässä, eivät kelpaa mitkään muut ajatukset kuin ne, joissa piilee ikuisuuden voimat, jotka ovat niin vapaat kaikesta taikauskosta, saastasta, että ne ovat kuin timantteja, joihin totuuden aurinko heijastuu.

Kun ihminen astuu uskon elämän toiseen osaan, jolloin hän puhdistaa tunne-elämäänsä, voidaan tätä verrata rakennustyön alkamiseen. Silloin huomaamme, niinkuin viime kerralla oh puhetta, että ihminen ei heti ole selvillä, minkälainen tämä hänen rakennuksensa on oleva. Hän hapuilee, etsii opastusta muualta, etsii neuvonantajia, niitä jotka voivat sanoa hänelle: „Jos näin menetellet, vapaudut itsekkäistä tunteista, puhdistut täydellisesti eläimellisestä puolesta itsessäsi ja tulet ihanaksi enkeli-ihmiseksi”. Ihminen voi joutua harhateille helposti, ja se tulee siinä muodossa, että hänelle tulee kuin kuvia siitä, millainen rakennus hänen on rakennettava, tulee kuin kuvia ihmisen tunne-elämän puhdistuksesta. Toinen antaa hänelle hänen mielestään hyvin selvän kuvan siitä, mitä voidaan saavuttaa ja mitä ei, ja hän luo selvän kuvan rakennuksesta, ja hän voi viedä rakennuksen hyvin pitkälle. Mutta me huomasimme viime kerralla, että ihmisen täytyy selvästi

huomata tämän rakennustyön suhteen, hänen täytyy tulla siihen selvään kokemukseen, että elämä itse on hänen opettajansa, että elämä itse on koulu, jossa hän käy, elämä itsessään on sellainen moraalinen voima, joka häntä puhdistaa. Hänen ei tarvitse keksiä itse mitään keinoja, kun hän osaa käydä elämän koulua. Ja hän huomaa, että kaikista suurimmat vapahtajat ja Jumalan pojat eivät ole koettaneet puhua ja esittää mitään omiaan, niinkuin Jeesus Kristus itse selvästi sanoo: „Ei minun oppini ole minun, vaan sen, joka minut lähetti. En minä ole keksinyt mitään omiani, inhimillistä täydellisyyttä, johon meidän pitäisi pyrkiä. Jos olisin sen keksinyt, se voisi viedä harhaan, mutta olen ainoastaan elämältä oppinut ja koettanut elää elämän tahdon mukaan, ja siinä koulussa olen saavuttanut, mitä olen saavuttanut, niin että minun oppini on sen, joka minut lähetti, elämän Isän. Ja kun minä annan teille käskyjä ja neuvoja, ne eivät ole minun erikoisia keinojani, vaan tulkintoja vain, symboleja itse elämän opetustavasta. Kun minä sanon teille: älkää koskaan suuttuko, niin minä en sano tätä itseni takia, että olisin tämän asian keksinyt, että se olisi minun ihanteeni mukaista, vaan olen kymmenien tuhansien vuosien kuluessa oppinut elämän koulussa, että elämä tahtoo siihen opettaa meitä, ettei meidän sydämemme suuttuisi, loukkaantuisi ja vihastuisi. Se on elämän laki, jonka paljastan teille. Te itse saatte kokea ja huomata, että se on elämän laki, jos vain luottatte minuun niin paljon, että yritätte kulkea sitä elämän tietä, jota teille neuvon. Te tulette huo-

maamaan, että se on ihanne, jonka elämä asettaa eteemme ja johon meidän tulee pyrkiä.”

Tämän siis ihminen uskon elämässä huomaa, sen suuren totuuden, että elämä itse on hänen opettajansa. Ja hän koettaa avata katseensa ja kaikki aistinsa huomaamaan, mitä elämä tahtoo hänelle opettaa. Kun hän kuuntelee sellaisen viisaan ihmisen kuin Jeesus Kristuksen neuvoja, niin tämä hänen kulkemisensa, oppimisensa elämän koulussa käy tuhat kertaa helpommaksi kuin jos hän itse omin päin koettaisi tutkia ja oppia elämässä. Ihminen voi kyllä sanoa: „Tahton olla aivan itsenäinen, tahton tarkastaa elämää itse”. Hän voi sillä tavalla menetellä. Se on hänen oikeutensa, mutta se ei ole niin viisasta. Sillä miksi me torjuisimme luotamme käden, joka tahtoo auttaa. Miksi olisimme niin ylpeitä, että sanoisimme ihmiselle, joka sanoo: „Siellä on suuri kuilu, älä mene sinne, vaan tuonne”, — „Menen sinne, minne tahton.” Ihminen voi niin tehdä, mutta viisaammin hän menettelee, jos hän kuuntelee ystävällistä varoitusta ja neuvoa.

Sentähden ihminen tässä toisessa uskon elämän asteessa oppii ennemmin tai myöhemmin, riippuen siitä, miten paljon hän osaa ottaa varteen viisaiden neuvoja, rakentamaan oikein, näkemään, mitä hänen on rakennettava. Hän huomaa, että se maja, jonka hän tahtoo rakentaa Jumalalle — ja hän tietää, että hänen on rakennettava Jumalalle —, on temppele. Ihmiselle selviää elämän koulussa, ettei ole yhdentekevää, millainen se maja on piirustukseltaan; hän oppii, että hänen on rakennettava itsestään temppele. Hän ensin voi luulla,

että hän rakentaa Jumalalle jonkinlaisen majan tai linnan, kodin, ja että siihen mahtuu paljon hänen persoonallisuuttaan, mutta sitten elämän koulussa hän vähitellen oppii selvästi huomamaan, että hänen on rakennettava temppeli elämän oman piirustuksen, jumalallisen suunnitelman mukaan. Sentähden sanotaan pyhissä kirjoissa, kuten Uudessa Testamentissa, että ihmisen ruumis on Pyhän Hengen temppeli. Ja Jeesushan sanoo evankeliumeissa: „Te voitte hävittää tämän temppelin, ja minä rakennan sen kolmessa päivässä uudestaan.” Ja evankeliumissa lisätään, että opetuslapset jälkeinpäin ymmärsivät, että Jeesus puhui ruumiinsa temppelistä.

Ihmisen on rakennettava ruumiistaan temppeli Jumalalle. Ja tämä suunnitelma, piirustus käy selväksi ihmiselle silloin, kun gnostikon pistis (hänessä herää. Silloin hän oikeataan näkee tämän jumalallisen suunnitelman, Hän tajuaa silloin, mutta epäselvästi, että kysymys on siitä, että hän rakentaisi itsestään temppelin Jumalalle. Tämä ei ole aivan selvä hänen tajunnalleen. Se on vähän hämärä ensin, mutta se tulee selväksi, kun hän on suorittanut nuo toiset, valmistavat työt, kun hän on valikoinut kivet ja alkanut rakentaa ja oppinut elämän koulussa, ettei mitään muuta täydellisyyttä ole, kunniakasta, suuremoista ihmiselämän ihannetta kuin se, minkä elämä itse on alusta saakka asettanut, nim. että ihmisen ruumiista on tuleva Pyhän Hengen temppeli. Kuta kehittyneempiä, nerokkaampia me ihmiset olemme, sitä enemmän me tässä uskon elämän toisessa asteessa näemme kaikenlaisia iha-

nia kuvia inhimillisestä täydellisyydestä ja uskottelemme itsellemme, että noin on oleva ihmiselämä, tuo ja tuo on suurenmoista. Eihän elämästä meitä tuomitse, päinvastoin, mutta elämän koulussa saamme oppia, että on olemassa vain yksi piirustus ja suunnitelma, vaikka se piirustus on niin rikas, että jokaisen ihmisen temppeleille hieman erilaisempi kuin toisen. Siinä on samat perusvoimat, mutta sen kauneus, varsinainen olemus, on erilainen eri ihmisillä. Sillä elämä on rikas, vaikka perussuunnitelma on yksi. Mitä ihminen erikoisesti oppii elämän koulussa, tässä temppelein rakentamisessa? Hän oppii ensin erään merkillisen asian, jota me ihmiset hyvin vähän ymmärrämme ja jota me hyvin vähän uskallamme käyttää, vaikka siitä paljon puhutaan. Kun nyt ihminen näkee, että hänen on rakennettava temppele, silloin hän myöskin pian ymmärtää, mikä tuollainen temppele on, mitä käsite „temppele” sisältää. Hän muistaa silloin, että temppele on pyhä paikka, johon ihminen voi paeta synneissään ja pahuudessaan ja jossa hän on suojattu. Meillä ei ole ainakaan täällä protestanttisissa maissa nykypäivinä temppeleirauhaa, en varmasti tiedä, mutta käsitykseni on, että meillä ei ole temppele pyhä ja rauhoitettu paikka, imutta esim. keskiajalla, silloin, kun katolisissa maissa oli julistettu temppeleirauha, oli temppele pyhitetty paikka, johon rikoksentelejä saattoi paeta, eikä maallinen oikeus voinut häntä vangita ja raahata väkivallalla ulos. Temppele oli pyhä, rauhoitettu paikka, jossa itse rikoksentelejäkin oli suojapaikka. Temppele otti syliinsä niin

pahat kuin hyvätkin. Tämä oli temppeликäsite ennen maailmassa. Ja kun ihminen käy elämän koulua, hän huomaa, että temppeлиin kuuluu juuri tämä, mutta siihen kuuluu muutakin. Temppeли on myös pyhä paikka siinä merkityksessä, että siellä saadaan kuulla totuuden sanaa. Temppeли on paikka, pitäisi olla, jossa totuutta julistetaan, jossa siis puhutaan jumalallisia asioita, jossa jumalallista totuutta opitaan. Se kuuluu temppeликäsitteeseen. Meidän ei tarvitse arvostella nykyaikaisia temppeleitä, mihin niitä käytetään, mutta temppeликäsitteeseen kuuluu, että temppeलissä julistetaan jumalansanaa. Mutta temppeликäsitteeseen kuuluu vielä muuta. Varsinkin ennen sivistyneissä kulttuureissa temppeлит olivat siinä merkityksessä pyhiä paikkoja, että kun niihin meni sairaana ruumiiltaan ja sielultaan ja niissä nukkui, heräsi terveenä, ja jollei herännyt aivan terveenä, oli kuitenkin nukkuessaan unessa nähnyt, millä tavalla ruumiillinen sairaus oli parannettava. Ja jos mieleltään sairaana meni temppeлиin ja sai siellä viettää muutamia päiviä, parani mieli. Sellaisia myös olivat temppeлит ennen maailmassa, siitä meillä on historiallisia todistuksia. Ja ihmiselle uskon elämässä selviää, että nämä (kolme kohtaa, temppeли pyhänä suoja-paikkana, temppeли pyhänä totuuden julistamis-paikkana ja temppeли ruumiin ja sielun parane-misen saavuttamispaikkana, kuuluu juuri oppiin ihmisruumiin temppeлистä. Kun katselemme näitä kohtia yksitellen, huomaamme, että tuo ensimmäinen kohta, että temppeли on pyhä turvapaikka, viittaa siihen suureen ja ihmeelliseen elämän

lakiin, hengen elämän lakiin, uuteen käsitykseen ja neuvoon, jonka Jeesus Kristus niin selvästi toi esille, kun hän sanoi: „Antakaa toisillenne anteeksi. Sillä jos te ette anna toisillenne anteeksi heidän rikkomuksiaan, kuinka silloin teidän tivaallinen Isänne voisi antaa anteeksi teille.” Me olemme tietysti kristikunnassa käsittäneet tämän anteeksiantoasian aivan nurinkurisella tavalla, sillä tavalla, että se on jokin jumalallinen toimenpide, joka johtuu siitä, että olemme syntisiä olentoja, jotka kaipaamme Jumalan anteeksiantoa. Olemme myös käsittäneet sen Jeesus Kristuksen sovituskuolemaksi, jonka kautta saamme syntimme anteeksi. Olemme käsittäneet syntien anteeksiannon niin, että se tulee meille armosta, — saamme Jumalalta anteeksi — ikäänkuin Jumalalla olisi mitään anteeksi annettavaa, ikäänkuin me olisimme voineet loukata Jumalaa tai voineet rikkoa jumalallista persoonaa vastaan, että Jumala vaatisi rangaistusta. Tämä on nurinkurinen käsitys jumalallisesta elämästä, alkeellinen käsitys Jumalasta, että Hän on tyrannimainen olento, joka katselee ja ankarasti tuomitsee meitä, omia luomiansa olentoja ja sanoo: „Syntisiä ja huonoja te olette, kostaa, rangaista täytyy”. Tämähän on hullu käsitys Jumalasta. Me olemme luoneet itsellemme tällaisen peikon, tehneet pahasta hengestä jumalan ja sanomme: „Me kaipaamme Jumalan anteeksiantoa, meidän täytyy saada Jumalalta rikoksemme anteeksi, silloin on kaikki hyvin.” Se on aivan (hullunkurista, sillä se anteeksianto, josta voimme puhua Jumalan, Isän yhteydessä, niinkuin Jeesus Kristus puhui,

on jotakin, joka on aivan sisäistä kullekin yksilölle, joka merkitsee, että ihminen pääsee rauhaan, oikeaan ja sopusuhtaiseen suhteeseen oman sisäisen Jumalansa kanssa, Isänsä kanssa. Ja Jeesus on selvästi sanonut: „Tähän oikeaan, sopusuhtaiseen väliin sisäisen Jumalanne kanssa, Isän kanssa te pääsette, jos annatte toisillenne anteeksi. Ei mitään muuta keinoa ole. Te olette aina pahoissa väleissä sisäisen Jumalanne kanssa, jos teissä on mitään kovuutta, ankaruutta, jos ette tahdo kärsiä toisten puolesta. Isän kanssa rauhaan pääsette ihmisinä ainoastaan silloin, kun te rakastatte, tahdotte kantaa toisten taakkoja, kun annatte toisille anteeksi, tahdotte kärsiä toisten puolesta.” Sehän on ihmisen tehtävä, ja sitä ihminen voi tehdä. Ja kun ihminen uskon elämässä tulee siihen, että hän selvästi näkee, että hänen on rakennettava ruumiistaan temppeli Jumalalle, niin hän tietää, että tuon temppelin ensimmäinen tehtävä, ensimmäinen perusominaisuus on, että se on turvapaikka kaikille ihmisille, ei ainoastaan hyvälle, vaan myöskin pahoille, kuten Jeesus sanoi: „Jumala antaa auringon nousta niin hyvälle kuin pahoille ja antaa sataa niin hyvälle kuin pahoille. Niin myös teidän temppelinne on oleva turvapaikka kaikille, niin että jokainen ihminen, oli (hän toisten mielestä ja omasta mielestään kuinka huono tahansa, löytää turvapaikan teidän temppelissänne. Teidän sydämessänne ja rinnassanne on temppeli, johon hän voi paeta, tulla kaikkine omantunnon tuskineen, kaikkine rikoksineen, ja siellä hän voi saada lohdutusta, kuulla, että Jumalalla ei ole muuta kuin

rakkautta häntä kohtaan. Hänen itsensä tulee nyt vain muuttaa elämänsä.”

Ajatelkaamme hetkinen, että me ihmiset todella olisimme päässeet uskon elämässä tähän kohtaan, kuvitelkaamme, että olisimme kaikki ihmisiä, jotka tiedämme, että meidän on rakennettava ruumiistamme temppeli Pyhälle Hengelle ja että tämän temppelin tunnusmerkki on, että se on täynnä anteeksiantoa. Silloin meidän elämämme täällä maan päällä muuttuisi toisenlaiseksi, anteeksi-antavaksi elämäksi. Ja me emme tiedä, kuinka paljon hyvää siitä seuraisi. Jos minä nyt sanoisin: „Alkakaamme elää niin, tehkäämme niin kuin Jeesus sanoo,” niin tietysti kaikki maailman viisaat nousisivat sanomaan: „Tuohan on suoraa hulluutta. Sehän veisi yhteiselämän häviöön. Ihmisten yhteiselämästä ei tulisi mitään.” Me emme sitä tiedä, koska sitä ei ole koeteltu. Voi olla niin, mutta voi myös olla, ettei siitä tulisi yhteiselämän turmiota, jos olisimme yhtä hyviä, yhtä sydämellisiä, rakastavia kuin Jeesus Kristus tai tuo piispa Victor Hugon romaanissa „Kurjat”. Mehän olemme kaikki oikeastaan tuota ankaruutta, kosta, väkivaltaa, kaiken pahan estämistä soveltaneet, ja olemme nähneet, että sen seurauksena on ulkonainen järjestys, ainakin näennäinen, mutta olemme huomanneet myös, että siitä ei ole seurannut pahan lakkaaminen. Jeesus Kristus — ja myös Buddha — on sanonut: „Jos tahdotte minua seurata, jos teissä on pistis eli usko herännyt, silloin olkaa hyviä toisillenne, antakaa anteeksi toisillenne. Ainoastaan sillä tavalla, että te annatte toisillenne

anteeksi, edistytte uskon elämässä ja rakennatte temppeleitä.”

Toiseksi temppeleihin oli paikka, jossa totuuden sanomaa julistetaan. Kun ihminen käy elämän koulua ja huomaa, että hänen ruumiistaan on tuleva temppelele, silloin hän myös ymmärtää, että hänellä on suuri taikavoima; hänen käsiinsä on annettu ihmeellinen elämän taikavoima, sana; hän osaa puhua ja toiset voivat kuunnella. Ihminen ei ole niinkuin eläimet, jotka osaavat kyllä ääntää, mutta eivät vielä puhua, voivat tuoda ilmi muutamia tunteita, mutta eivät saata pukea ajatuksiaan sanojen muotoon. Ihminen ei ole mykkä kuin kasvi tai kivi, joka asettuu kaikkien tallattavaksi. Ihminen voi ajatella ja lausua ajatuksiaan ilmi. Sentähden ihminen huomaa, että kun hän tahtoo rakentaa ruumiistaan Jumalan temppelele, se merkitsee, että hänen puheensa on vähitellen muuttuva opettavaksi, puhdistavaksi, jalostavaksi avuksi ihmisille. Hän ei temppeleissä voi käyttää puhetta väärin, hän ei voi asettaa puhettaan valheen tai taikauskon tai hämäräperäisen tietämättömyyden palvelukseen. Kuinka pitkä siis on opin matka hänen edessään, kuinka korkea tuo ihanne, jota hän tavoittelee ja johon hänen on päästävä, että hänen puheensa aina olisi sitä, mitä ihmisen puheen tulee olla!

Ihmisen ruumiin temppelele on myös parannuspaikka. Mitä ihminen nim. huomaa oman ruumiinsa suhteen, kun hän koettaa rakentaa siitä temppeleitä? Hän huomaa, että sen vaikutus voi olla siunaava myös pelkällä olemisellaan. Se voi vaikuttaa rauhoittavasti toisiin ihmisiin, vai-

kuttaa parantavasti heidän ruumiiseensa ja mieleensä. Ihminen huomaa, että hänen kätensä voi kehittyä parantavaksi, niinkuin Jeesus sanoi opeutuslapsilleen, apostoleilleen: „Te tulette parantamaan ihmisiä, auttamaan heitä monella tavalla ja teidän käteenne tulee ihmeellinen voima.” Tämän saattaa uskon elämää elävä ihminen huomata. Hän huomaa kaikkia näitä puolia tempeleissä, ja hän ottaa jonkin niistä omaksi elämän ihanteeksi, tehtäväkseen — hän ei samassa elämässä kenties voi ulottua joka suuntaan, mutta hän valitsee jonkin. Tietysti tuo ensimmäinen ehto, että temppeleli on turvapaikka, kuuluu kaikille, jotka elävät uskon elämässä, mutta sitten uskon elämässä eläjä valitsee joko sanan tai käden toisten ihmisten palvelemiseen.

Kun ihminen yrittää rakentaa tätä omaa temppeleään, hän elää, on yksin. Sehän on aivan itsenäistä, yksilöllistä työtä. Maailma ehkei ollenkaan hänestä välitä. Maailma ei häntä huomaa, tai jos se huomaa, sortaa se häntä, kääntää hänelle selkensä, vainoaa, niinkuin suuret viisaat ovat sanoneet. Maailma kyllä sortaa, mutta myöskin on Jeesus Kristus sanonut: „Yhdessä te voitte paljon. Älkää peljätkö, kun teitä on monta yhdessä, sillä minä olen voittanut maailman ja yhdessä te myöskin voitte voittaa ja tehdä enemmän maailman hyväksi kuin jos seisoisitte yksin.” Tätä seikkaa me emme ole vielä ollenkaan ymmärtäneet. Jos katsomme ihmiskunnan tai kristikunnan historiaa, niin huomaamme, että kaikki ne ihmiset, joissa uskon elämä on herännyt ja jotka ovat uskon elämässä edenneet, niin

että heidän uskonsa, pistis, on muuttunut askel askeleelta gnoosikseksi eli tiedoksi, siis kaikki todelliset gnostikot, ovat enimmäkseen seisonet yksin. Se on ikäänkuin kuulunut asiaan. Ja maailma on ollut, meidänkin kristikunnassamme, siksi pimeä, että jos joku ihminen uskon elämässä on edennyt niin pitkälle, että hän välttämättä vaikuttaa toisiin ja siis on kerännyt ympärilleen muutamia samoin ajattelevia uskonveljiä, oppilaita, niin tämän on täytyntä tapahtua täydellisesti salassa. He ovat muodostaneet pienen piirin, jonka on täytyntä piiloutua, ettei siitä ole kukaan tiennyt, sillä jos on saatu sellaisesta tietoa, on heitä vainottu. Kristikunnan ensimmäisinä aikoina, kun apostolit elivät, keräsivät he ympärilleen opetuslapsia, ja Jeesuksen työ jatkui, ja heillä oli pieniä seurakuntia Jerusalemissa ja muualla, ja niissä koetettiin elää uskon elämää. Mutta maailman painostus tuli yhä suuremmaksi, ja lopulta eivät edes nämä seurakunnat kestäneet, sillä ne hävitettiin, koska ne olivat julkisia. Mehän tiedämme, että kristinusko tuli sitten valtionuskonnoksi, sai valta-aseman maailmassa; ja se oli Jeesus Kristuksen uskon häviö. Sentähden 300 vuoden perästä ei ollut enää kristittyjä seurakuntia. Mikäli niitä oli, ne olivat salassa.

Me ymmärrämme hyvin, että ihmiselle on vaaraksi, jos hänen täytyy olla aivan yksin. Sillä jos ihmisessä hänen uskonelämäänsä yhä enemmän perehtyessään kehittyvät kyvyt, jotka ovat salassa, ne voivat viedä hänet harhaan. Kaikki tällaiset erilaiset kyvyt, mitkä ihmisessä voivat he-

rätä — me nimitämme niitä yliaistilliseksi, nerolliseksi, taiteelliseksi, maagilliseksi, ja tämän uskonelämän yhteydessä on erittäinkin käännettävä huomio yliaistillisiin ja maagillisiin kykyihin —, saattavat asettaa hänet juuri sentähden, että hän on yksin, monenlaisiin vaaroihin. Sillä ne vievät itsestään siihen, että ihmisen täytyy käyttää erästä uutta elämäntapaa, jota me hyvin vähän myös ymmärrämme ja josta meillä on hyvin vähän tietoa, vaikka me aina käytämme sitä jokapäiväisessä elämässä ja sitä enemmän käytämme sitä, mitä kehittyneempiä olemme. Tämä uusi elämä on seremoniallinen elämä. Ihmiselle muodostuu itsestään pieniä taikatapoja, ja kun hän huomaa, että elämä itsessään on kuin vertauskuvaa, hän turvautuu niihin erilaisissa tilanteissa. Kuta enemmän hänellä on kykyjä, sitä enemmän hän ymmärtää seremonioiden merkitystä, ja hän vaistomaisesti itse auttaa seremoniallista elämää. Nyt en puhu siitä enemmän, mutta tahdon ainoastaan tulla siihen, että kaikissa salaisissa piireissä, missä on ollut useampia ihmisiä yhdessä elämässä uskonelämää, on ollut välttämätöntä käyttää seremonioita. Alkuperäisissä kristillisissä seurakunnissa käytettiin seremonioina kastetta, ehtoollista ja muunlaisia pyhiä menoja, joista ei ole paljon tietoa. Ne johtuivat itsestään, ja ne olivat välttämättömiä, sillä niihin purkautui paljon sellaista voimaa, joka olisi voinut olla turmiollinen sekä heille itselleen että toisille ihmisille. Tämä on tietysti hieman salaperäistä, mutta historiallinen tosiasia on, että salaisissa piireissä on käytetty seremoniallista elämää. Joskus

ehkä olemme tilaisuudessa puhumaan, mitä seremoniat ovat ja mikä on niiden merkitys ja sisältö. Tahdon tällä tulla siihen, että kun ihminen rakentaa tätä temppeeliä elämän oman suunnitelman mukaan, niin hänelle on suureksi avuksi, jos hän löytää, niinkuin sanomme, uskonveljiä, ihmisiä, joiden kanssa hän voi yhdessä, täydessä sopusoinnussa ja luottamuksessa kehittää sisäistä rakkauskykyään, niin että tuosta pienestä piiristä voidaan sanoa, niinkuin sanotaan ensimmäisestä kristillisestä seurakunnasta: „Katso, kuinka he rakastavat toisiaan.”

On tärkeää tällä hetkellä meidän ajatella tätä, sillä koko meidän sivistyksemme on siirtymässä uuteen aikaan, uuteen kulttuurimuotoon, koska olemme astuneet uuteen taivaanmerkkiin. On jo ennen selitetty, kuinka olemme eläneet Kalojen merkissä ja astuneet Vesimiehen merkkiin. Tämä Vesimiehen merkki on tuova paljon muutoksia meidän sivistykseemme ja yhteiselämäämme, ja uudessa sivistyksessä ja uuden sivistyksen luomisessa tulee välttämättömäksi, että ihmiset pitikin maailmaa lyöttäytyvät yhteen pieniksi ryhmiksi ja yrittävät elää pyhää ja puhdasta elämää. Tämä on välttämätöntä sentähden, että ne henkivoimat, jotka tämän uuden merkin kanssa tulevat vaikuttamaan maailmassa, ovat sitä laatua, että he purkautuvat ryhmiin ja voivat auttaa ihmisiä silloin, kun he ovat yhdessä, kun ihmiset antavat kättä toisilleen. Silloin ne henkivoimat voivat auttaa siunaavasti, mutta ne ovat niin voimakkaat, että jos yksilö ei ole rakkauden suojaama, ne tuhoavat hänet. On aivankuin kaikki pirut

ja paholaiset päästettäisiin irti maailmaan, ja ne tarrautuvat kiinni yksilöön, joka on heikko ja joka kuitenkin uudessa sivistyksessä kehittää älyään. Sellainen ihminen on suojaton, kuin suuressa erämaassa, ja paholaiset tarrautuvat häneen kiinni, ja hän joutuu sanomattomiin vaaroihin, ellei hän ole erikoisen voimakas, ja hänen elämänsä tuhoutuu, jollei hän ole rakkaudessa päässyt pitkälle. Me näemme jo nyt sellaisia merkkejä monessakin maassa, mutta ne tulevat yhä enemmän esiintymään kaikkialla. Ainoa apu on siinä, että ihmiset, jotka tahtovat täyttää elämän tahdon, liittyvät ryhmiin ja tuntevat rakastavansa toisiaan ja olevansa sopusoinnussa keskenään. Silloin enkelivoimat liittyvät heihin ja paholaiset menevät tiehensä. Mutta tämä ainoastaan sillä ehdolla, että nämä ihmiset ovat ryhmissä ja tuntevat rakastavansa toisiaan ja auttavansa toisiaan. Meiltä ihmisiltä odotetaan nyt enemmän kuin ennen. Aika tulee itsestään hieman vakavammaksi. Kuitenkin kaikki muuttuu onnelliseksi, ihanaksi, jos täytämme elämän tahdon. Etsikäämme totuutta, saavuttakaamme uskon herämys, liitykäämme yhteen veljiksi.

SISÄLLYS:

Gnostikot I	5
Kristinuskon alkuajat II	29
Pietari, Paavali ja Johannes III	51
Syntiinlankeemus IV	79
Lunastustyö V	101
Jatkuva lunastustyö VI	125
Lunastustyö Jeesus Kristuksen jälkeen	VII 143
Usko, joka on tietoa VIII	165
Lunastava usko IX	187
Uskon elämä X	211

PEKKA ERVASTin
kirjoja

(Saataavilla olevat teokset on tässä luettelossa merkitty * :llä.)

Kortfattad teosofisk Uppslagsbok. 1897. Toinen painos 1906. Loppuunmyyty.

Ihminen, miksikä itket? 1897. Neljäs painos 1929. Lentolehtinen. Loppuunjaattu.

Människa, hvi sörjer du? 1897. Lentolehtinen. Loppuunjaattu.

Den Hemliga Läran. 1898. Loppuunmyyty.

Teosofin som religion. 1898. Loppuunmyyty.

Framtidens religion. 1900. Loppuunmyyty.

* *Valoa kohti.* 1901. Kuudes painos 1962.

Haaveilija. 1902. Toinen painos 1903. Loppuunmyyty.

Uskonnosta ja elämästä. 1903. Toinen painos 1927 nimellä *Nykyinen asema.* Loppuunmyyty.

Kun usko petti. 1903. Loppuunmyyty.

Teosofia ja Teosofinen Seura. 1904. Toinen painos 1906. Loppuunmyyty.

Veljeys. 1904. Kolmas painos 1915. Lentolehtinen. Loppuunjaattu.

Det allmänna broderskapet. 1904. Lentolehtinen. Loppuunjaattu.

Eräs Kristuksen lauselma. 1904. Lentolehtinen. Toinen painos 1952 nimellä *Mikään uskonto ei ole totuutta korkeampi.* Loppuunmyyty.

Det gifves ingen religion högre än sanningen. 1904. Lentolehtinen. Loppuunjaattu.

Kuolema. 1904. Toinen painos 1915. Lentolehtinen. Loppuunjaattu.

Döden. 1904. Lentolehtinen. Loppuunjaattu.

"Salainen Oppi" ja muita kirjoituksia. 1904. Loppuunmyyty.

- Mitä on kuolema?* 1904. Kolmas painos 1925. Loppuunmyyty.
- Salatieteilijän sanakirja.* 1905. Loppuunmyyty.
- H. S. Olcottin elämäntyö.* 1907. Loppuunmyyty.
- Henkimaailman salaisuudet ja kuoleman jälkeinen elämä.* 1907. Toinen painos 1950 nimellä *Henkimaailma ja kuolemanjälkeinen elämä.* Loppuunmyyty.
- Enkelein lankeemus.* 1907. Loppuunmyyty.
- Viisi esitelmää.* 1908. Loppuunmyyty.
- * *Mitä on kristinuskko?* 1908. Toinen painos 1982.
- Mitä on teosofia?* 1909. Kolmas painos 1951. Loppuunmyyty.
- Oletko teosofi?* 1909. Loppuunmyyty.
- * *Jumalan valtakunnan salaisuudet.* 1909. Neljäs painos 1982.
- Veljeysaatte ja pahantekijät.* 1909. Loppuunmyyty.
- Uuden ajan aamunkoitteessa.* 1909. Loppuunmyyty. (Uusintapainos 1941 kirjassa *Ihmisiyyden uskonto.*)
- * *Suuret uskonnot.* 1911. Neljäs painos 1951.
- Suomen kansallishaltia.* 1913. Loppuunmyyty. (Uusintapainos 1924 kirjassa *Uudestisyntyvä Suomi.*)
- "Hiljaisuuden Ääni".* 1913. Toinen painos 1955.
- * *Kirkonopin teosofia.* 1914. Kolmas painos 1982.
- * *Salatiedettä omin päin.* 1914. Kolmas painos 1980.
- Palaammeko maan päälle?* 1914. Lentokirjanen. Loppuunmyyty.
- * *Jeesuksen salakoulu.* 1915. Neljäs painos 1967.
- * *Teosofia hengen uskontona.* 1916. Toinen painos 1982.
- * *Kalevalan Avain.* 1916. Kolmas painos 1968.
- Sydänsuru.* 1917. Kolmas painos 1925. Loppuun-

- myyty.
- Mitä opimme sodasta ja vallankumouksesta?* 1917. Loppuunmyyty.
- Uusi Jumala.* 1917. Toinen painos 1946. Loppuunmyyty.
- * *Onko Kalevala ”pyhä” kirja?* 1918. Toinen painos 1982.
- Eversti Ansamaa.* 1918. Loppuunmyyty.
- * *Teosofian sanoma nykyajalle.* 1919. Toinen painos 1982.
- Mitä jokaisen tulee tietää teosofiasta?* 1919. Loppuunmyyty.
- * *Paavali ja hänen kristinuskonsa.* 1923. Toinen painos 1957.
- Jumala ja onni.* 1923. Toinen painos 1959.
- H. P. Blavatskysta sananen.* 1923. Loppuunmyyty.
- * *Alempi ja ylempi jooga.* 1923. Toinen painos 1980.
- * *Christosophia.* 1924. Toinen painos 1959.
- * *Uudestisyntyvä Suomi.* 1924. Toinen painos 1979.
- Jos Mestareita seuraisimme.* 1924. Loppuunmyyty.
- Jälleensyntymismuisti.* 1924. Loppuunmyyty.
- Onko totuuden tieto saavutettavissa?* 1924. Toinen painos 1971. Loppuunmyyty.
- * *Ajatuksen ja käden parantava voima.* 1924. Toinen painos 1980.
- Kristuksen toinen tuleminen.* 1925. Toinen painos 1944. Loppuunmyyty.
- * *Itsemurha.* 1925. Toinen painos 1977 nimellä *Itsemurha ei ole oikea ratkaisu.*
- * *Vuorisaarna.* 1925. Neljäs painos 1979.
- * *Kadonnut sana.* 1925. Toinen painos 1965 nimellä *Vapaamuurariuden kadonnut sana.*
- Temppeleiherrain unelma.* 1927. Loppuunmyyty.
- * *Kiusausten koulussa.* 1927. Toinen painos 1980.

- * *Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa*. 1929. Toinen painos 1963 nimellä *Tieni totuuden lähteelle*.
- * *Kuka auttaa meitä kuolemassa?* 1930. Toinen painos 1978.
Kristuksen tutkimaton rikkaus. 1930. Loppuunmyyty.
- * *Tähtikoulut*. 1930. Toinen painos 1979.
"H. P. B." 1931. Loppuunmyyty.
Ruusuristolainen elämänyymmärrys. 1932. Toinen painos 1937. Loppuunmyyty.
Mitä on magia? 1932. Loppuunmyyty.
H. P. Blavatsky ja hänen teosofiansa. 1932. Loppuunmyyty.
Europalaisia näköaloja. 1933. Loppuunmyyty.
The Sermon on the Mount or the Key to Christianity. 1933. Tekijän käännös englanniksi. (Alkuteos: *Vuorisaarna*.) Loppuunmyyty.
"H. P. B." 1933. Tekijän käännös englanniksi. (Alkuteos: "H. P. B.") Loppuunmyyty.
- * *Ruusu-Risti ja vapaamuurarius*. 1933.
Neljä kättä. 1934. Loppuunmyyty.

* * *

- * *Suuri seikkailu*. 1934. Toinen painos 1978.
Laki vaiko evankeliumi? 1936. Loppuunmyyty.
Jumala ja luominen (Christosophisia peruskysymyksiä. I) 1937. Loppuunmyyty.
- * *Valoa Pohjolasta*. 1938. Toinen painos 1960 nimellä *Ruusu-Ristin erikoistehtävä*.
Jeesus Kristus, maailman vapahtaja (Christosophian peruskysymyksiä II.) 1940. Loppuunmyyty.
- * *Ihmisyuden uskonto*. 1941. Toinen painos 1982.
- * *Gnostikot*. 1942. Toinen painos 1982.
Teosofian sanoma nuorille. 1944. Loppuunmyyty.
- * *Johanneksen evankeliumi*. 1944. Toinen painos 1977.

- Uni ja kuolema.* 1944. Loppuunmyyty.
Äiti. 1944. Loppuunmyyty.
Nykyisen ajan ongelma ja sen ratkaisu. 1945. Loppuunmyyty.
- * *Karma ja sairaudet.* 1947. Toinen painos 1979.
 - * *Avioliitto ja lapsen kasvat.* 1947.
 - Eväitä matkalle.* 1949. Loppuunmyyty.
 - * *Kirkko-Eklesia.* 1950.
 - * *Ihmisen synty.* 1950.
 - * *Kristus meissä.* 1951.
 - Nuorten elämäni hanteet.* 1952.
 - Pieni Ruusu-Risti-Katekismus.* 1953. (Osa kirjasta *Christosophia.*)
 - * *Uusi uskonpuhdistus.* 1953.
 - * *Vihkimyksen polku.* 1955.
 - * *Tietäjän Aarteisto I—II.* 1953-1956. Kolmiosainen aakkosellinen hakemisto-lukemisto Pekka Ervastin kirjoituksista *Omatunto*, *Tietäjä* ja *Ruusu-Risti* aikakauskirjoja vuosina 1905-1934.
 - * *Jälleensyntymisen mysteereitä.* 1957. Loppuunmyyty.
 - * *Jeesus Kristuksen elämänyymmärrys.* 1958.
 - * *Salaperäinen ihminen.* 1960.
 - * *Jumalainen suunnitelma ja teosofia käytännössä.* 1960.
 - * *Nostradamus ja Cagliostro.* 1961.
 - * *Pahan voittaminen.* 1964.
 - Mestarit ja teosofinen liike.* 1966. (Osa kirjasta *Ihmisyden uskonto.*)
 - * *Jeesus Kristus ihmisenä ja Jumalana.* 1966.
 - * *Ihmiskunnan varhaisvaiheita.* 1967.
 - * *Henkiseen tietoon.* 1973.
 - * *Sfinksin arvoitus.* 1977.
 - * *Esoteeriset koulut ja Okkultinen maailma.* 1979.

